

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤต ไกรจิตติ. ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญา. สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2541.

กฤษฎา บุญชัย. มุลนิธิจากอังกฤษจับมือกับบริษัทค้าเหล้าแอบเซม็อบสมุนไพรงกะเหรี่ยง บ้านวัดจันทร์.
วารสารทิศทางไท 12 (กรกฎาคม 2538)

กฤษฎา บุญชัย. ป่าชุมชน มรดกทางภูมิปัญญาในการพัฒนาที่ยั่งยืน. ในบ้านของเราทำเมืองไทย
ให้น่าอยู่และยั่งยืน, หน้า 18 : 20. กรุงเทพฯ : ช่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการ
พัฒนาไทย, 2539.

การต่างประเทศ, กระทรวง. แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : บริษัท
อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2537.

โกมล แพรททอง. แนวความคิดป่าชุมชน. ในป่าชุมชนในประเทศไทย, หน้า 1-7 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.

โกเมท ทองบุญไฉย. การใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544).

จรัญ ภักดีธนากุล และวัชรียา โตสรวน. กฎหมายสิทธิบัตร บทบัญญัติ 45 (มีนาคม 2532).

เจริญ คัมภีรภาพ. ทรัพยากรชีวภาพกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2538.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. ความหลากหลายทางชีวภาพ : ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนา. ในวิวัฒน์คดี
ธรรมเนียม (บรรณธิการ) สิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากร, หน้า 356-409.
กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2536

ฉายศักดิ์ แสงชูโต. การถ่ายทอดเทคโนโลยี (ที่ได้ผล). วารสารวิศวกรรมสาร 6 (2529) : 131.

ชนภัทร วินยวัฒน์. คำอธิบายเบื้องต้นอันลึกลับด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 2535.
กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2538.

ชนภัทร วินยวัฒน์. ข้อพิจารณาของไทยในด้านทรัพยากรพันธุกรรม พืช สำหรับการเข้าร่วม
อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาคศึกษานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ชนภัทร วินยวัฒน์. การเข้าถึงและถ่ายทอดเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์กฎหมายและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. (อัดสำเนา)

ไชยยศ เหมะรัชตะ. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (พื้นฐานความรู้ทั่วไป) พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติกรรม, 2540.

รัชชัย ศุภผลศิริ. คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2539.

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน. ทำความเข้าใจกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานนโยบายและแผน
สิ่งแวดล้อม. (เอกสารเผยแพร่).

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพกับประเทศไทย. จัดโดยฝ่ายทรัพยากรชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ณ โรงแรมอมารี ประตูน้ำ ระหว่างวันที่ 16-18 ธันวาคม พ.ศ. 2538. (เอกสารอัดสำเนา).

บุญช่วย ศิริสวัสดิ์. ชาวเขาในไทย. พระนคร : โอเดียนสโตร์, 2506.

ประเวศ วะสี. การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น. ในเสรี พงศ์พิศ(บรรณาธิการ) ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบทเล่ม 1, หน้า 21 กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2536.

พนิตพร ศรีประชุม. แนวทางการใช้การคุ้มครองสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

พิศวาท สุคนพันธ์. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา. เอกสารประกอบวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กรุงเทพฯ ฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา).

ยศ สันตสมบัติ และ วิฑูรย์ ปัญญากุล. ความหลากหลายทางชีวภาพ : มติทางสังคมและนิเวศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2537.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช (ฉบับรับรองสิทธิเกษตรกร)

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย. (ฉบับที่คณะรัฐมนตรีรับหลักการวันที่ 15 กรกฎาคม 2540).

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับกรมป่าไม้ (ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา).

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับประชาชน.

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับพรรคความหวังใหม่.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี , สำนัก. หนังสือที่ นร. 0205/10541 เรื่องมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
เรื่องการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ , 23 กรกฎาคม 2540.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี , สำนัก. หนังสือที่ นร. 0206/16578 เรื่องขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่
15 กรกฎาคม 2540 เรื่องการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ,
13 ตุลาคม 2540.

วารสารณ ดงยิงศิริ. มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกัดกร่อนโดยมิชอบของผู้ทรงสิทธิบัตร.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531.

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. นโยบายเทคโนโลยีกับเศรษฐกิจของประเทศไทย. ในเศรษฐกิจเทคโนโลยี
ปรัชญาและแนวการพึ่งตนเองเพื่อพัฒนาประเทศไทย. หน้า 15-16 ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.

วิฑูรย์ ปัญญากุล. การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ความร่วมมือทางวิชาการ หรือ การแสวงหา
ประโยชน์. ในภูมิปัญญาพื้นบ้านกับความหลากหลายทางชีวภาพ. หน้า 73-88 กรุงเทพฯ :
บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, 2540.

วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. การเรียกร้องสิทธิของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับทรัพยากรชีวภาพในระดับสากล.
สาระดณะแห่งสิทธิชุมชนในทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น. หน้า 32-44 เอกสารประกอบ
ภาพการ สัมมนาเวทีไทย ร่วมปกป้อง พื้นฟูทรัพยากรชีวภาพ และสิทธิภูมิปัญญาไทย
29 พฤศจิกายน 2540 ณ อาคารสถาบัน 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กระทรวง., คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารทางวิชาการเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเอกสารวิชาการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2534.

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กระทรวง. หนังสือด่วนที่สุดที่ วว. 0803/14110 เรื่องทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 เรื่องการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ, 13 ตุลาคม 2540.

วิชณู เกรียงาม. คำบรรยายความรู้เบื้องต้นทางนิติปรัชญา. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524 (อัดสำเนา)

วิสุทธิ์ ไบไม้. สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, 2538.

ศยามล ไกยูรวงศ์. กฎหมายภายในมีเพียงพอจริงหรือก่อนเข้าร่วมภาคีความหลากหลายทางชีวภาพ. สยามรัฐรายสัปดาห์ ปีที่ 43 ฉบับที่ 20 : 38

ศศิวิมล เกษมศรี. กรอบและกลไกของกฎหมายในการคุ้มครองเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สมพร พรหมพิตร. เรื่องทฤษฎีการถั่ว. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2539.

สมศักดิ์ สุขวงศ์. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้. ในความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 6, หน้า 42-44 กรุงเทพฯ ฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2539.

สมศิริ ยิ้มเมือง. หนังสือรวมภูมิปัญญาการแพทย์ของคนกะเหรี่ยง. วารสารโลกสีเขียว. 6 (กรกฎาคม-สิงหาคม) 2539.

สมโชค เจริญลาภและदारพร เตชะกัญญา. รากฐานกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 2. กรุงเทพฯ ฯ :
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัคราเนนา)

สามารถ จันทร์สุรย์. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้าน สำนักงาน
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.

สุภาพร เนตรเขียน. มาตรการทางกฎหมายในการรักษาคุณภาพน้ำ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง : ศึกษา
เฉพาะกรณีน้ำเสียจากชุมชน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์. ทรัพยากรชีวภาพ—แนวคิดเชิงเศรษฐกิจและการเข้าถึง. เอกสารประกอบ
การประชุมสัมมนาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ 16-18 สิงหาคม 2538 ณ โรงแรมอมารี
ประตูน้ำ กรุงเทพฯ. (อัคราเนนา)

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์และคณะ. รายงานผลการวิจัยตุลาการหมู่บ้าน. ทูวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช
กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

สุริย์ศรี วงษ์สกุล. เรืออากาศเอกหญิง. โครงสร้างที่เหมาะสมของกฎหมายจัดการป่าชายเลน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2535.

เสน่ห์ จามริก. คำนำ. ในยศสันตสมบัติและวิสุรย์ ปริญญากุล, ความหลากหลายทางชีวภาพ มติทาง
สังคมและนิเวศ, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า7-10 , กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา , 2537.

เสน่ห์ จามริก. ยศ สันตสมบัติ, บวรศักดิ์ อุวรรณโณเจริญ คัมภีร์ภาพ และไพสิฐ พาณิชย์กุล. รายงาน
วิจัยเรื่องป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 1 ป่าฝนเขตร้อนกับภาพรวมของป่า
ชุมชนในประเทศไทย , พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา , 2536

เสนีย์ ปราโมช. ม.ร.ว. กฎหมายกรุงศรีอยุธยา. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระนางปรีญา,
23 มีนาคม 2511.

เสนีย์ ปราโมช. ม.ร.ว. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ : กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน,
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 1992

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับความพร้อมของประเทศไทย วารสารนิเวศวิทยา 22
(กันยายน-ธันวาคม 2538) : 50-53 สรุปผลการสัมมนามหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องอนุสัญญาว่า
ด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับความพร้อมของประเทศไทย 16-17 ตุลาคม 2538 ณ
โรงแรมโซลทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร.

อุกฤษ มงคลนาวิน. รัฐธรรมนูญกับเศรษฐกิจของไทย. วารสารกฎหมาย 1(มกราคม, 2517) : 40-41

อุทิศ สุภาพ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิตภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

เอนก นาคบุตร. บทเรียนของภูมิปัญญาชาวบ้านสู่การพึ่งพาตนเอง. นิตยสารกระป๋องประชาสงเคราะห์ 35
(สิงหาคม-ตุลาคม 2535) :

ภาษาอังกฤษ.

Anderfell, Urf. International Patent-Legislation and Developing Countries.

The Hague : Martnus Nijhoff, 1971.

Bell, Martin. The exposition of Indigenous Knowledge whose use of what
for what? IDS Bulletin Vol 10 Nr2, 1979.

Chambers, Robert. Rural Development : Putting the Last First . London : Longman, 1983.

Cooter, Robert. and Ulen, Thomas. What resources should be protected by property. Law and Economic , 1988.

Craig, Donna. Implementing the Convention on Biological Diversity : Indigenous People Issues. Biodiversity Conservation in the Asia and Pacific Region . Manila : ADB and IUCN, 1995.

ESCAP. Technology for Development. Study by the ESCAP Secretariat for the Fortieth Session of the Commission. 17-27 April 1984, Tokyo, Japan.

Fowler, C etal. the law of life : Another Development and the New Biotechnologies, Development Dialogue uppsala, 1989.

Ga'mez, Rodrigo. and other. Costa Rica's Conservation program and National Biodiversity Institute [INBio]. Biodiversity Prospecting . World Resources Institute (WRI), 1993.

Howes, Micheal and Chambers, Robert. Indigenous Technical Knowledge Analysis, Implications and Issues. Indigenous Knowledge System and Development . Boston : University Press of America Inc, 1980.

INBio. INBio's History . INBio's Home Page.

Instituto Nacional de Biodiversidad. Summary of Terms for the INBio - Merck & Co., Inc . Collaboration Agreement . (Mimeographed)

- International Labour Organisation. Convention 169 : Convention Concerning Indigenous and Tribal "People in Independent Countries". International Legal Materials . 1989.
- Jary, David and Jary, Julia. The Harper Collins Dictionary of Sociology. New York : Harper Collins publishers, Ltd.. 1991.
- License Cases, 5 How, 1847.
- Lipson, Leslie. The great issues of politics. Englewood cliffs, NJ Prentice Hall, 1960.
- Mozley and Whiteley 's Dictionary.
- Nijar, Gurdial Singh. Community Intellectual Rights Act. Developing A "Rights Regime" in Defence of Biodiversity and Indigenous Knowledge . Penang : Third World Network, 1995.
- Posey, A.Darrell. Indigenous Rights to Diversity. Environment 38. October, 1996.
- Prance etal. Quantitative Ethnobotany and the Case for Conservation in Amazonia. Conservation Biology 1 (4), 1987.
- Science, Technology and Energy (MOSTE) Ministry. and The Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP). The Acquisition of Foreign Technologies and Negotiation and Execution of Relevant Contracts. 25 February 1985 - 1 March 1985. second edition.

Sittenfeld, Ana. A Special Article Issues and Strategies for Bioprospecting.
Genetic Engineering and Biotechnology 1996/4.

Shiva, Vandana., Andreson, Patrick., Schucking, Heffa., Gray, Andrew., Lokmann,
Larry., and Cooper, David. Biodiversity Social & Ecological Perspective.
World Rainforest Movemen, 1991.

Smith, Charlotte Segmour. Macmillan Dictionary of Anthropology .
London : Macmillan Press Ltd, 1986.

Stewart, Frances. Technology and Underdevelopment. 2 nd ed. London : The
Macmillan Press Ltd., 1978.

Ventura, Arnolde K. Intergration of Modern and Traditional Technologies for
Development. IFDA Dossier 46 : March - April, 1985.

United Nation University. Reserch and Development Systems in Rural Settings .
Project Meeting report, Addis Ababa, Ethiopia. April 1977.

World Concil of Indigenous People. Presumed Dead But Still Useful as a
Human By Product. Ottawa : Canada, 1993.

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนัตตัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

อารัมภบท

ภาคี

มีจิตสำนึกถึงคุณค่าอันแท้จริงของความหลากหลายทางชีวภาพและถึงคุณค่าทางนิเวศ, พันธุกรรม, สังคม, เศรษฐกิจ, วิทยาศาสตร์, การศึกษา, นันทนาการและสุนทรียภาพของความหลากหลายทางชีวภาพและองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ,

มีจิตสำนึกด้วยถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพต่อวิวัฒนาการและต่อการดำรงรักษาระบบค่าจุนชีวิตในชีวมณฑล,

ยืนยันว่าการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นความหวังโยชนใจร่วมกันของมวลมนุษยชาติ

ยืนยันอีกว่ารัฐมีสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรชีวภาพของตน,

ยืนยันอีกว่ารัฐมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและต่อการใช้ทรัพยากรชีวภาพในแบบที่ยั่งยืน

วิตกห่วงใยว่าทรัพยากรชีวภาพกำลังลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยกิจกรรมของมนุษย์อย่างแน่วรัด

สำนึกถึงการขาดข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและถึงความต้องการเร่งด่วนที่จะพัฒนาสมรรถภาพทางวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีและสถาบันเพื่อให้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินมาตรการที่เหมาะสม

รับทราบว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมากที่จะคาดการณ์, ป้องกัน, และขจัดสาเหตุที่ทำให้เกิดการลดลงอย่างมีนัยสำคัญและการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ต้นตอแหล่งปัญหา

รับทราบด้วยว่าในกรณีที่มีการคุกคามจนเกิดการลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ควรใช้การขาดหลักฐานที่สมบูรณ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นเหตุผลในการผัดผ่อนการดำเนินมาตรการเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดการคุกคามนั้น

นอกจากนั้นรับทราบว่าความประสงค์พื้นฐานในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ คือ การอนุรักษ์ระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและการธำรงรักษาและฟื้นฟูประชากรของชนิดพันธุ์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

นอกจากนั้นรับทราบว่า การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ, โดยเฉพาะในประเทศแหล่งกำเนิด, มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่ง

ตระหนักถึงการพึ่งพาอาศัยอย่างใกล้ชิดและตามชนบทประเพณีเดิมของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่น ซึ่งใช้ทรัพยากรชีวภาพในการดำเนินชีวิตตามชนบทประเพณีเดิมและถึงความปรารถนาในขั้นที่จะแบ่งปัน อย่างเท่าเทียมซึ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญา ประดิษฐ์กรรมและการถือปฏิบัติตาม ชนบทประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตระหนักอีกด้วยถึงบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่สตรีมีต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และยืนยันความต้องการเพื่อให้มีการเข้าร่วมอย่างเต็มที่โดยสตรีทุกระดับ ใน การวางแผนนโยบายและการดำเนินการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เน้นความสำคัญของการส่งเสริม ความร่วมมือระดับนานาชาติ, ภูมิภาคและทั่วโลก ระหว่างรัฐและองค์การ ระหว่างรัฐบาลนานาชาติ และภาคเอกชน ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทาง ชีวภาพและการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ

ยอมรับว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับทรัพยากรการเงินทั้งใหม่และเพิ่มเติมและการเข้าถึงอย่างเหมาะสม ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง อาจจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ในสมรรถนะของสังคมโลกที่ จะบรรเทาความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

ยอมรับอีกด้วยว่าข้อกำหนดพิเศษเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาเพื่อที่จะสนองต่อความปรารถนาของประเทศ กำลังพัฒนา รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับทรัพยากรการเงินทั้งใหม่และเพิ่มเติม และการเข้าถึงอย่างเหมาะสม ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

รับทราบในกรณี เลื่อนโซพิเศษของประเทศกำลังพัฒนาและรัฐที่เป็นเกาะขนาดเล็ก

ยอมรับว่าการลงทุนอย่างจริงจังเป็นที่ต้องการสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และยอมรับว่าการขาดแหล่งต่อผลกำไรทางสิ่งแวดล้อม, เศรษฐกิจและสังคม จากการลงทุนเหล่านี้

ตระหนักถึงความพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจและการกำจัดความยากจนว่าเป็นความสำคัญ อันดับแรก และอยู่เหนือสิ่งอื่นใดของประเทศกำลังพัฒนา

สำนึกว่าการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่งยวดในขั้นที่จะสนองความปรารถนาของประชากรโลกที่กำลังทวีจำนวนขึ้นทางด้านอาหาร, สุขภาพ และอื่น ๆ ซึ่งโดยเจตนาของอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน นั้น การเข้าถึง และการแบ่งปันทั้งทรัพยากรพันธุกรรมและเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

รับทราบว่า, ในที่สุดแล้ว, การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันมีมิตรระหว่างรัฐให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นและมีคุณภาพการต่อต้านศัตรูสำหรับมวล มนุษยชาติ

ปรารถนาที่จะเสริมสร้างและทำให้การดำเนินงานระหว่างนานาชาติในการอนุรักษ์ความหลากหลาย ทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนสมบูรณ์ ขึ้น และ

ตกลงใจที่จะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อผลประโยชน์
ของชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
ได้ตกลงดังต่อไปนี้

มาตรา 1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้ ซึ่งดำเนินการโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การ
อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ, การใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทาง
ชีวภาพอย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่า
เทียม, หมายถึงโดยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเหมาะสมและโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง
อย่างเหมาะสม, โดยคำนึงถึงสิทธิทั้งหมดเหนือทรัพยากรและเทคโนโลยี, และโดยการสนับสนุนทุน
อย่างเหมาะสม

มาตรา 2 การใช้คำศัพท์

ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ นี้

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายถึง การมีความผิดแผกแตกต่างระหว่างสิ่งมีชีวิตจากทุก
แหล่งรวมถึง, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, ระบบนิเวศทางบก, ทางทะเลและทางน้ำอื่น ๆ และการประกอบ
รวมทางนิเวศ ซึ่งสิ่งมีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งในนั้นด้วยในการนี้รวมถึงความหลากหลายภายในชนิดพันธุ์,
ระหว่างชนิดพันธุ์และของระบบนิเวศ

“ทรัพยากรชีวภาพ” หมายถึงทั้งทรัพยากรพันธุกรรม, สิ่งมีชีวิตหรือส่วนใด ๆ ของสิ่งมีชีวิต,
ประชากร, หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตของระบบนิเวศ ซึ่งมีประโยชน์หรือคุณค่าตามความเป็นจริง
และตามศักยภาพต่อมนุษยชาติ

“เทคโนโลยีชีวภาพ” หมายถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใด ๆ ซึ่งใช้ระบบชีววิทยา, ใช้สิ่งมีชีวิตหรือ
ส่วนที่แยกออกจากสิ่งมีชีวิต, เพื่อทำให้หรือเปลี่ยนแปลงผลผลิตหรือกระบวนการสำหรับการใช้ทาง
วิทยาศาสตร์

“ประเทศแหล่งกำเนิดของทรัพยากรพันธุกรรม” หมายถึง ประเทศซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรพันธุ
กรรมเหล่านั้น ในสภาพตามถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

“ประเทศซึ่งให้ทรัพยากรพันธุกรรม” หมายถึง ประเทศซึ่งตำรองทรัพยากรพันธุกรรมรวบรวมสะสม
ได้จากแหล่งซึ่งอยู่ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ, ในที่นี้หมายถึงรวมถึงประชากรของชนิดพันธุ์ทั้งที่อยู่ใน
ธรรมชาติและที่เลี้ยงหรือปลูก, หรือทรัพยากรพันธุกรรมที่ได้จากแหล่งซึ่งอยู่นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรม
ชาติ ซึ่งอาจจะหรืออาจไม่ได้ถือกำเนิดในประเทศนั้น

“ชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือเพาะปลูก” หมายถึง ชนิดพันธุ์ที่ได้ผ่านกระบวนการวิวัฒนาการ โดยได้รับอิทธิพลจากมนุษย์ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์

“ระบบนิเวศ” หมายถึงระบบรวมอันซับซ้อนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประกอบด้วยชุมชนประชากรพืช, สัตว์และจุลินทรีย์กับสภาพแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตซึ่งอยู่ร่วมกัน แบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมกันเป็นหน่วยที่มีบทบาทหน้าที่

“การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง การอนุรักษ์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพภายนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ

“สารพันธุกรรม” หมายถึง สารใด ๆ ของพืช, สัตว์, จุลินทรีย์หรือแหล่งกำเนิดอื่น ๆ ซึ่งบรรจุหน่วยที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบทอดพันธุกรรม

“ทรัพยากรพันธุกรรม” หมายถึง สารพันธุกรรมซึ่งมีคุณค่าตามความเป็นจริงและตามศักยภาพ

“แหล่งที่อยู่อาศัย” หมายถึง สถานที่หรือประเภทของสถานที่ซึ่งสิ่งมีชีวิตหรือประชากรเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

“สภาพในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง สภาพซึ่งทรัพยากรพันธุกรรมมีอยู่ในระบบนิเวศและในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและสำหรับกรณีที่เป็นชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือปลูก, หมายถึง ในสภาพแวดล้อมซึ่งชนิดพันธุ์เหล่านั้นได้ถูกพัฒนา จนมีลักษณะ/คุณสมบัติแตกต่างไปจากเดิม

“การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง การอนุรักษ์ระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและการอนุรักษ์และการฟื้นคืนสภาพของประชากรของชนิดพันธุ์ที่สามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และสำหรับกรณีที่เป็นชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือปลูก, หมายถึง ในสภาพแวดล้อมซึ่งชนิดพันธุ์เหล่านั้นได้ถูกพัฒนาจนมีลักษณะ/คุณสมบัติแตกต่างไปจากเดิม

“พื้นที่คุ้มครอง” หมายถึง พื้นที่ซึ่งได้รับการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ซึ่งถูกระบุให้หรือวางระเบียบให้และจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะของการอนุรักษ์

“องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค” หมายถึง องค์การที่ประกอบด้วยรัฐอธิปไตยในภูมิภาคใดก็ตาม ซึ่งรัฐสมาชิกได้มอบอำนาจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมและซึ่งได้รับแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เพื่อลงนาม, ให้สัตยาบัน, ให้ความเห็นชอบหรือเข้าเป็นภาคีเพิ่มเติม โดยสอดคล้องกับระเบียบวิธีการภายใน

“การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” หมายถึง การใช้องค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพในวิถีทางและด้วยอัตราที่ไม่นำไปสู่การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว, ทั้งนี้โดยอนุรักษ์ศักยภาพความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อสนองความต้องการและความปรารถนาของคนรุ่นปัจจุบันและในอนาคต

“เทคโนโลยี” หมายถึง เทคโนโลยีชีวภาพ

มาตรา 3 หลักการ

รัฐมี, โดยสอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติและหลักกฎหมายระหว่างประเทศ, สิทธิอธิปไตยที่จะใช้ทรัพยากรของคนตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของตนเอง, และตามความรับผิดชอบเพื่อให้หลักประกันว่ากิจกรรมในความรับผิดชอบหรือในความควบคุมไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐอื่นหรือของพื้นที่นอกเหนือเขตอำนาจของชาติ

มาตรา 4 ขอบเขตอำนาจ

ภายใต้สิทธิของรัฐอื่น ๆ, และยกเว้นสิ่งที่ได้เสนอไว้ในอนุสัญญาฯ นี้, ข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ นี้ มีผลให้แต่ละภาคีนำไปใช้ในขอบเขต ดังต่อไปนี้

ก) ในกรณีขององค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ, ภายในพื้นที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของชาติภาคีนั้น

ข) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและกิจกรรม ซึ่งดำเนินการภายใต้เขตอำนาจหรือการควบคุมของคน ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงว่าผลจะเกิดขึ้นที่ใด, ภายในพื้นที่ของเขตอำนาจของชาติ หรือในพื้นที่นอกเหนือเขตอำนาจของชาตินั้น

มาตรา 5 ความร่วมมือ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, ร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ, โดยตรงหรือ, ในกรณีที่เหมาะสม, โดยผ่านองค์การนานาชาติที่มีสมรรถภาพ, ในประเด็นเกี่ยวกับพื้นที่นอกเหนือเขตอำนาจของชาติ และเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่มีความสนใจร่วมกัน, เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 6 มาตรการทั่วไปสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

แต่ละภาคีจักต้อง, โดยสอดคล้องกับสถานการณ์และสมรรถนะของตน, ดำเนินการดังต่อไปนี้

ก) จัดทำกลยุทธ์, แผนการหรือโปรแกรมระดับชาติ เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน, หรือปรับกลยุทธ์, แผนการหรือโปรแกรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าว ซึ่งจักต้องคำนึงถึง, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, มาตรการซึ่งกำหนดในอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวข้องกับ ภาคีและ

ข) ประสาน, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนให้เข้ากับแผน, โปรแกรมและนโยบายของหน่วยงานหรือแผน, โปรแกรม, นโยบาย ร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 7 การจำแนกวินิจฉัยและการติดตามตรวจสอบ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, โดยเฉพาะตามความมุ่งหมายของมาตรา 8 และ 10, ดังต่อไปนี้

ก) จำแนกวินิจฉัยองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยพิจารณารายการซึ่งระบุตามประเภท ดังกำหนดในภาคผนวก 1

ข) ติดตามตรวจสอบ, ด้วยการเก็บตัวอย่างและเทคนิคอื่นๆ, องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งระบุลงในอนุวรรค ก) ข้างต้น, โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่องค์ประกอบที่จำเป็นจะต้องมีมาตรการอนุรักษ์เร่งด่วนและที่มีศักยภาพสูงสุดในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ค) จำแนกวินิจฉัยกระบวนการและประเภทของกิจกรรมซึ่งมีหรือมีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบเสียหายอย่างสำคัญต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และติดตามตรวจสอบผลนั้นด้วยการเก็บตัวอย่างและเทคนิคอื่น ๆ และ

ง) อนุรักษ์และจัดระบบ, โดยใช้กลไกใด ๆ ก็ตาม, ข้อมูลซึ่งได้จากการจำแนกวินิจฉัยและการติดตามตรวจสอบกิจกรรมดังอนุวรรค ก) ข) และ ค) ข้างต้น

มาตรา 8 การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม

ก) จัดตั้งระบบพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่ซึ่งต้องการมาตรการพิเศษสำหรับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ข) จัดทำ, ในกรณีที่เป็น, แนวทางสำหรับการเลือก, การจัดตั้ง, และการจัดการพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่ซึ่งต้องการมาตรการพิเศษสำหรับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ค) จัดระเบียบหรือจัดการทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพไม่ว่าอยู่ในหรือนอกพื้นที่คุ้มครอง เพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ง) ส่งเสริมการคุ้มครองระบบนิเวศ, ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และอนุรักษ์ประชากรของชนิดพันธุ์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

จ) ส่งเสริมการพัฒนาที่เหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแบบยั่งยืนในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่คุ้มครอง เพื่อให้การคุ้มครองแก่พื้นที่นั้นต่อไป

ฉ) พื้นฟูและถนอมรักษาระบบนิเวศเสื่อมโทรมและส่งเสริมการบำรุงชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามใกล้จะสูญพันธุ์ โดยการวางแผนและดำเนินการตามแผนหรือกลยุทธ์การจัดการอื่น ๆ

ช) จัดตั้งหรืออนุรักษ์วิธีการที่จะจัดระเบียบ, จัดการหรือควบคุมความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์และการปล่อยสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีชีวภาพซึ่งมีแนว

ไม่ว่าจะเกิดผลกระทบเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นตราบวตของสุขภาพของมนุษย์ด้วย

ข) ป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น, ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ซึ่งคุกคามระบบนิเวศ, ดินที่อยู่อาศัย, หรือชนิดพันธุ์อื่น

ค) พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะจัดวางเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการโดยสอดคล้องระหว่างการใช้ประโยชน์ในปัจจุบันกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ง) ภายใต้กฎข้อบังคับแห่งชาติ, ให้ความเคารพ, ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญา ประดิษฐกรรม และการถือปฏิบัติของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่นซึ่งปรากฏในการดำเนินชีวิตตามชนบทประเพณีเดิม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ด้วยมีความเห็นชอบและการเข้าร่วมของผู้ทรงภูมิปัญญา, เจ้าของ ประดิษฐกรรมและผู้ถือปฏิบัตินั้นๆ และสนับสนุนการแบ่งปันอย่างเท่าเทียมซึ่งผลประโยชน์อันเกิดจากการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญา, ประดิษฐกรรมและการถือปฏิบัตินั้น ๆ

จ) จัดทำหรือธำรงรักษากฎข้อบังคับที่จำเป็นและหรือข้อกำหนดระเบียบบังคับต่าง ๆ เพื่อการคุ้มครองชนิดพันธุ์และประชากรที่ถูกคุกคาม

ฉ) ในกรณีที่มีการพิจารณาแล้วว่ามีผลเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพตามการดำเนินงานตามมาตรา 7, ควบคุมหรือจัดการกระบวนการและกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ช) ร่วมมือในการจัดหาความสนับสนุนทางการเงินและอื่น ๆ สำหรับการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ดังได้กล่าวในอนุวรรค ก) ถึง ง) ข้างต้น, โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ประเทศกำลังพัฒนา

มาตรา 9 การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, และที่สำคัญ โดยสอดคล้องกับมาตรการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

ก) ยอมรับนำมาตรการสำหรับอนุรักษ์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมาใช้, โดยเฉพาะประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดขององค์ประกอบนั้น

ข) จัดตั้งและธำรงรักษาสิ่งเอื้ออำนวยในการอนุรักษ์และการวิจัยนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติเกี่ยวกับพืช สัตว์ และจุลินทรีย์, โดยเฉพาะในประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดทรัพยากรพันธุกรรม

ค) ยอมรับนำมาตรการสำหรับบำรุงและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์และมาตรการสำหรับนำกลับเข้าสู่ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติเดิมของชนิดพันธุ์นั้น ๆ มาใช้ภายใต้สภาพที่เหมาะสม

ง) จัดระเบียบและจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมสะสมทรัพยากรชีวภาพจากถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ เพื่อจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยไม่คุกคามระบบนิเวศ และเพื่อจุด

มุ่งหมายในการอนุรักษ์ประชากรของชนิดพันธุ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ยกเว้นในกรณีที่มีความต้องการมาตรการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติแบบชั่วคราวเป็นพิเศษ ภายใต้อนุวรรค ค) ข้างต้นและ

จ) ร่วมมือในการให้ความสนับสนุนทางการเงินและอื่น ๆ เพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ดังได้กล่าวในอนุวรรค ก) - ง) และในการจัดตั้งและธำรงรักษาสิ่งเชื่อง่ายในการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติในประเทศกำลังพัฒนา

มาตรา 10 การใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม

ก) ประสานการพิจารณาการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเข้ากับการตัดสินใจระดับชาติ

ข) ยอมรับนำมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรชีวภาพมาใช้ เพื่อหลีกเลี่ยง หรือลดผลกระทบเสียหายนที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ค) คุ้มครองและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามธรรมเนียมนิยม โดยสอดคล้องกับการถือปฏิบัติตามชนบทประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเหมาะสมตามเงื่อนไขที่จำเป็นในการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ง) สนับสนุนประชากรท้องถิ่นในการจัดทำและดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขในพื้นที่เสื่อมโทรม ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพถูกทำลายจนลดน้อยลง

จ) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาวิธีการเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 11 มาตรการสร้างเสริมแรงจูงใจ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, นำเอามาตรการที่เหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาใช้ ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นเสมือนแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 12 การวิจัยและการฝึกอบรม

ภาคี โดยคำนึงถึงความต้องการพิเศษของประเทศกำลังพัฒนา, จักต้อง

ก) จัดวางและธำรงรักษาโปรแกรมเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และทางวิชาการและการฝึกอบรมไว้ในมาตรการเพื่อการจำแนกแจกแจงและระบุ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทาง

ชีวภาพ และองค์ประกอบอย่างยั่งยืน และให้ความสนับสนุนแก่การศึกษาและการวิจัยนั้น ๆ สำหรับความต้องการ โดยเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนา

ข) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยที่อุทิศให้แก่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ให้สอดคล้องกับมติของสมัชชาภาคี ซึ่งดำเนินการเนื่องจากข้อเสนอแนะของหน่วยสาขาเพื่อให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี

ค) เพื่อดำเนินการสืบเนื่องตามข้อกำหนดของมาตรา 16, 18 และ 20, ส่งเสริมและร่วมมือในการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในการพัฒนาวิธีการเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 18 การให้ความรู้และการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน

ภาคีจักต้อง

ก) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจในความสำคัญของ, และมาตรการที่ดำเนินการเพื่อ, การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ, เช่นเดียวกับการถ่ายทอดเผยแพร่ผ่านสื่อ, และการสอดแทรกหัวข้อเหล่านี้ไว้ในโปรแกรมการศึกษา และ

ข) ร่วมมือ, เท่าที่เหมาะสม, กับรัฐอื่น ๆ และองค์การนานาชาติในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาและการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 14 การประเมินผลกระทบและการลดผลกระทบเสียหาย

1. แต่ละภาคี จักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, ดังต่อไปนี้

ก) นำระเบียบวิธีการที่เหมาะสมเข้าไปใช้ ซึ่งต้องการให้ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการหลีกเลี่ยงหรือการลดผลกระทบนั้น ๆ และ, ในกรณีที่เหมาะสม, ขอมให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในวิธีการดังกล่าว

ข) นำการจัดการที่เหมาะสมเข้าไปใช้เพื่อให้หลักประกันว่า ผลลัพธ์ทางสิ่งแวดล้อมสืบเนื่องจากโปรแกรมและนโยบายของภาคีนั้น ๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับการพิจารณาที่การันตี

ค) ส่งเสริม, บนพื้นฐานการใช้อำนวยผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน, การแจ้งให้ทราบ, การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจกรรมภายใต้เขตอำนาจหรือการควบคุม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลเสียหายอย่างสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพของรัฐอื่น หรือในพื้นที่นอกเหนือเขตอำนาจ

ของชาติตน โดยการสนับสนุนให้มีข้อตกลงการดำเนินงานร่วมแบบทวิภาคี, ภูมิภาคหรือพหุภาคี, เท่าที่
เหมาะสม

ง) ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือมีอันตรายหรือความเสียหายร้ายแรง, เกิดขึ้นภายใต้เขตอำนาจหรือ
การควบคุมของประเทศนั้นๆ, ซึ่งมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐอื่น
หรือในพื้นที่นอกเหนือเขตอำนาจของชาตินั้นๆ, แจ้งรัฐที่มีแนวโน้มจะได้รับผลของอันตรายหรือความ
เสียหายนั้นโดยทันที, เช่นเดียวกับปริมาณการปฏิบัติงานที่จะป้องกันหรือลดอันตรายหรือความเสียหายนั้น
และ

จ) ส่งเสริมการดำเนินงานระดับชาติเกี่ยวกับการสนองตอบโดยเร่งด่วนต่อกิจกรรมหรือเหตุการณ์,
ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรืออื่น ๆ, ซึ่งมีอันตรายอย่างร้ายแรงหรือฉุกเฉินต่อความหลากหลายทางชีว
ภาพ และสนับสนุนความร่วมมือนานาชาติเพื่อให้ส่งกำลังสำรองช่วยเหลือความพยายามระดับชาตินั้น ๆ
และเพื่อวางแผนฉุกเฉินร่วมกัน ทั้งนี้ ในกรณีที่เหมาะสมและได้รับการตกลงจากรัฐต่าง ๆ หรือองค์การ
ประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

2. สมัชชาภาคีจักต้องตรวจสอบ, โดยศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับรับผิดชอบและการแก้ไขปัญหา,
ซึ่งรวมทั้งการฟื้นฟูให้คืนสภาพเดิมและการชดเชยความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ, ยกเว้น
ในกรณีซึ่งความรับผิดชอบนั้นเป็นเรื่องภายในอย่างแท้จริง

มาตรา 15 การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม

1. โดยตระหนักถึงสิทธิอธิปไตยของรัฐเหนือทรัพยากรธรรมชาติของตน อำนวยในการพิจารณา
กำหนดการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมขึ้นอยู่ที่รัฐบาลแห่งชาติและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของชาตินั้น ๆ

2. แต่ละภาคีจักต้องพยายามในการสร้างเงื่อนไขเพื่อเอื้ออำนวยแก่ภาคีอื่น ๆ ในการเข้าถึง
ทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ใช้ชื่อกำหนด ซึ่งขัดแย้งต่อ
วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา

3. ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญา ทรัพยากรพันธุกรรมซึ่งถูกจัดหาให้โดยภาคี, ดังได้อ้างถึงใน
มาตรานี้ และมาตรา 16 และ 19, เป็นเฉพาะทรัพยากรซึ่งถูกจัดหาให้โดยภาคี ซึ่งเป็นประเทศถิ่นกำเนิด
ของทรัพยากรนั้น หรือโดยภาคีซึ่งได้รับทรัพยากรพันธุกรรมนั้นมาโดยสอดคล้องกับอนุสัญญา นี้

4. การเข้าถึง, ในกรณีที่ได้รับอนุญาต, จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการตกลงร่วมกันและอยู่ภายใต้
ข้อกำหนดของมาตรานี้

5. การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมจักต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้า
ของภาคีซึ่งให้ทรัพยากรนั้น นอกเสียจากในกรณีที่ภาคีนั้นพิจารณาเป็นประการอื่น

6. แต่ละภาคี จักต้องพยายามที่จะจัดทำและดำเนินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้ทรัพยากร
พันธุกรรม ที่ภาคีอื่น ๆ จัดหาให้ โดยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่, หากเป็นไปได้ทำการวิจัยภายในภาคีนั้น ๆ

7. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, และโดยสอดคล้องกับมาตรา 16 และ 19 และ, ในกรณีที่เป็น, โดยผ่านกลไกการเงิน ซึ่งกำหนดโดย มาตรา 20 และ 21 ทั้งนี้ด้วยเจตนารมณ์เพื่อแบ่งปันในวิถีทางที่ยุติธรรมและเท่าเทียม ซึ่งผลของการวิจัย และการพัฒนา และซึ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมทางการพาณิชย์และอื่น ๆ กับภาคีที่ได้ให้ทรัพยากรนั้น การแบ่งปันนั้น ๆ จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการตกลงร่วมกัน

มาตรา 16 การเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. แต่ละภาคี, โดยตระหนักว่าเทคโนโลยีหมายถึงรวมถึงเทคโนโลยีชีวภาพและทั้งการเข้าถึงและการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างภาคีเป็นสิ่งจำเป็นขาดเสียมิได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ ดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้เพื่อจัดหาให้และหรือ เชื้ออำนาจแก่การเข้าถึงเพื่อและถ่ายทอด ไปยังภาคีอื่น ๆ ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน หรือเทคโนโลยีที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมและไม่เป็นต้นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่าง ล้ำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

2. การเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่อ้างถึงในวรรค 1 ข้างต้น ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาจัก ต้องถูกจัดให้และเชื้ออำนาจภายใต้เงื่อนไขที่ยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับที่สุด หมายถึงภายใต้เงื่อนไข แบบผ่อนปรนหรือแบบสิทธิพิเศษ, ในกรณีที่ได้ตกลงร่วมกัน และในกรณีที่เป็น, โดยสอดคล้องกับกลไก ทางการเงิน ซึ่งกำหนดโดยมาตรา 20 และ 21 สำหรับกรณีและเทคโนโลยีอยู่ภายใต้การคุ้มครองของสิทธิบัตร และสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ การเข้าถึงและการถ่ายตอคนั้นจักต้องถูกจัดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ซึ่ง เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอย่างพอเพียงและอย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้ย่อนี้จักต้องสอดคล้องกับวรรค 3, 4 และ 5 ข้างล่างนี้

3. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ด้านการบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, ด้วยความมุ่งหมายว่าภาคี, โดยเฉพาะซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา, ที่จัดหาให้ทรัพยากรพันธุกรรมได้ รับการจัดให้เข้าถึงและรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งใช้ประโยชน์ทรัพยากรเหล่านั้น ภายใต้เงื่อนไขที่ได้รับ การตกลงร่วมกันทั้งนี้หมายถึงรวมถึงเทคโนโลยีซึ่งถูกคุ้มครองโดยสิทธิบัตรและสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ, ในกรณีที่เป็น, โดยข้อกำหนดของมาตรา 20 และ 21 และโดยสอดคล้องกับกฎหมายนานาชาติและสอดคล้องกับวรรค 4 และ 5 ข้างล่างนี้

4. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหาร หรือ นโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, ด้วยความมุ่งหมายว่าภาคีเอกชนจักต้องเชื้ออำนาจในการเข้าถึง, แก่การพัฒนาาร่วมกัน และการถ่ายทอด เทคโนโลยี ซึ่งอ้างถึงในย่อหน้า 1 ข้างต้น เพื่อผลประโยชน์สำหรับทั้งสถาบันภาครัฐและภาคเอกชน และใน การนี้จักต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ซึ่งรวมอยู่ในวรรค 1, 2 และ 3 ข้างต้น

6. ภาคี, โดยตระหนักว่าสิทธิบัตรและสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ อาจมีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้ จึงต้องให้ความร่วมมือในการนี้ภายใต้กฎระเบียบแห่งชาติและกฎหมายนานาชาติ เพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่าสิทธิอื่น ๆ ได้รับการสนับสนุนและไม่ขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

มาตรา 17 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

1. ภาคีจักต้องเชื้ออำนวยการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากทุกแห่งของรัฐที่สามารถจัดหาข้อมูลให้ได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการเป็นพิเศษของประเทศกำลังพัฒนา

2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จักต้องรวมถึงการแลกเปลี่ยนผลการศึกษาทางวิชาการ, วิทยาศาสตร์และสังคมเศรษฐกิจ, เช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมและการสำรวจ, ความรู้พิเศษเฉพาะ, ภูมิปัญญาพื้นบ้านและภูมิปัญญาตามชนบทประเพณีเดิม และประกอบร่วมกับเทคโนโลยีดั้งอ้างถึงในมาตรา 16, วรรค 1 ในการนี้ จักต้อง, ในกรณีที่เป็นไปได้, รวมถึงการส่งข้อมูลข่าวสารกลับสู่ประเทศเดิมด้วย

มาตรา 18 ความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์

1. ภาคีจักต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนานาชาติทางวิชาการและวิทยาศาสตร์ในสาขาการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ, ในกรณีที่มีความจำเป็น, โดยผ่านสถาบันระดับนานาชาติและระดับชาติที่เหมาะสม

2. แต่ละภาคีจักต้องส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์กับภาคีอื่น ๆ, โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา, ในการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, โดยผ่านการจัดทำและการดำเนินการตามนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมความร่วมมือนั้น ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่การพัฒนา และการเสริมสร้างสมรรถนะของชาติ, โดยวิถีทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างในระดับสถาบันองค์การ

3. สมัชชานาชาติ, ในการประชุมครั้งแรก, จักต้องกำหนดว่าจะจัดตั้งกลไกสำนักงานแลกเปลี่ยนข่าวสาร และเทคนิคอย่างไร เพื่อส่งเสริมและเชื้ออำนวยการแก่ความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์

4. ภาคีจักต้อง, โดยสอดคล้องกฎหมายและนโยบายของชาติ, สนับสนุนและจัดทำวิธีการสำหรับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยี, รวมทั้ง เทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีตามชนบทประเพณีนิยม, ทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้ สำหรับเจตนารมณ์ประการนี้ ภาคีจักต้องส่งเสริมความร่วมมือในการฝึกอบรมบุคลากรและในการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญด้วย

5. ภาคี จักต้อง, ภายใต้ความตกลงร่วมกัน, ส่งเสริมการจัดตั้งโปรแกรมการวิจัยร่วมและการดำเนินกิจการร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้

มาตรา 19 การควบคุมดูแลเทคโนโลยีชีวภาพและการจัดสรรผลประโยชน์

1. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสมในขั้นที่จะทำให้ภาคีเข้ามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในกิจกรรมการวิจัยทางเทคโนโลยีชีวภาพ, โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา, ซึ่งได้จัดหาให้ทรัพยากรพันธุกรรมสำหรับการวิจัยนั้น, และหากเป็นไปได้ทำการวิจัยภายในภาคีนั้น ๆ

2. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติทั้งหมด เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา, ได้เข้าถึงตามลำดับก่อนหลัง, ซึ่งผลลัพธ์และผลประโยชน์ที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพซึ่งใช้ทรัพยากรชีวภาพที่ภาคีเหล่านั้นได้จัดหาให้ ทั้งนี้บนพื้นฐานแห่งความยุติธรรมและความเสมอภาค การเข้าถึงนั้น ๆ จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงร่วมกัน

3. ภาคีจักต้องพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีพิธีสารและรูปแบบของพิธีสาร โดยจัดวางระเบียบ วิธีการ ซึ่งรวมทั้ง, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง, การตกลงให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้าในเรื่องเกี่ยวกับการถ่ายทอดอย่างปลอดภัย, การดูแล และการใช้ประโยชน์สิ่งมีชีวิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีชีวภาพอันอาจมีผลเสียหายต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

4. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินงานโดยตรงหรือโดยมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ทางด้านกฎหมายหรือทางด้านธรรมชาติ ดำเนินงานภายใต้เขตอำนาจของตนเกี่ยวกับจัดหาให้สิ่งมีชีวิตดัดได้ข้างถึงในวรรค 3 ข้างต้น, จัดให้มีข้อมูลซึ่งขอหาได้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และกฎระเบียบความปลอดภัย ซึ่งประเทศภาคีเป็นผู้กำหนด เพื่อกារควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ เช่นเดียวกับจัดให้มีข้อมูลที่หาได้เกี่ยวกับผลกระทบเสียหายที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นจากสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะชนิดซึ่งเป็นที่กังวลตักแก่ภาคีซึ่งสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ จะถูกนำเข้าไป

มาตรา 20 ทรัพยากรการเงิน

1. แต่ละภาคีดำเนินการเพื่อให้, โดยสอดคล้องกับสมรรถภาพของตน, ความสนับสนุนทางการเงินและแรงจูงใจสำหรับกิจกรรมในชาติซึ่งมีเจตนาที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับแผนการ, ลำดับความสำคัญและโปรแกรมของชาตินั้น ๆ

2. ภาคีประเทศที่พัฒนาแล้ว จักจัดหาทรัพยากรการเงิน ทั้งที่ใหม่และเพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาได้ชำระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นครบเต็มจำนวนตามที่ได้ตกลงไว้ เพื่อการดำเนินมาตรการให้บรรลุผลสำเร็จตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ นี้ และเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากข้อกำหนดของ

อนุสัญญาฯ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ได้ตกลงกันระหว่างภาคีประเทศกำลังพัฒนา กับสถาบันตามที่ได้อ้างถึงใน มาตรา 21, ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับนโยบาย, กลยุทธ์, ลำดับความสำคัญของโปรแกรม, และกฎเกณฑ์ความ เหมาะสม และรายการระบุค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสมาชิกภาคีได้จัดทำขึ้น ภาคีอื่น รวมทั้งประเทศซึ่งได้ ผ่านเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจการตลาดอาจสมัครใจรับภาระตามพันธกรณีของภาคีประเทศ พัฒนาแล้ว ตามความมุ่งหมายของมาตรานี้, สมาชิกภาคีจัดทำรายการนามภาคีประเทศพัฒนาแล้ว และ ภาคีอื่นซึ่งสมัครใจรับภาระตามพันธกรณีของภาคีประเทศพัฒนาแล้วในการประชุมครั้งแรก สมาชิกภาคีก็ พิจารณาทบทวนเป็นระยะและหากจำเป็นจักแก้ไขรายการนั้น การบริจาคจากประเทศอื่นและแหล่งอื่นบน พื้นฐานแห่งความสมัครใจจะได้รับการส่งเสริมด้วยการดำเนินการตามพันธสัญญาฯ นี้จักต้องคำนึงถึงความ ต้องการเกี่ยวกับกองทุนที่พอเพียง, คาดหวังได้, และหมุนเวียนทันเวลา และความสำคัญของการแบ่งปันรับ ภาระระหว่างภาคีซึ่งเป็นผู้บริจาคตั้งระบุนามในรายการ

3. ภาคีประเทศพัฒนาแล้วอาจให้, และภาคีประเทศกำลังพัฒนาจักใช้ให้เป็นประโยชน์ ทรัพยากรทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้โดยผ่านทางแบบทวิภาคี, ภูมิภาค หรือพหุภาคีอื่น ๆ ด้วย

4. ขอบเขตที่ภาคีประเทศกำลังพัฒนาจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพตามพันธสัญญา ภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ จะขึ้นอยู่กับกำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของภาคีประเทศพัฒนาแล้วตาม พันธสัญญาของตนภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการเงินและการถ่ายทอดเทคโนโลยี และจะคำนึงอย่างเต็มที่ถึงความจริงที่ว่ากำเนินการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมและการกำจัดความยากจนเป็น ความสำคัญอันดับแรกและเหนืออื่นใด สำหรับภาคีประเทศกำลังพัฒนา

5. ภาคีจักต้องคำนึงอย่างเต็มที่ถึงความต้องการโดยเฉพาะเจาะจงและสถานการณ์พิเศษของ ประเทศที่พัฒนาแล้วหลังในกำเนินกิจกรรมของประเทศนั้นซึ่งเกี่ยวข้องกับกำเนินสนับสนุนและการถ่ายทอด เทคโนโลยี

6. ภาคีจักพิจารณาสถานการณ์พิเศษอันเป็นผลจากการที่ความหลากหลายทางชีวภาพมีความ เป็นอิสระทั้งในด้านการกระจายตัวและทำเลที่ตั้ง ซึ่งเกิดในภาคีประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะรัฐที่เป็น เกาะเล็ก ๆ

7. ควรพิจารณาด้วยถึงสถานการณ์พิเศษของประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศที่มีสภาพแวดล้อมเปราะบางที่สุด ดังเช่น ประเทศในเขตทะเลทรายและกึ่งทะเลทราย, พื้นที่ชายฝั่งและภูเขา

มาตรา 21 กลไกการเงิน

1. จักต้องมีกลไกสำหรับรื้อกำเนินการของทรัพยากรการเงินแก่ภาคีประเทศกำลังพัฒนา, ตามความ มุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ บนพื้นฐานของการให้เปล่าหรือให้แบบผ่อนปรน ซึ่งสิ่งที่จะเป็นดังบรรยายใน มาตรา 21 นี้จักมีบทบาทหน้าที่ภายใต้ขอบเขตอำนาจและการแนะนำของสมาชิกภาคีและจักมีภาระที่

ต้องชี้แจงการดำเนินงานต่อสมัชชาภาคี ทั้งนี้ตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ การดำเนินการของ กลไกจกกระทำโดยสถาบัน ดังที่สมัชชาได้มีมติแต่งตั้งในการประชุมครั้งแรก ตามความมุ่งหมายของ อนุสัญญาฯ นี้ สมัชชาภาคีจักกำหนดนโยบาย, กลยุทธ์, ลำดับความสำคัญของโปรแกรมและกฎเกณฑ์ สำหรับความเหมาะสม ที่เกี่ยวข้องกับ การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้น ในการพิจารณาถึง ความต้องการในเรื่องความคาดหวังได้, ความพอเพียง และการหมุนเวียนทันเวลา ของเงินทุน ดังได้อ้างถึงในมาตรา 20 ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับปริมาณทรัพยากรที่ต้องการ ซึ่งสมัชชาภาคีจะกำหนด เป็นระยะ และความสำคัญของการแบ่งปันบริการระหว่างประเทศผู้บริจาค ดังระบุไว้ในรายการที่อ้าง ถึงในมาตรา 20, วรรค 2 การบริจาคโดยสมัครใจอาจกระทำได้ โดยภาคีประเทศพัฒนาแล้ว และโดย ประเทศอื่นและแหล่งอื่น กลไกจกดำเนินการภายในระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยและโปร่งใส

2. สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ สมัชชาภาคีจักต้องกำหนดนโยบาย, กลยุทธ์และ ลำดับความสำคัญของโปรแกรม เช่นเดียวกับกฎเกณฑ์โดยละเอียดและแนวทางสำหรับความเหมาะสมใน การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรการเงิน รวมทั้ง การติดตามตรวจสอบและประเมินคุณค่าการใช้ ประโยชน์นั้น ด้วยความสม่ำเสมอ สมัชชาภาคีจักต้องตัดสินใจในการจัดการให้มีผลการดำเนินงานใน วรรค 1 ข้างต้น หลังจากได้มีการปรึกษาหารือกับสถาบันซึ่งได้รับมอบหมายในการดำเนินกลไกทางการเงิน แล้ว

3. สมัชชาภาคี จักต้องพิจารณาบทบาทประสิทธิภาพของกลไก ที่ได้จัดตั้งขึ้นภายในมาตรานี้ ซึ่ง รวมถึงกฎเกณฑ์และแนวทางดังได้อ้างถึงในวรรค 2 ข้างต้น ภายในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 2 ปี หลังจาก อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้และต่อจากนั้นด้วยความสม่ำเสมอ บนพื้นฐานของการพิจารณาบทบาทนั้นจัก ต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกลไกหากจำเป็น

4. ภาคีจักต้องพิจารณาเสริมสร้างระบบการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนให้ทรัพยากรการ เงินสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรา 22 ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาฯ นานาชาติอื่น ๆ

1. ข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ นี้ จักไม่มีผลต่อสิทธิและพันธกรณีของภาคีใด อันเกิดจากข้อตกลง นานาชาติใด ๆ ที่มีอยู่แล้ว ยกเว้นในกรณีที่ใช้สิทธิและพันธกรณีเหล่านั้น เป็นผลให้เกิดความเสียหาย ร้ายแรงหรือการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

2. ภาคีจักต้องดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยสอดคล้องกับสิทธิและพันธกรณีของรัฐ ที่อยู่ภายใต้กฎหมายทางทะเล

มาตรา 28 สมัชชาภาคี

1. โดยนัยนี้สมัชชาภาคีจึงได้รับการจัดตั้งขึ้นการประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคี จักต้องถูกเรียก ระดม โดยผู้อำนวยการบริหารโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ภายในไม่เกินหนึ่งปีหลังจาก อนุสัญญาฯ นี้ มีผลบังคับใช้ ต่อจากนั้นการประชุมสามัญของสมัชชาภาคีจักต้องมีขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ สม่่าเสมอ ซึ่งจะได้รับการพิจารณาจากสมัชชาภาคีในการประชุมครั้งแรก

2. การประชุมพิเศษของสมัชชาภาคีจักต้องมีขึ้นในเวลาอื่น ๆ ที่สมัชชาเล็งเห็นว่ามี ความจำเป็น หรือตามคำขอหรือเป็นลายลักษณ์อักษรจากภาคีใด ๆ ทั้งนี้ กำหนดให้ดำเนินการภายในหกเดือนหลังจาก ที่ภาคีได้รับทราบจากสำนักเลขาธิการ และจักต้องได้รับความเห็นชอบอย่างน้อยจากหนึ่งในสามของภาคี ก่อน

3. สมัชชาภาคีจักต้องได้รับมติเห็นชอบและยอมรับกฎเกณฑ์ของระเบียบวิธีการสำหรับสมัชชา เองและสำหรับหน่วยงานซึ่งสมัชชาอาจตั้งขึ้นเช่นเดียวกับกฎเกณฑ์ทางการเงินซึ่งครอบคลุมการให้ทุน สนับสนุนฝ่ายเลขานุการ ในการประชุมสามัญจักต้องมีการรับรองงบประมาณเพื่อนำไปใช้ตามช่วงระยะ หนึ่ง จนกว่าการประชุมสามัญครั้งต่อไปจะมาถึง

4. สมัชชาภาคีจักต้องควบคุมการพิจารณาบททวนการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ และเพื่อความ มุ่งหมายดังนี้ จักต้อง

ก) กำหนดรูปแบบ และช่วงระยะเวลาในการถ่ายทอดข้อมูลที่ภาคีจะต้องเสนอตามมาตรา 28 และ พิจารณาข้อมูลนั้นเช่นเดียวกับรายงานซึ่งหน่วยงานใด ๆ เป็นผู้เสนอ

ข) พิจารณาบททวนข้อเสนอแนะทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยีเกี่ยวกับความหลากหลาย หลายทางชีวภาพ ซึ่งเสนอโดยสอดคล้องกับมาตรา 25

ค) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, พิจารณาโดยใช้โดยสอดคล้องกับมาตรา 28

ง) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, ข้อเสนอปรับปรุงอนุสัญญาฯ นี้ และภาคผนวกมา ใช้, โดยสอดคล้องกับมาตรา 29 และ 30

จ) พิจารณาข้อเสนอปรับปรุงในพิธีสารใด ๆ เช่นเดียวกันกับในภาคผนวกใด ๆ นอกจากนั้น และ, หากตัดสินใจดังนั้น, เสนอแนะการยอมรับ ต่อภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

ฉ) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, ภาคผนวกเพิ่มเติมแก่อนุสัญญาฯ นี้มาใช้, โดยสอดคล้องกับมาตรา 30

ช) จัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว, โดยเฉพาะเพื่อให้ข้อเสนอแนะทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ หากดู เสนอขึ้นว่ามีความจำเป็นเพื่อการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้

ซ) คิดต่อประสานงาน, ผ่านสำนักเลขาธิการ, กับองค์กรบริหารสำหรับอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวกับ ประเด็นต่าง ๆ ที่ครอบคลุมในอนุสัญญาฯ นี้ โดยพิจารณาถึงการวางรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กร ดังกล่าว, และ

ณ) พิจารณาและดำเนินการกิจกรรมเพิ่มเติมใด ๆ ที่อาจจำเป็นเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ

5. สหประชาชาติ, หน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติและหน่วยงานการพลังงานปรมาณูนานาชาติ เช่นเดียวกับรัฐใด ๆ ซึ่งมีไม่ภาคีในอนุสัญญาฯ นี้ อาจส่งผู้แทนเข้าสังเกตการณ์ในการประชุมสมัชชาภาคีได้ องค์การหรือหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะป็นของราชการหรือไม่ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมในสาขาซึ่งเกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ได้แจ้งให้สำนักเลขาธิการทราบ ความปรารถนาในการเข้าสังเกตการณ์ในการประชุมสมัชชาภาคี อาจได้รับอนุญาตให้เข้าประชุมได้ หากอย่างน้อยหนึ่งในสามของภาคีมีได้คัดค้าน การอนุญาตให้เข้าประชุมและการมีส่วนร่วมในการประชุม จักต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ตามระเบียบวิธีการซึ่งได้รับการรับรองจากสมัชชาภาคีแล้ว

มาตรา 24 สำนักเลขาธิการ

1. โดยนัยนี้สำนักเลขาธิการจึงได้รับการจัดตั้งขึ้น บทบาทหน้าที่ของสำนักเลขาธิการจักต้อง
 - ก) เพื่อจัดและให้บริการสำหรับการประชุมของสมัชชาภาคีดังกล่าวในมาตรา 23
 - ข) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากพิธีสารใด ๆ
 - ค) เพื่อเตรียมรายงาน เกี่ยวกับการบริหารตามภาระหน้าที่ของตนภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ และเสนอรายงานนั้นต่อสมัชชาภาคี
 - ง) เพื่อประสานงานกับองค์การนานาชาติอื่นที่เกี่ยวข้องและ, โดยเฉพาะเข้าดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและการทำสัญญา ซึ่งอาจจำเป็นในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ, และ
 - จ) เพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งอาจได้รับมอบหมายจากสมัชชาภาคี
2. ในการประชุมสามัญครั้งแรก, สมัชชาภาคีจักต้องแต่งตั้งสำนักเลขาธิการจากองค์การนานาชาติ ซึ่งมีสมรรถนะที่จะดำเนินงานได้ ซึ่งได้แสดงความจำนงที่จะทำหน้าที่สำนักเลขาธิการภายใต้อนุสัญญาฯ นี้

มาตรา 25 คณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี

1. คณะกรรมการตามข้อกำหนดเพื่อให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี, โดยนัยนี้ จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยสมัชชาภาคี, และเท่าที่เหมาะสม, คณะกรรมการอื่นในการให้คำปรึกษาอย่างทันเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้ คณะนี้จักเปิดให้ภาคีที่ทั้งปวงมีส่วนร่วมและจักดำเนินการแบบสหวิชา คณะนี้จักประกอบด้วยผู้แทนรัฐบาลที่มีสมรรถนะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเฉพาะด้าน คณะนี้จักรายงานต่อสมัชชาเป็นระยะเกี่ยวกับทุกแง่มุมในการดำเนินงานของตน
2. ภายใต้อำนาจและโดยสอดคล้องกับแนวทางที่ได้วางไว้โดยสมัชชาภาคีและตามคำร้องขอคณะนี้จักต้อง

ก) เสนอการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และวิชาการเกี่ยวกับสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ

ข) เตรียมการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และวิชาการเกี่ยวกับผลของมาตรการประเภทต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญา

ค) จำแนกวิจจัยเทคโนโลยีซึ่งริเริ่มสร้างสรรค, เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและเทคโนโลยีสุดยอด และเคล็ดลับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแนะนำเกี่ยวกับวิถีทางและรูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาและหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว

ง) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโปรแกรมทางวิทยาศาสตร์และความร่วมมือนานาชาติในการวิจัยและการพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และ

จ) คอบสนองต่อคำถามทางวิทยาศาสตร์, วิชาการ, เทคโนโลยีและวิธีการ ซึ่งสมัชชานาชาติ และหน่วยสาขาของสมัชชานาชาติอาจจะเสนอต่อหน่วย

3. บทบาทหน้าที่,ขอบเขตในการรับมอบอำนาจ, การจัดระบบและการปฏิบัติงานของหน่วยนี้อาจจะได้รับการเพิ่มเติมในรายละเอียดโดยสมัชชานาชาติ

มาตรา 26 รายงาน

แต่ละภาคีจักต้องเสนอต่อสมัชชานาชาติ, เป็นระยะตามที่สมัชชานาชาติกำหนด, รายงานเกี่ยวกับมาตรการซึ่งได้ดำเนินไปเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ และประสิทธิผลของมาตรการนั้นในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้

มาตรา 27 การยุติข้อพิพาท

1. ในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างภาคีเกี่ยวกับการตีความหมายและการนำอนุสัญญาฯ นี้ไปใช้ภาคีที่เกี่ยวข้องจักต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการเจรจาต่อรอง

2. หากภาคีที่เกี่ยวข้องไม่สามารถตกลงกันได้โดยการเจรจาต่อรอง ภาคีนั้นอาจร่วมกันหาความช่วยเหลือจากหรือเรียกร้องให้มีการไกล่เกลี่ยจากบุคคลที่สาม

3. เมื่อให้สัตยาบัน, ยอมรับ, เห็นชอบ, หรือภาคยานุวัติกับอนุสัญญาฯ นี้ หรือในเวลาใดภายหลังจากนั้น รัฐหนึ่ง ๆ หรือองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค อาจแถลงการณ์เป็นลายลักษณ์อักษรกับผู้รับมอบหมายกับข้อพิพาทที่มีได้รับการแก้ไข, โดยสอดคล้องกับวรรค 1 หรือวรรค 2 ข้างต้น, ว่ายอมรับรูปแบบการยุติข้อพิพาทประเภทใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการดังต่อไปนี้ อันเป็นการมีบังคับ

ก) การตัดสินชี้ขาด โดยสอดคล้องกับวิธีการที่ได้วางไว้ในส่วน 1 ของภาคผนวก 2

ข) เสนอข้อพิพาทต่อศาลโลกให้ตัดสิน

4. หากภาคีที่มีข้อพิพาทมิได้, โดยสอดคล้องกับวรรค 3 ข้างต้น, ยอมรับวิธีการเดียวกันหรือวิธีการใดๆภาคีนั้นจักต้องเสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาให้ตัดสิน โดยสอดคล้องกับส่วน 2 ภาคผนวก 2 เว้นเสียแต่ว่าภาคีนั้นจะตกลงเป็นประการอื่น

5. ข้อกำหนดของมาตรฐานนี้จักนำไปใช้กับพิธีสารใด ๆ ก็ได้ ยกเว้นแต่ว่าได้กำหนดไว้ในพิธีสารที่เกี่ยวข้องแล้ว

มาตรา 28 การรับรองพิธีสาร

1. ภาคีจักต้องร่วมมือในการจัดทำและรับรองพิธีสารของอนุสัญญาฯ นี้
2. พิธีสารจักต้องได้รับการรับรองในการประชุมสมัชชาภาคี
3. สำนักเลขาธิการจักต้องจัดส่งเนื้อหาของพิธีสารใด ๆ ที่ได้รับการเสนอขึ้นมา ให้แก่ภาคีภายในหกเดือนก่อนการประชุมนั้น

มาตรา 29 การแก้ไขอนุสัญญาฯ หรือพิธีสาร

1. ภาคีใด ๆ อาจเสนอข้อแก้ไขสำหรับอนุสัญญาฯ นี้ ภาคีใด ๆ ของพิธีสารอาจเสนอข้อแก้ไขสำหรับพิธีสารนั้น ๆ

2. ข้อแก้ไขในอนุสัญญาฯ นี้จักต้องได้รับการรับรองในที่ประชุมของสมัชชาภาคี การแก้ไขในพิธีสารใด ๆ จักต้องได้รับการรับรองในการประชุมภาคีของพิธีสารที่เป็นปัญหานั้น เนื้อหาของข้อแก้ไขใด ๆ ที่เสนอขึ้นมาในอนุสัญญาฯ นี้ หรือในพิธีสารใด ๆ ยกเว้นซึ่งได้ถูกกำหนดโดยพิธีสารนั้น ๆ จักต้องถูกส่งให้แก่ภาคีของสัญญาที่เป็นปัญหานั้น ๆ โดยสำนักเลขาธิการอย่างน้อยหกเดือนก่อนการประชุม เพื่อรับรองข้อแก้ไขดังกล่าว สำนักเลขาธิการจักต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอขึ้นมาให้แก่ผู้ลงนามในอนุสัญญาฯ นี้ เพื่อทราบด้วย

3. ภาคีจักต้องใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้มีการตกลงเกี่ยวกับข้อแก้ไขที่เสนอขึ้นมาในอนุสัญญาฯ นี้หรือในพิธีสารใด ๆ โดยการขอความเห็นชอบจากทุกฝ่าย หากความพยายามทั้งหมดในการขอความเห็นชอบได้ถูกใช้หมดสิ้นแล้วหรือไม่ได้มีการตกลงข้อแก้ไขนั้นจักต้องได้รับการรับรองโดยเสียงส่วนใหญ่ ตั้งแต่สองในสามเสียงขึ้นไปจากภาคีที่เป็นปัญหานั้น ซึ่งปรากฏและออกเสียงในการประชุม และผู้รับมอบจักต้องเสนอข้อแก้ไขนั้นแก่ภาคีทั้งหลายเพื่อการให้สัตยาบัน, การยอมรับ หรือการเห็นชอบ

4. การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบแก่ข้อแก้ไขจักต้องแจ้งแก่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อแก้ไขซึ่งได้รับการรับรองโดยสอดคล้องกับวรรค 3 ข้างต้น จักมีผลบังคับใช้ระหว่างภาคีซึ่งได้ยอมรับข้อแก้ไขนั้น ทั้งนี้ในวันที่เก้าสิบหลังจากที่ได้ส่งมอบสัตยาบันสาร, การยอมรับหรือการเห็นชอบโดยอย่างน้อยสองในสามของภาคีของอนุสัญญาฯ นี้ หรือภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้องตาม

หลักการเช่นนี้ ข้อแก้ไขดังกล่าวจึงมีผลบังคับใช้สำหรับภาคอื่นในวันที่แก้ไขหลังจากที่ภาคนั้นได้ส่งมอบสัตยาบันสาร, สารขอสมัครหรือสารเห็นชอบต่อข้อแก้ไขนั้นแล้ว

5. ตามความมุ่งหมายของมาตรานี้ "ภาคซึ่งปรากฏและออกเสียง" หมายถึงภาคซึ่งได้ปรากฏตัวและลงคะแนนออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน

มาตรา 30 การรับรองและการแก้ไขภาคผนวก

1. ภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้ หรือพิธีสารใด ๆ จัดเป็นส่วนประกอบของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารนั้น ตามแต่กรณี และ, หากมิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น, การรับรองอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารทำให้เป็นการรับรองภาคผนวกใด ๆ ด้วย ในเวลาเดียวกันนั้นภาคผนวกนั้นจักต้องกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการ, วิทยาศาสตร์, วิชาการ, และการบริหาร

2. ยกเว้นที่อาจได้กำหนดไว้ในพิธีสารใด ๆ ที่เกี่ยวกับภาคผนวกของพิธีสารนั้น, จักต้องประยุกต์ใช้วิธีการดังต่อไปนี้ในการนำเสนอ, การรับรอง, และการมีผลบังคับใช้ ของภาคผนวกที่เพิ่มเติมของอนุสัญญาฯ นี้ หรือภาคผนวกของพิธีสารใด ๆ

ก) ภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้หรือพิธีสารใด ๆ จักต้องถูกเสนอและได้รับการยอมรับโดยสอดคล้องกับวิธีการที่ได้วางไว้ในมาตรา 29

ข) ภาคใด ซึ่งไม่สามารถจะเห็นชอบกับภาคผนวกเพิ่มเติมของอนุสัญญาฯ นี้ หรือภาคผนวกของพิธีสารใด ๆ จักต้องแจ้งผู้รับมอบ, โดยลายลักษณ์อักษร, ภายในหนึ่งปีจากวันที่ได้รับการติดต่อเพื่อขอการรับรองจากผู้รับมอบ ผู้รับมอบจักแจ้งภาคีทั้งปวง โดยปราศจากการล่าช้า เกี่ยวกับหนังสือแสดงความเห็นซึ่งได้รับมา ภาคีหนึ่ง ๆ อาจถอนเรื่องที่ได้แสดงการคัดค้านไปแล้วในเวลาใดก็ตาม และภาคผนวกจัก, ทันทีทันใดนั้น, มีผลบังคับใช้สำหรับภาคีนั้น ตามเงื่อนไขภายใต้อนุวรรค (ค) ข้างล่างนี้

ค) เมื่อครบกำหนดหกชดษาภายในหนึ่งปีจากวันที่ได้รับการติดต่อเพื่อขอการรับรองจากผู้รับมอบ ภาคผนวกจักมีผลบังคับใช้สำหรับทุกภาคีของอนุสัญญาฯ นี้ หรือของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีได้เสนอหนังสือแจ้งความเห็น ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับข้อกำหนดตามอนุวรรค (ข) ข้างต้น

3. การเสนอ, การรับรองและการมีผลบังคับใช้ของข้อแก้ไขภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้หรือของพิธีสารใด ๆ จักอยู่ภายใต้วิธีการเดียวกันกับการเสนอ, การรับรองและการมีผลบังคับใช้ของภาคผนวกของอนุสัญญาฯ และภาคผนวกของพิธีสารใด ๆ

4. หากภาคผนวกเพิ่มเติมหรือข้อแก้ไขของภาคผนวกเกี่ยวข้องกับข้อแก้ไขของอนุสัญญาฯ นี้ หรือของพิธีสารใด ๆ ภาคผนวกหรือข้อแก้ไขเพิ่มเติมจักไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะถึงเวลาที่ข้อแก้ไขของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารที่เกี่ยวข้องมีผลบังคับใช้

มาตรา 81 สิทธิที่จะออกเสียง

1. ยกเว้นดังได้กำหนดในวรรค 2 ข้างล่างนี้, แต่ละภาคีของอนุสัญญา หรือของพิธีสารใด ๆ จะมีหนึ่งเสียง
2. องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค, ในเรื่องที่อยู่ในอำนาจซึ่งได้รับมอบหมาย, จะต้องใช้สิทธิของตนที่จะออกเสียงด้วยจำนวนเสียงเท่ากับจำนวนรัฐสมาชิกของตนซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ หรือของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การนั้น ๆ จะต้องไม่ใช่สิทธิออกเสียงหากรัฐสมาชิกของตนได้ใช้สิทธิแล้ว และในทำนองกลับกันรัฐสมาชิกจะต้องไม่ใช่สิทธิออกเสียง หากองค์การนั้น ๆ ได้ใช้สิทธิแล้ว

มาตรา 82 ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญาฯ นี้กับพิธีสาร

1. รัฐหนึ่ง ๆ หรือองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาจไม่กลายเป็นภาคีของพิธีสารหากมิได้เป็นหรือ, ในเวลาเดียวกันกลายเป็น, ภาคีของอนุสัญญาฯ นี้
2. มติภายในพิธีสารใด ๆ จะต้องได้รับการดำเนินการโดยภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ภาคีใด ๆ ซึ่งมีได้ให้สัตยาบัน, ยอมรับ, หรือเห็นชอบ กับพิธีสารหนึ่ง ๆ อาจเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมใด ๆ ของภาคีพิธีสาร นั้น ๆ ได้

มาตรา 83 การลงนาม

อนุสัญญาฯ นี้ จะต้องเปิดให้มีการลงนาม ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร โดยทุกประเทศและองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคใด ๆ ในระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน 2535 จนถึง 14 มิถุนายน 2536 และ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ในกรุงนิวยอร์ก ในระหว่าง วันที่ 15 มิถุนายน 2535 จนถึง 4 มิถุนายน 2536

มาตรา 84 การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบ

1. อนุสัญญาฯ นี้ และพิธีสารใด ๆ จะอยู่ภายใต้การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบ โดยรัฐต่าง ๆ และโดยองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค สัตยาบันสาร, สารยอมรับ, หรือสารเห็นชอบจะถูกเก็บสะสมไว้ที่ผู้รับมอบ
2. องค์การใด ๆ ที่อ้างถึงในวรรค 1 ข้างต้น ซึ่งกลายเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารใด ๆ โดยที่รัฐสมาชิกของตนมิได้เป็นภาคี จะต้องถูกผูกมัดโดยพันธกรณีทั้งหมดภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้ององค์การและรัฐสมาชิกขององค์การนั้นจักตัดสินใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสาร, ตามแต่กรณี ในกรณีเช่นนั้นองค์การและรัฐสมาชิกจักไม่ได้รับโอกาสให้ใช้สิทธิภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกัน

3. ในสัปดาห์นั้นสาร, สารยอมรับหรือสารเห็นชอบ องค์การตั้งได้ข้างถึงในวรรค 1 ข้างต้น จักประกาศขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระที่เกี่ยวกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การเหล่านี้ จักต้องแจ้งให้ผู้รับมอบทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในขอบเขตของสมรรถภาพของตนที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 35 การภาคยานุวัติ

1. อนุสัญญาฯ นี้ และพิธีสารใด ๆ จักเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐและองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ตั้งแต่วันที่อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้องได้เปิดการลงนามแล้ว ภาคยานุวัติสารจักถูกเก็บรวบรวมไว้ที่ผู้รับมอบหมายให้อุแลรักษา

2. ภาคยานุวัติสาร, องค์การตั้งได้ข้างถึงในย่อหน้า 1 ข้างต้น จักแถลงขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การนี้จักแจ้งให้ผู้รับมอบทราบด้วย หากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระ

3. ข้อกำหนดของมาตรา 34, วรรค 2 จักสามารถนำไปใช้กับองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งเข้าร่วมเป็นภาคีใหม่ของอนุสัญญาฯ นี้หรือพิธีสารใด ๆ ได้

มาตรา 36 การมีผลบังคับใช้

1. อนุสัญญาฯ นี้ จักมีผลบังคับใช้ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร, สารยอมรับ, สารเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารลำดับที่สามสิบ

2. พิธีสารใด ๆ จักมีผลบังคับใช้ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ การมอบสัตยาบันสาร, สารยอมรับ, สารเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสาร จำนวนหนึ่งดังได้ระบุในพิธีสารนั้น ได้รับการเก็บรวบรวมไว้แล้ว

3. สำหรับแต่ละภาคีซึ่งให้สัตยาบัน, ยอมรับ หรือให้ความเห็นชอบกับอนุสัญญาฯ นี้ หรือภาคยานุวัติ นอกจากนั้นหลังจากการส่งมอบสัตยาบันสาร, สารยอมรับ, สารเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสารลำดับที่สามสิบแล้ว อนุสัญญาฯ จักมีผลบังคับใช้ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ภาคีนั้นส่งมอบสัตยาบันสาร, สารยอมรับ, สารเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร

4. พิธีสารใด ๆ ยกเว้นดังได้กำหนดเป็นประการอื่นในพิธีสารนั้น จักมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีที่ได้ให้สัตยาบัน, ยอมรับหรือเห็นชอบกับพิธีสารนั้น หรือภาคยานุวัติ หลังจากอนุสัญญาฯ ได้มีผลบังคับใช้สืบเนื่องตามวรรค 2 ข้างต้น ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ภาคีนั้นส่งมอบสัตยาบันสาร, สารยอมรับ, สารเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารแล้ว หรือในวันที่อนุสัญญาฯ นี้มีผลบังคับใช้ สำหรับภาคีนั้น ตามแต่ประการใดจะมาภายหลัง

5. ตามเจตนารมณ์ของวรรค 1 และ 2 วรรคต้น สารใด ๆ ที่องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้ส่งมอบ จักไม่นับเป็นสารเพิ่มเติมจากที่ได้ส่งมอบโดยสมาชิกภาคีขององค์การนั้น

มาตรา 37 การสงวนสิทธิ

ไม่อาจมีการสงวนสิทธิในอนุสัญญาฯ นี้

มาตรา 38 การเพิกถอน

1. ในเวลาใดก็ตามหลังจากวันที่อนุสัญญาฯ ได้มีผลบังคับใช้สำหรับภาคีแล้วสองปี ภาคีนั้นอาจจะถอนตัวจากอนุสัญญาฯ โดยแจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้รับมอบ
2. การเพิกถอนใด ๆ จักต้องมีผลสิ้นสุดในหนึ่งปีหลังจากวันที่ผู้รับมอบได้รับเรื่องเพิกถอน หรือในวันทีหลังจากนั้น ซึ่งอาจกำหนดไว้ในหนังสือเพิกถอน
3. ภาคีใด ๆ ซึ่งถอนตัวออกจากอนุสัญญาฯ นี้จักต้องได้รับการพิจารณาว่าได้ถอนตัวจากพิธีสารใด ๆ ซึ่งเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา 39 การจัดการการเงินเฉพาะกาล

โดยถือว่าได้รับการปรับปรุงโครงสร้างเต็มที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการตามมาตรา 21 กองทุนสิ่งแวดล้อมโลกของโครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และธนาคารนานาชาติเพื่อการเสริมสร้างและการพัฒนา จักต้องเป็นสถาบันตั้งอ้างถึงในมาตรา 21 บนพื้นฐานเฉพาะกาล สำหรับในระยะเวลาที่มีการมีผลบังคับใช้อนุสัญญาฯ นี้ จนถึงการประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคี หรือจนกระทั่งสมัชชาภาคี ตัดสินใจกำหนดสถาบัน โดยสอดคล้องกับมาตรา 21

มาตรา 40 การจัดให้มีสำนักเลขาธิการเฉพาะกาล

สำนักเลขาธิการ ซึ่งจะต้องจัดหาโดยผู้อำนวยการบริหารของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ จักเป็นสำนักเลขาธิการ ดังได้อ้างถึงในมาตรา 24, วรรค 2 บนพื้นฐานเฉพาะกาล สำหรับในระยะเวลาที่มีการมีผลบังคับใช้อนุสัญญาฯ นี้ จนถึงการประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคี

มาตรา 41 ผู้รับมอบ

เลขาธิการขององค์การสหประชาชาติจักรับหน้าที่เป็นผู้รับมอบอนุสัญญาฯ นี้ และพิธีสารใด ๆ

มาตรา 42 ตันฉบับที่แท้จริง

ตันฉบับของอนุสัญญา นี้ ในเนื้อหาภาษาอาราบิก, จีน, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, รัสเซีย, และสเปน ซึ่ง
ได้พิสูจน์ถูกต้องเท่าเทียมกันแล้ว จักถูกเก็บรักษาโดยเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ

แปลจาก: CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY, JUNE 1992

เอกสาร CBD2/2536

สิงหาคม 2536

มกราคม 2537

มีนาคม 2538

พฤษภาคม 2539

พฤศจิกายน 2539

โดย ฝ่ายทรัพยากรชีวภาพ

กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

โทร. 279-0182, 279-5202

โทรสาร 279-0182, 271-3226

(Fax: 279-0180 A. ๓๓๖๙3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

An Act to establish a sui generis system for the protection of the innovation and the intellectual knowledge of the local communities.

Interpretation

In this Act the following terms shall bear the following meanings:

(a) "biological material" refers to the material or any part thereof of plants, animals and micro-organisms, the genes they contain, and in relation to plants or plant varieties, shall include a plant species or category of a lower level or any part thereof or germplasm therein whether domesticated or not used in accordance with established customs practices laws by local communities for a particular purpose that requires a prior knowledge of a particular property of the plant such as food, medicine and dye.

(b) "commercial utilization" occurs when the innovation and any process relating to it or product embodying it is made available for sale in the modern market sector.

(c) "innovation" shall include any collective and cumulative knowledge or technology of the use, properties, values and processes of any biological material or any part thereof rendered of any, or enhanced, use or value as a result of the said cumulative knowledge or technology whether documented, recorded, oral, written or howsoever otherwise existing including any alteration, modification, improvement thereof and shall also include derivatives which utilise the knowledge of local communities in the commercialisation of any product as well as to a more sophisticated process for extracting, isolating, or synthesizing the active chemicals in the composition of biological extracts used by the local communities.

The knowledge is recognised complete with its rituals and sacredness as practised by the community.

(d) "innovator" shall mean the local community responsible for the innovation.

(e) "local community" refers to a group of people having a long standing social organisation that binds them together whether in a defined area or howsoever otherwise and shall include indigenous peoples, and local populations, and shall where appropriate refer to any organisation duly registered under the provisions of this Act to represent its interest.

(f) the "State" shall refer to the appropriate government ministries or the government as a whole where the context so admits.

1. *Custodianship*

1.1 The local community shall at all times and in perpetuity be the lawful and sole custodians and stewards of an innovation.

1.2 No innovation shall be sold assigned transferred or dealt with in any way whereby the status of

the local community as custodians and stewards of the innovation is impaired.

For purposes of removing doubt, any exclusive monopoly rights given in respect of the innovation shall constitute an impairment of the said right.

1.3 Any impairment of the right to the innovation shall be void as against the local community.

2. *Free exchange amongst communities*

2.1 Local communities shall be entitled at all times to grant free access to its innovations and practices in relation thereof to other communities wherever situate without any payment or reward provided always that such innovation is not acquired for commercial utilisation.

2.2 Such acquirer shall make the said innovation available to any other community on the same basis and terms as set out in section 3.1 hereof.

3. *Use for Commercial Purposes*

3.1 Any person, body, organisation or corporation using any innovation or any part thereof for commercial utilisation shall

(a) seek the written consent of the local community:

(b) pay to the local community which is the custodian or steward of the said innovation a sum representing not less than _____ per centum of the gross sales of any product or process incorporating the said innovation.

3.2 The sum as aforesaid shall be payable even if the said person, body, organisation or corporation uses the said innovation or any part thereof for commercial utilisation without the prior consent in writing of the community PROVIDED always that this is without prejudice to the right of the community to enforce its right to the innovation or any part thereof by injunctive or any other relief it may deem fit to pursue.

3.3 Any local community may opt to be paid a non-monetary equivalent as may be determined by the local community in accordance with its customs, practices and usages.

3.4 Nothing in this section shall prevent more than one person, body, organisation or corporation from using any innovation or any part thereof for commercial utilisation and at the same or any other time.

3.5 The payment shall be made:

(a) to an organisation duly registered under the provisions of this Act as representing the local communities

(b) where no such organisation exists; to the State which shall hold it in trust for the local community pending its registration under the provisions of this Act

(c) in respect of an innovation which is, as at the date of the coming into force of this Act, developed by any community, to the State which shall then apply any such monies for the

protection, development and maintenance of its genetic resources PROVIDED ALWAYS that if it is possible to identify the innovator, the payment shall be made to the said innovator.

4.6 All monies or their equivalent received by the local community or the State as its trustee shall be applied for such purpose as the local community may decide including but not limited to the protection, development and maintenance of its genetic resources.

4. *Registration of local community*

4.1 Any local community may apply to be registered as an organisation to represent its interests provided that its failure to do so will not prejudice its status as custodian or stewards of its innovation under Section 1.1 hereof.

4.2 Registration shall be affected by the duly authorised representative of the local community attending at the Registry set up under this Act and providing and completing particulars as set out in Form I.

4.3 The Community may change the particulars by attending at the Registry and filing Form II.

5. *The Registry of Invention (ROI)*

The Community may register its innovation in the ROI provided always that non-registration will not mean that the community was/is not the custodian or steward of the invention under the innovation under Clause 1 hereof.

6. *Proof of Invention*

6.1 Upon the duly constituted representatives of the Community declaring in a form or manner valid by their laws, customs or practices that they have been using and are the custodians or stewards of an innovation, the innovation shall be deemed to vest in the Community.

6.2 Anyone wishing to challenge this will bear the legal and evidentiary burden of proof for doing so.

7. *Technical Institution;*

There shall be nominated by the communities, technical institutions to assist the community to identify and characterise their innovation.

8. *Co-ownership*

8.1 Nothing in this Act shall prevent any other community or communities wherever situate from establishing their rights to the custodianship or stewardship of an innovation.

8.2 In such event, the community shall be co-stewards or custodians of the innovation.

8.3 The co-stewardship will carry with it the same rights, duties, and obligations as hereinbefore set out save that they shall be co-terminous and enjoyed together with the co-stewards or custodians.

8.4 All benefits that accrue to one co-steward shall enure to the benefit of the other co-steward or co-stewards.

8.5 Each co-steward shall hold in trust all rights, obligations, rewards, remuneration etc. for the other co-steward or co-stewards.

9. *Right to enforce, monitor or further the innovation*

9.1 Any State, non-governmental organisation or the local community and/or its duly registered organisation shall have the locus to enforce, monitor and further the local community's innovation and any matters in relation to its utilisation, exchange or impairment, whether in Court or elsewhere provided always that the duly registered organisation of the local community shall take precedence and that the local community shall be informed at every stage of the progress of the same.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SUMMARY OF TERMS FOR THE
INBIO-MERCK & CO., INC.
COLLABORATION AGREEMENT**

Parties:

Asociación Instituto Nacional de Biodiversidad, a non-profit organization existing under the laws of Costa Rica. ("INBio")

Merck & Co., Inc., a corporation organized under the laws of the State of New Jersey, U.S.A. ("Merck")

Effective Date:

Agreement signed November 1, 1991 / Renewed July 1994 and August 1996 for two additional years each time.

Purpose of Agreement:

INBio is interested in collaborating with private industry to create mechanisms to help preserve Costa Rican conservation areas by making them economically viable.

Merck is interested in collaborating with INBio to obtain plant, insect and environmental samples for evaluation for pharmaceutical and agricultural applications.

Obligations of INBio:

INBio agrees to establish facilities for the collection and processing of plant, insect and environmental samples from Costa Rica.

INBio agrees to hire and train an adequate staff to collect and process the samples.

Merck agrees to provide training to INBio staff in Merck facilities.

INBio agrees to supply Merck with a specified number of plant, insect and environmental samples per year over the initial two year period of the Agreement as described in the workplan.

The plant and insect samples will be processed in laboratory facilities which were initially established by INBio at the University of Costa Rica, and are currently being established at INBio.

Obligations of Merck:

Merck agrees to provide research funding of \$1.0 million during the first two years of the Agreement and to contribute to INBio laboratory equipment and materials needed to operate the processing laboratory.

Merck agrees to evaluate the samples provided by INBio in proprietary assays for potential activity

as human health, animal health and agricultural compounds. Merck agrees to advise INBio of confirmed and reproducible activity that has been identified in any INBio samples.

Merck agrees to assign unique identification numbers to all INBio samples and to maintain an identification system which will allow Merck and INBio to identify all products which may be subject to royalty under the Agreement.

Exclusivity of Arrangement:

INBio agrees that during an initial evaluation period of two years it will not provide any samples that have been provided to Merck to other parties for use in the field of human and animal health and agriculture. However, INBio may provide the Merck samples to parties for evaluation outside of Merck's field of interest.

After the initial evaluation period is completed, INBio will be free to offer the samples that have been supplied to Merck to other parties for evaluation for human health, animal health or agricultural uses. With respect to no more than 1% of the total number of samples provided by INBio to Merck, Merck may extend the exclusive evaluation period as long as Merck acts diligently in the evaluation and commercialization of the sample. The exclusive rights will terminate if Merck ceases the program to commercialize products derived from the sample.

INBio may decline to obtain a sample if the samples are impossible to obtain for reasons related to logistics, endangered species concerns or biological concerns.

Merck will provide INBio with written progress reports at least once each year concerning its commercialization activities with respect to a specific sample.

Confidentiality:

During the term of the Agreement and for a seven year period thereafter, the parties agree not to disclose any confidential information received from the other party under the collaboration to any third party.

Either party may publish the results of the research collaboration after providing the other party with the opportunity to review the publication.

Invention and Patents:

Inventions made as part of the research collaboration will be owned by Merck, and Merck will be responsible for filing appropriate patent applications. INBio will be compensated for its contribution to any invention by a royalty on sales of products, as described in Payments. INBio retains the right to provide samples to third parties for evaluation and commercial development, subject to the limited exclusivity granted to Merck.

Payments:

Merck agrees to pay a royalty to INBio on any human or animal pharmaceutical product of agricultural chemical compound which is isolated initially from or produced by a sample INBio

provided to Merck. The royalty obligation also applies to any products which are derivatives or analogs of such compounds. The royalty obligation applies to chemical compounds derived either from living isolates from environmental samples, or from samples of dead tissues.

The royalty rate is confidential business information and will not be disclosed. The royalty rate falls into the range of royalty rates typical for agreements of this kind.

Merck agrees to maintain accurate records which will allow Merck and INBio to identify all products subject to royalty and to enable INBio to confirm the accuracy of Merck's royalty reports.

Indemnification:

Merck agrees to indemnify INBio from any claims arising from the use of the samples, except for any claims resulting from the negligence or other wrongful act of INBio.

Merck agrees to comply with all regulatory and other requirements which apply to the use of the samples.

Term:

The initial term of the Agreement will be two years from the date on which the processing facilities are available for operation.

Three months prior to the termination of the initial term, or any extension after the initial term, the parties shall meet to determine whether to extend the collaboration for an additional period. Merck will provide additional funding in an agreed amount to support INBio's work during any extension period.

Termination:

Either party may terminate on ninety days' written notice in the event of a material breach of the contract by the other party.

Either party may terminate if the other party becomes insolvent, makes an assignment for the benefit of creditors, or is the subject of bankruptcy proceedings.

In the event of termination, the confidentiality obligations and royalty obligations shall remain in effect.

Assignment and sublicensing:

Neither party may assign the Agreement.

Merck may enter into sublicensing Agreements provided that Merck remains liable to INBio for any obligations under the Agreement and that all royalties due to INBio are paid. Merck shall notify INBio of any sublicense which involves the license of INBio samples or confidential INBio information.

ภาคผนวก ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่าง

พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

พ.ศ.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า 'พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.....'

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด.....วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

'ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย' หมายความว่า ความรู้ ความสามารถในการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การผดุงครรภ์ โดยอาศัยหลักการและเหตุผลที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีการใช้ยาแผนไทย การคิดค้นสรรพคุณยาและวิธีการอื่นของการแพทย์แผนไทย ทั้งที่มีบันทึกไว้เป็นตำราหรือเป็นวิถีปฏิบัติของชุมชนและบุคคล และให้หมายความรวมถึงหลักการหรือวิธีการของการแพทย์ดั้งเดิมของประเทศอื่นที่นำมาประยุกต์ใช้ด้วย

'ความหลากหลายทางชีวภาพ' หมายความว่า ความแตกต่างระหว่างสิ่งมีชีวิตจากทุกแห่ง รวมถึงระบบนิเวศน์ทางบกทางทะเลและทางน้ำ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศน์และความหลากหลายภายในชนิดพันธุ์ ระหว่างชนิดพันธุ์ของระบบนิเวศน์ด้วย

'ทรัพยากรชีวภาพ' หมายความว่า ทรัพยากรพันธุกรรมสิ่งมีชีวิตหรือส่วนใดๆ ของสิ่งมีชีวิตประชากรหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตของระบบนิเวศน์ซึ่งมีประโยชน์หรือคุณค่าและตามศักยภาพต่อมนุษย์

'สมุนไพร' หมายความว่า พืช พันธุ์พืช สัตว์ พันธุ์สัตว์ จุลชีพ ธาตุวัตถุสารสกัดขึ้นต้นจากพืชหรือสัตว์ เกสซ์วัตถุ อินทรีย์วัตถุ อนินทรีย์วัตถุพืชหรือสัตว์ที่แปรสภาพเพื่อนำมาผสมหรือปรุงเป็นยาหรืออาหารเพื่อนำมาบำบัดรักษาส่งเสริม ป้องกันสุขภาพ การตรวจและวินิจฉัยโรครวมทั้งถิ่นกำเนิดและถิ่นที่อยู่ ภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดังกล่าว

'ยาพื้นบ้าน' หมายความว่า สมุนไพรที่แปรสภาพที่ปรุงเป็นยาหรืออาหารในการส่งเสริมและรักษาสุขภาพของชุมชนท้องถิ่นหรือชนพื้นเมือง

'ยาแผนไทย' หมายความว่า ยาที่เตรียมหรือปรุงจากสมุนไพรเป็นยาแผนโบราณสมุนไพรที่นำมาผสม

หรือปรุงเพื่อนำมาบำบัด รักษา ส่งเสริมสุขภาพคนและสัตว์รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากสมุนไพร

'ตำรายาแผนไทย' หมายความว่า เอกสาร ตำรา สมุดไทย ตำราโบราณศิลาจารึกหรือสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทย

'เวชกรรมแผนไทย' หมายความว่า การกระทำต่อมนุษย์ หรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การรักษาโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การตรวจและการปฏิบัติต่อหญิงมีครรภ์เพื่อป้องกันความผิดปกติในการคลอดบุตร การทำคลอด การดูแลมารดาและการกีดกันระยะหลังคลอด การนวด การอบ การประคบ การรักษากระดูกและเนื้อเยื่อทุกระบบ รวมทั้งทางเดินน้ำเหลืองและเส้นประสาท โดยใช้ยาแผนไทย การตัดตน การบริหารร่างกายส่วนหนึ่งส่วนใดของผู้ป่วยเพื่อการบำบัดโรค ป้องกันโรค การเยียวยาความเจ็บป่วยทางจิตใจ โรคภัยทางจิต เช่น ศรีภษา สมาธิ พิธีกรรมอักษระยันต์ คาถาอาคม หรือพิธีกรรมตามความเชื่อทางประเพณีและวัฒนธรรมหรือวิถีการอื่นๆ ที่ส่งเสริมสุขภาพจิต

'ตำราเวชกรรมแผนไทย' หมายความว่า เอกสาร ตำรา สมุดไทย ตำราโบราณศิลาจารึกหรือสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ ทางด้านเวชกรรมแผนไทย

'เทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทย' หมายความว่า กระบวนการหรือเครื่องมือในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย

'ตำราเทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทย' หมายความว่า เอกสาร ตำรา สมุดไทย ตำราโบราณศิลาจารึกหรือสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางด้านเวชกรรมแผนไทย

'สูตรยาแผนไทย' หมายความว่า สูตรยาดั้งเดิมที่ได้ที่การพัฒนาสืบต่อกันมาอย่างมีเหตุผลมีการบันทึกเป็นเอกสาร ตำรา และให้ความหมายรวมถึงสูตรยาแผนโบราณที่มีการขึ้นทะเบียนตำรับไว้แล้วและตำรับยาพื้นบ้านของประเทศอื่นที่นำมาประยุกต์ใช้

'ชุมชน' หมายความว่า บุคคลที่ตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือหมู่บ้าน หรือตำบล และให้ความหมายรวมถึงการรวมกลุ่มของบุคคลที่ตั้งถิ่นฐานชุมชนทั้งในภูมิภาคและระบบนิเวศน์

'องค์กรเอกชน' หมายความว่า การรวมกลุ่มของคนะบุคคลในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

'คณะกรรมการ' หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

'กรรมการ' หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

'ผู้อนุญาต' หมายความว่า อธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้ที่อธิบดีกรมการแพทย์มอบหมาย

'พนักงานเจ้าหน้าที่' หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

'รัฐมนตรี' หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้รวมทั้งออกกฎกระทรวง ระเบียบประกาศหรือกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการ

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า 'คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย' ประกอบด้วยปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ ผู้แทนสภาเภสัชกรรม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ทางด้านทางการแพทย์แผนไทยจำนวนไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุขเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 6 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 5 อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลือของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา 7 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในมาตรา 6 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 5 พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) พ้นจากการเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานนั้น

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้กรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งก็ได้

มาตรา 8 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 9 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

- (2) ส่งเสริมการพัฒนาการใช้ประโยชน์การคุ้มครองสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (3) กำกับดูแลในการคุ้มครองและส่งเสริมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (4) กำหนดค่าตอบแทนและเงื่อนไขในการใช้สิทธิประโยชน์จากสมุนไพรหรือพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร
- (5) แจ้างหรือโฆษณาข่าวสารด้วยวิธีใดๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อมิให้ประชาชนหลงเข้าใจผิดอันอาจ

เป็นอันตรายเนื่องจากการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรหรือภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

- (6) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ชุมชน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (7) พิจารณาและให้ความเห็นชอบในการทำสัญญาเช่าการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (8) ส่งเพิกถอนสัญญาเช่าการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยชนิดใหม่ สิทธิการใช้ประโยชน์ การดูแล การครอบครอง การเก็บรักษา การสืบทอด คิดค้น ปรับปรุง ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (9) วางระเบียบและข้อกำหนดต่างๆ ภายในขอบเขตการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (10) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการใช้จ่ายเงินกองทุนดังกล่าว
- (11) ปฏิบัติการอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 10 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ให้นำมาตรา 8 มาบังคับใช้แก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 11 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งตามมาตรา 5 และมาตรา 10 ตามลำดับ มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใด เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

มาตรา 12 ให้จัดตั้งสถาบันการแพทย์แผนไทยขึ้นในกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาทะเบียนสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนแล้ว และมีอำนาจหน้าที่

- (1) คุ้มครอง พัฒนา พิธีสมุนไพรและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (2) เสนอนโยบายและแผนงานการคุ้มครองและส่งเสริมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (3) พิจารณาแผนปฏิบัติการของชุมชนและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (4) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (5) สำรวจสมุนไพร ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและทรัพยากรชีวภาพ รวบรวมและจดทะเบียนสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (6) จัดทำสถิติหรือรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ของสมุนไพร พื้นที่คุ้มครองสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยให้คณะกรรมการทราบ
- (7) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (8) เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่วิชาการและประชาสัมพันธ์กิจกรรมเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย
- (9) ส่งเสริมการศึกษาหรือวิจัยสมุนไพรและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- (10) พิธีเขตพื้นที่คุ้มครองและส่งเสริมการค้าสมุนไพรในประเทศ
- (11) ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 13 ให้สถาบันการแพทย์แผนไทยตามมาตรา 12 เป็นสำนักงานจดทะเบียนกลางสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ในการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยมีผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทยเป็นนายทะเบียนกลางและให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดเป็นสำนักงานในจังหวัดของตน โดยมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

หมวด 2

การคุ้มครองสมุนไพร

มาตรา 14 สมุนไพรที่อาจนำมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการแพทย์แผนไทย แบ่งออกเป็น

- (1) สมุนไพรที่ใช้ประโยชน์ทั่วไป
- (2) สมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาหรือวิจัย
- (3) สมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ
- (4) สมุนไพรที่ใกล้จะสูญพันธุ์

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมสมุนไพร ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

- (1) ชื่อ ชนิดและลักษณะของสมุนไพรแต่ละประเภท ตามมาตรา 14 เป็นสมุนไพรควบคุม
- (2) การบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์ การดูแล การเก็บรักษา การเคลื่อนย้ายและการทำลายสมุนไพรที่ควบคุม
- (3) การขาย การส่งออกหรือการแปรรูปสมุนไพร
- (4) การศึกษาหรือวิจัยสมุนไพร

มาตรา 16 พื้นที่ใดเป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือทรัพยากรชีวภาพที่มีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ หรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ หรือปลูกขึ้นใหม่ที่อาจถูกทำลาย หรืออาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่ายให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร

เมื่อได้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรแล้วสถาบันการแพทย์แผนไทยต้องจัดให้มีป้ายหรือเครื่องหมายที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรหรือสิ่งใด ๆ เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการติดป้ายหรือเครื่องหมายพร้อมทั้งเข้าไปในพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรเพื่อตรวจตราดูแลการดำเนินกิจการต่างๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 17 การกำหนดพื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (1) การอนุรักษ์สมุนไพรที่ควบคุมและอาจถูกทำลาย
- (2) การเข้าไปใช้ประโยชน์จากสมุนไพรอันเป็นการเสื่อมเสียต่อการสูญพันธุ์หรือการลดลงของพันธุกรรม
- (3) ส่งเสริมให้บุคคลชุมชนและองค์กรเอกชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการการพัฒนาและ การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในพื้นที่คุ้มครอง

มาตรา 18 ในกรณีที่สมุนไพรควบคุมหรือพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรใด ไม่มีบุคคลชุมชนหรือองค์กรเอกชนใดครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแล เก็บรักษาหรือพัฒนาสมุนไพรก่อนวันที่ประกาศพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่ารัฐเป็นเจ้าของพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรตามกฎหมายนี้ /

โดยให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบและการใช้ประโยชน์ของสถาบันการแพทย์แผนไทยกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา 19 การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาหรือวิจัยตามมาตรา 14 (2) หรือการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ตามมาตรา 14 (3) เพื่อการค้า ส่งออกหรือแปรรูปหรือการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่ใกล้จะสูญพันธุ์ตามมาตรา 14(4) ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อ ผล ลำต้น ราก ใบ ดอก หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า ใบ ดอก เนื้อเยื่อ รวมทั้งส่วนหนึ่งส่วนใดของสมุนไพร ซึ่งได้มีการประกาศเป็นสมุนไพรควบคุมหรือพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรใด มีบุคคล ชุมชน หรือองค์กรเอกชนครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแลเก็บรักษา หรือพัฒนาสมุนไพรก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหากประสงค์จะบริหารจัดการสมุนไพรหรือจะใช้สิทธิประโยชน์จากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร ให้บุคคล ชุมชน หรือองค์กรเอกชนนั้น ยื่นคำขออนุญาตต่อผู้อนุญาตก่อน จึงจะดำเนินการบริหารจัดการสมุนไพรและใช้สิทธิประโยชน์จากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรได้

การยื่นคำขออนุญาตจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการครอบครอง การใช้ประโยชน์การดูแล การเก็บรักษาหรือการพัฒนาสมุนไพรเพื่อประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตของผู้อนุญาต

ใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีถัดมานับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วให้ใช้สิทธิประโยชน์ต่อไปจนกว่าผู้อนุญาตจะส่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และการต่อใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 20 ในกรณีที่เป็นอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายให้ผู้ขออนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่ที่ได้รับทราบการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอและการออกใบแทนอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 21 บุคคล ชุมชนหรือองค์กรเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 19 มีสิทธิในการบริหารจัดการสมุนไพรหรือการใช้สิทธิประโยชน์จากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรได้ เว้นแต่สมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหากกระทำเพื่อผลประโยชน์ในทางการค้า การส่งออกแปรรูป จะต้องแจ้งสถาบันการแพทย์แผนไทยเพื่อควบคุมดูแลและพิจารณากำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและอาจกำหนดเงื่อนไขการใช้สิทธิประโยชน์จากสมุนไพรดังกล่าว ก็ได้

มาตรา 22 ในพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร ห้ามมิให้ผู้ใดทำลายความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศน์หรือซุดหาแร่ หิน ดิน หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมกัน เป็นอันตรายต่อสมุนไพรหรือให้ผู้อื่นแสวงหาผลประโยชน์จากสมุนไพร อันเป็นเหตุให้เสียสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนและต้องปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยนเคลื่อนย้ายหรือส่งออกซึ่งสมุนไพรในเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

หมวด 3

การคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา 24 ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่จะได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมมีดังต่อไปนี้

- (1) สมุนไพร ยาแผนไทยและทรัพยากรชีวภาพ
- (2) เวชกรรมแผนไทย สุตฺรยาแผนไทยและยาพื้นบ้าน
- (3) เทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทย
- (4) ตำรายาแผนไทย ตำราเวชกรรมแผนไทยและตำราเทคโนโลยีทางการแพทย์แผนไทย

มาตรา 25 บุคคลที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย คือ

- (1) เจ้าของ
- (2) ผู้ครอบครอง
- (3) องค์กรต่าง ๆ เช่น สมาคม วัด มูลนิธิ ชมรม กลุ่ม บริษัท และห้างหุ้นส่วน
- (4) ผู้คิดค้น ปรับปรุงหรือพัฒนาใช้ประโยชน์แบบพื้นบ้าน

มาตรา 26 บุคคลผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนตามมาตรา 24 จะต้องนำหลักฐานที่แสดงการเป็นเจ้าของหรือการครอบครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยซึ่งมีการทำบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ หรือตำราไปขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนกลาง หรือสำนักงานทะเบียนในจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่แล้วแต่กรณี การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 27 ในกรณีที่ผู้มาขอขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอย่างเดียวกันหลายรายแต่มีได้ขอขึ้นทะเบียนร่วมกันให้ถือว่าผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยก่อน เป็นผู้ได้รับการคุ้มครองและได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนเว้นแต่จะมีผู้คิดค้น ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ ของผู้คิดค้นและที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติเพื่อให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคุ้มครองและได้รับสิทธิประโยชน์ที่ถูกต้อง

มาตรา 28 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอขึ้นทะเบียนแล้ว ให้พิจารณาตรวจสอบหากเห็นว่าถูกต้องก่อนจะออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนให้นายทะเบียนประกาศโฆษณาคำขอขึ้นทะเบียนนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานทะเบียน หรือหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยให้ลงวันที่ที่ประกาศในใบประกาศด้วย

มาตรา 29 ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามมาตรา 28 ผู้คิดค้นมีสิทธิยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนพร้อมเอกสารแสดงเหตุแห่งการคัดค้าน เมื่อนายทะเบียนได้รับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ส่งสำเนาคำคัดค้านไปยังผู้ขอขึ้นทะเบียนเพื่อให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนยื่นคำขอโต้แย้งภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนได้รับสำเนาคัดค้าน ถ้าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ยื่นคำโต้แย้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าละทิ้งคำขอขึ้นทะเบียน

มาตรา 30 เมื่อผู้อนุญาตได้มีคำวินิจฉัยแล้วให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้คัดค้านและผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบโดยไม่มีชักช้า

มาตรา 31 บุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแล้วจะได้รับการคุ้มครองสิทธิในการเป็นเจ้าของผู้ครอบครองใช้ประโยชน์หรือผู้สืบทอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เว้นแต่เป็นการผลิตการขายมิไว้เพื่อขายแลกเปลี่ยนที่เป็นการค้าขนาดเล็กเพื่อยังชีพแบบพื้นบ้านไทยและเป็นไปตามวัฒนธรรมประเพณีแห่งท้องถิ่นไทยของชาวบ้าน

มาตรา 23 บุคคลใดได้ครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแล เก็บรักษา สืบทอด คิดค้นปรับปรุง หรือพัฒนาสมุนไพร จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ตามมาตรา 24 ให้ได้รับการคุ้มครองตลอดชีวิตของบุคคลนั้น สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามวรรคหนึ่งจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนกลางหรือสำนักงานทะเบียนในจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่แล้วต่อกรณีก่อน ทั้งนี้สิทธิดังกล่าวไม่อาจโอนได้เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกที่มีระยะเวลาไม่เกิน 50 ปี นับแต่บุคคลนั้นได้ตายลง

สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองโดยการตกทอดทางมรดกตามวรรคสองนั้นผู้ที่ได้รับการตกทอดจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนกลาง หรือสำนักงานทะเบียนในจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่แล้วต่อกรณีด้วย

การขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามวรรคสามหากไม่มีผู้ได้รับการตกทอดทางมรดกหรือพ้นระยะเวลา 50 ปี นับแต่บุคคลนั้นตายลงให้ตกเป็นของรัฐ

มาตรา 33 ชุมชน หรือองค์กรเอกชนใดได้ครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแล เก็บรักษา สืบทอด คิดค้นปรับปรุงหรือพัฒนาสมุนไพรจากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ตามมาตรา 24 ให้ชุมชนหรือองค์กรนั้นได้รับการคุ้มครองและดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง หากชุมชนหรือองค์กรเอกชนดังกล่าวได้ยุบเลิกไป ให้ตกเป็นของรัฐ

มาตรา 34 ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ไม่มีผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิตามมาตรา 25 และมาตรา 31 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ารัฐเป็นผู้มีสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบและการใช้ประโยชน์ของสถาบันการแพทย์แผนไทยกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา 35 ผู้ขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่มีรายได้จากการใช้สิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดระยะเวลาที่ยังประกอบกิจการ ถ้ามิได้ชำระค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้ชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือนและถ้ายังไม่ยอมชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มหลังจากพ้นกำหนดหกเดือน ให้ผู้อนุญาตยกเลิกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนได้

มาตรา 36 ผู้ขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยไว้แล้วจะให้บุคคลใดใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ก็ได้ โดยให้ทำสัญญาเช่าเป็นลายลักษณ์อักษรและมีระยะเวลาแน่นอนแต่ต้องไม่เกินครึ่งละห้าปีและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการทำสัญญาเช่าและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการทำสัญญาเช่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 37 คณะกรรมการ มีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนการใช้ประโยชน์ การดูแลการเก็บรักษา การครอบครองสมุนไพรหรือพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร หรือสิทธิในการครอบครองการใช้ประโยชน์ การดูแล การเก็บ

รักษา การสืบทอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยหรือสัญญาเช่าการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ได้ หากปรากฏว่า

- (1) ขัดต่อหลักการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามกฎหมายนี้
- (2) อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรืออาจจะเอาเปรียบทางการค้า
- (3) อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกีดกันอันตรายร้ายแรงต่อภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (4) อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรชีวภาพ ระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร
- (5) ขัดต่อจารีตประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (6) มีผู้อ้างเหตุหักล้างการใช้สิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- (7) กรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแล้วนำคำรามาใช้ไม่ได้ผลดีหรือเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

ก่อนที่จะสั่งเพิกถอนตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนมีหน้าที่พิจารณา พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ

มาตรา 38 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวให้อนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจเรียกบุคคลใดๆที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุเพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว

มาตรา 39 ให้ประธานอนุกรรมการแจ้งประเด็นที่จะพิจารณาหรือตรวจสอบให้ผู้ได้รับอนุญาตทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มดำเนินการ

ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใดๆ มาให้คณะกรรมการ คำชี้แจงหรือพยานหลักฐานนั้น ให้ยื่นต่อประธานอนุกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานอนุกรรมการ

มาตรา 40 เมื่ออนุกรรมการได้พิจารณาตรวจสอบแล้วให้เสนอผลการดำเนินการพร้อมทั้งความเห็นต่อคณะกรรมการโดยไม่ชักช้าเพื่อวินิจฉัยสั่งการ

คำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง กรณีสั่งเพิกถอนต้องทำเป็นคำสั่ง

มาตรา 41 ให้สถาบันการแพทย์แผนไทย มีหนังสือแจ้งคำสั่งคณะกรรมการตามมาตรา 40 ไปยังผู้ได้รับอนุญาตภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่มิคำสั่งและให้บันทึกข้อความตามคำสั่งไว้ในทะเบียนด้วย

มาตรา 42 สิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนโบราณหรือการแพทย์พื้นบ้านต่างประเทศย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองในประเทศไทยถ้าพิสูจน์ได้ว่าประเทศนั้นมีกฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนโบราณของประเทศนั้น และมีกฎหมายที่มีผลให้เป็นการรับรองและคุ้มครองแก่สิทธิภูมิปัญญาไทยในประเทศนั้นๆ ทั้งนี้ลักษณะขอบเขตของการให้การรับรองและคุ้มครองย่อมเป็นไปตามหลักต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน

มาตรา 43 บุคคล ชุมชน หรือองค์กรเอกชน ซึ่งถูกสั่งเพิกถอนการใช้ประโยชน์ การดูแล การเก็บรักษา การครอบครอง สมุนไพรหรือพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร หรือภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย หรือสัญญาเช่าการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ ต้องหยุดดำเนินการดังกล่าว แต่อาจยื่นคำร้องขออนุญาตใช้

หมวด 4

กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา 44 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า 'กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย' ในสถาบันการแพทย์แผนไทย เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินอื่น ดังต่อไปนี้

- (1) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (2) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากองค์กรภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (3) เงินสิทธิประโยชน์และค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากการทำสัญญาเช่าในการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

(4) ดอกผลและผลประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุนนี้

(5) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

เงินและทรัพย์สินอื่นตามวรรคสองให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด 5

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 45 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะเพื่อตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ยึดหรืออายัดเอกสารหลักฐานหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(3) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 46 ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 47 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลใดๆ ออกจากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรหรืองดเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 22 ในเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรได้

หมวด 6
บทกำหนดโทษ

มาตรา 48 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและอนุกรรมการตามมาตรา 11 มาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 49 บุคคล ชุมชน หรือองค์กรเอกชนที่ใช้สิทธิในการบริหารจัดการสมุนไพรหรือใช้สิทธิประโยชน์จากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร โดยมีได้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 50 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 51 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 52 บุคคลใดถูกสั่งเพิกถอนตามมาตรา 43 และยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิใหม่ไปดำเนินการใช้สิทธิดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 53 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วยเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยคนไม่รู้เห็นหรือยินยอม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า 'พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.'

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับและประกาศอื่นใด ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

'พืช' หมายความว่า สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืช และเห็ด แต่ไม่รวมถึงแบคทีเรียหรือจุลินทรีย์ต่าง ๆ

'พันธุ์พืช' หมายความว่า กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกัน แต่ไม่หมายความรวมถึงพืชที่อยู่ภายใต้สิทธิตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

'พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น' หมายความว่า พันธุ์พืชที่มีแพร่หลายอยู่เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่งภายในประเทศ ไม่รวมถึงพันธุ์พืชที่ได้รับหรือเคยได้รับการจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

'พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป' หมายความว่า พันธุ์พืชที่เกิดภายในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย

'พันธุ์พืชป่า' หมายความว่า พันธุ์พืชที่อยู่ในสภาพธรรมชาติและยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกโดยชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

'พืชที่ได้รับการติดต่อสารพันธุกรรม' หมายความว่า พืชที่ได้จากกระบวนการในการนำสารพันธุกรรมที่มีต้นกำเนิดจากสิ่งมีชีวิตหนึ่งไม่ว่าจะเป็นสัตว์ พืช หรือจุลินทรีย์ทั้งที่เป็นสารพันธุกรรมธรรมชาติ หรือสารพันธุกรรมที่มนุษย์ดัดแปลงจากธรรมชาติถ่ายเข้าไปรวมกับสารพันธุกรรมเดิมของพืช ทำให้พืชมีลักษณะที่ไม่ปรากฏมาก่อนตามธรรมชาติ

'พันธุกรรม' หมายความว่า ส่วนหนึ่งส่วนใดของสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีหน้าที่ในการถ่ายทอดลักษณะจาก

รุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

'*ส่วนขยายพันธุ์*' หมายความว่า พืชหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพืชที่สามารถทำให้เกิดพืชต้นใหม่ได้โดยวิธีปกติทางเกษตรกรรม

'*วิธีปกติทางเกษตรกรรม*' หมายความว่า วิธีปฏิบัติที่เกษตรกรสามารถนำมาใช้แล้วเกิดผลกำไร

'*ชนิดพืชคุ้มครอง*' หมายความว่า พืชชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ขอรับความคุ้มครองได้

'*นักปรับปรุงพันธุ์พืช*' หมายความว่า บุคคล ชุมชน ที่ทำการปรับปรุงพันธุ์ พัฒนาพันธุ์ จนได้พันธุ์พืชใหม่ หรือค้นพบพันธุ์พืชใหม่ และให้หมายความรวมถึง ผู้รับมรดก นายจ้าง ผู้ว่าจ้าง หรือหน่วยราชการของนักปรับปรุงพันธุ์พืช

'*ชุมชน*' หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ได้ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดวิถีการผลิต และสืบทอดวัฒนธรรมของตนมารวมกันโดยต่อเนื่อง หรือบุคคลที่ตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือหมู่บ้าน หรือตำบล หรือการรวมกลุ่มของบุคคลที่ตั้งถิ่นฐานชุมชนทั้งในภูมิประเทศและระบบนิเวศน์วัฒนธรรม

'*เกษตรกร*' หมายความว่า ผู้มีภาคีวิชาชีพทางการเพาะปลูกโดยตนเอง มีว่าจะเป็นการเพาะปลูกเพื่อการยังชีพหรือเพื่อการจำหน่าย ทั้งนี้ไม่รวมถึงนิติบุคคล

'*คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช*

'*พนักงานเจ้าหน้าที่*' หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

'*อธิบดี*' หมายความว่า อธิบดีกรมวิชาการเกษตร (อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา)

'*รัฐมนตรี*' หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมรายปีไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นและออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 2

การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

มาตรา 6 พันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับ ความคุ้มครองตามหมวดนี้ได้แก่ชนิดพืชคุ้มครองที่ประกาศโดยรัฐมนตรีตามมาตรา 12 และจะต้องเป็นพันธุ์พืชที่ประกอบด้วย ลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นพันธุ์พืชใหม่
- (2) เป็นพันธุ์พืชที่มีความสามารถของลักษณะประจำพันธุ์
- (3) เป็นพันธุ์พืชที่มีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์
- (4) เป็นพันธุ์พืชที่มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น

มาตรา 7 พันธุ์พืชใหม่ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อนามัย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

พันธุ์พืชใหม่ ซึ่งเป็นพืชที่ได้รับการติดต่อสารพันธุกรรม จะขอรับความคุ้มครองมิได้ เว้นแต่จะได้มีการประเมินผลกระทบทางด้านความปลอดภัยหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยกักพืช และหรือ กฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 8 พันธุ์พืชใหม่ ได้แก่ พันธุ์พืชที่ไม่มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือจำหน่ายโดยประการใด ในหรือนอกราชอาณาจักร โดยนักปรับปรุงพันธุ์หรือด้วยความยินยอมของนักปรับปรุงพันธุ์ เกินกว่าสิบสองเดือนก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน

มาตรา 9 พันธุ์พืชที่มีความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์พืชที่มีความสม่ำเสมอทางด้านลักษณะทางพันธุศาสตร์หรือคุณสมบัตินี้ ซึ่ง เป็นผลเนื่องจากการแสดงออกของสภาพทางพันธุกรรมที่จำเพาะต่อพันธุ์พืชนั้น โดยอาจมีความแปรปรวนเกิดขึ้นได้ในระดับที่อธิบายได้ในเชิงการผลิด

มาตรา 10 พันธุ์พืชที่มีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์พืชที่สามารถแสดงลักษณะประจำพันธุ์ที่ควบคุมครองได้ในทุกครั้งของการผลิตส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชนั้น เมื่อขยายพันธุ์ด้วยวิธีปกติทางเกษตรกรรม

มาตรา 11 พันธุ์พืชที่มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น ได้แก่ พันธุ์พืชที่แตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะด้านลักษณะทางพันธุศาสตร์หรือคุณสมบัตินี้ ซึ่ง เป็นผลเนื่องจากการแสดงออกของสภาพทางพันธุกรรมแตกต่างจากพันธุ์ที่ปรากฏอยู่ในวันยื่นขอจดทะเบียน โดยความแตกต่างนั้นมีผลกระทบต่อลักษณะทางการเกษตร การบริโภค เกษกรรม คุณภาพผลิตผล หรือคุณสมบัตินี้ด้านการแปรรูป

พันธุ์พืชที่ปรากฏอยู่ในวันยื่นขอจดทะเบียน ให้หมายความถึงพันธุ์พืชที่มีแพร่หลายหรือมีอยู่ทั่วไปรวมทั้งพันธุ์พืชดังต่อไปนี้ด้วย

(1) พันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้ว ไม่ว่าจะในหรือนอกราชอาณาจักร ก่อนวันยื่นขอจดทะเบียนในราชอาณาจักร

(2) พันธุ์พืชที่มีการยื่นขอจดทะเบียนไว้แล้วในราชอาณาจักร และได้รับการจดทะเบียนในเวลาต่อมา

(3) พันธุ์พืชที่มีการยื่นขอจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้วในราชอาณาจักร และผู้ยื่นขอได้ละทิ้งคำขอความขอนี้ไม่ใช้บังคับกับคำขอที่ได้ยื่นในภายหลัง โดยบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ละทิ้งคำขอ

มาตรา 12 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดพืชชนิดใดให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับการคุ้มครอง

มาตรา 13 นักปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่เป็นผู้มีสิทธิขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชนั้น สิทธิขอจดทะเบียนย่อมรับมรดกกันได้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 14 สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่สำหรับการปรับปรุงพันธุ์พืชซึ่งถูกจ้างหรือผู้รับจ้างได้กระทำขึ้นโดยการทำงานตามสัญญาจ้าง หรือโดยสัญญาจ้างที่มีวัตถุประสงค์ให้ทำการปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ย่อมตกได้แก่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง แล้วแต่กรณี เว้นแต่สัญญาจ้างระบุไว้เป็นอย่างอื่น

สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ที่ข้าราชการซึ่งกระทำการตามหน้าที่ย่อมตกได้แก่หน่วยราชการต้นสังกัดของข้าราชการผู้นั้น

ก้านายจ้างหรือหน่วยงานราชการต้นสังกัดของข้าราชการ ได้รับผลประโยชน์เชิงพาณิชย์จากการปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถูกจ้างหรือข้าราชการผู้นั้นได้รับบำเหน็จพิเศษนอกเหนือจากค่าจ้างหรือเงินเดือนตามปกติ แล้วแต่กรณี

การได้รับบำเหน็จพิเศษตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 15 ถ้ามีบุคคลหลายคนเป็นนักปรับปรุงพันธุ์พืชร่วมกันบุคคลเหล่านั้นมีสิทธิขอรับจดทะเบียนร่วมกัน

ในกรณีนักปรับปรุงพันธุ์พืชร่วมคนใดไม่ยอมรับจดทะเบียนหรือติดต่อไม่ได้ หรือไม่มีสิทธิของจดทะเบียน นักปรับปรุงพันธุ์พืชคนอื่นจะขอจดทะเบียนสำหรับพันธุ์พืชที่ได้ทำร่วมกันนั้นในนามของตนเองก็ได้

นักปรับปรุงพันธุ์พืชร่วมซึ่งไม่ได้ร่วมขอจดทะเบียน จะขอเข้าเป็นผู้ร่วมขอจดทะเบียนเมื่อใดก็ได้ก่อนมีการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน เมื่อได้รับคำขอแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งกำหนดวันสอบสวนไปยังผู้ขอจดทะเบียนและผู้ร่วมขอจดทะเบียน ในการนี้ให้ส่งสำเนาคำขอไปยังผู้ขอจดทะเบียนและผู้ร่วมขอจดทะเบียนคนอื่นด้วย

ในการสอบสวนตามวรรคสาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกผู้ขอจดทะเบียนและผู้ร่วมขอจดทะเบียนมาให้ด้วยคำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติมก็ได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสอบสวนและอธิบดีได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้ขอจดทะเบียนและผู้ร่วมขอจดทะเบียน

มาตรา 16 ในกรณีบุคคลหลายคนต่างทำการปรับปรุงหรือพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ที่เป็นพันธุ์พืชเดียวกันโดยมิได้ร่วมกัน ให้บุคคลที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ไว้ก่อนเป็นผู้มีสิทธิดีกว่า

ถ้าบุคคลหลายคนยื่นขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ในวันเดียวกัน ให้ท่าความตกลงกันว่า จะให้บุคคลใดมีสิทธิแต่ผู้เดียวหรือให้มีสิทธิร่วมกัน ถ้าตกลงกันไม่ได้ในเวลาที่อธิบดีกำหนด ให้คู่กรณีนำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ถ้าไม่นำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดดังกล่าว ก็ถือว่าบุคคลเหล่านั้น ละทิ้งคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

มาตรา 17 บุคคลซึ่งจะขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย
- (2) มีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ขอรับการคุ้มครองในประเทศนั้นได้
- (3) มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือ
- (4) มีภูมิกำเนิด หรือประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่างจริงจังในประเทศไทยหรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา 18 การขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมชำระค่าธรรมเนียมคำขอ การขอจดทะเบียนและอัตราค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

คำขอจดทะเบียนให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพันธุ์พืช และรายละเอียดของพันธุ์พืช
- (2) รายละเอียดแสดงที่มาของพันธุ์พืช หรือพันธุกรรมที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ตลอดจนกรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในสาขาปรับปรุงพันธุ์ชนิดพืชนั้น ๆ ภายในประเทศสามารถเข้าใจกรรมวิธีดังกล่าวได้อย่างแจ่มชัด
- (3) คำรับรองว่าจะส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียน และพันธุกรรมที่ใช้ตาม (2) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกให้ส่งมอบเพื่อการอ้างอิง
- (4) หนังสือแสดงใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และหนังสือสัญญาแสดงค่าธรรมเนียม และหรือส่วนแบ่งรายได้ ในกรณีที่มีการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะท้องถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า ในการ

ปรับปรุงพันธุ์

(5) รายการอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 19 บุคคลใดได้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชไว้ขอราชอาณาจักร ถ้ายื่นขอจดทะเบียนสำหรับพันธุ์พืชนั้นในราชอาณาจักรภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนในต่างประเทศเป็นครั้งแรก ผู้ขอมีสิทธิให้ถือว่าได้ยื่นคำขอนั้นในวันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนในต่างประเทศเป็นครั้งแรก หากประเทศที่ผู้ขอมีสัญชาติให้สิทธิทำนองเดียวกันแก่บุคคลสัญชาติไทย

พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งส่งสำเนาคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชที่ได้ยื่นไว้ในต่างประเทศ ตัวอย่างหรือหลักฐานอื่นใดภายในเวลาที่กำหนดซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา 20 ในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ ดังนี้

(1) ตรวจสอบคำขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามมาตรา 18

(2) ตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ที่ขอรับความคุ้มครองในห้องปฏิบัติการและหรือในแปลงปลูกว่าเป็นพันธุ์พืชที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 6

การตรวจสอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เป็นผู้รับผิดชอบตาม อัตรา วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 21 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบตามมาตรา 20 (1) แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำรายงานตรวจสอบเสนออธิบดี

เมื่ออธิบดีพิจารณารายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่าคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ถูกต้องตามมาตรา 18 แล้ว ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอตั้งกล่าวนั้น

เมื่อได้มีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ทราบและให้ผู้ขอตั้งกล่าวชำระค่าธรรมเนียมการประกาศโฆษณา

มาตรา 22 เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา 21 แล้ว ถ้าปรากฏว่าคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ไม่ชอบด้วยมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 17 หรือมาตรา 19 ให้อธิบดีสั่งยกคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ รวมทั้งผู้คัดค้าน ในกรณีที่มีการคัดค้านตามมาตรา 23 และให้ประกาศโฆษณาคำสั่งนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 23 เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา 21 แล้ว บุคคลใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่าคำขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ใดไม่ชอบด้วยมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 13 มาตรา 14 หรือมาตรา 17 บุคคลนั้นจะยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ แต่ต้องยื่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา 21

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาคำคัดค้านไปยังผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้ผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ยื่นคำโต้แย้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน ถ้าผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ไม่ยื่นคำโต้แย้ง ให้ถือว่าละทิ้งคำขอจดทะเบียน

คุ้มครองพันธุ์พืชนั้น คำคัดค้านและคำโต้แย้งดังกล่าวให้ยื่นพร้อมหลักฐานประกอบ

มาตรา 24 ในการพิจารณาคำคัดค้านและคำโต้แย้ง ผู้คัดค้าน หรือผู้โต้แย้งจะนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

เมื่ออธิบดีได้วินิจฉัยและมีคำสั่งตามมาตรา 25 หรือมาตรา 26 แล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งไปยังผู้คัดค้านและผู้โต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผล

มาตรา 25 ในกรณีที่มีผู้คัดค้านตามมาตรา 23 และอธิบดีได้วินิจฉัยว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้อธิบดีส่งยกคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ผู้จดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อคณะกรรมการ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี

ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่มิได้อุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือได้อุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีและคณะกรรมการได้วินิจฉัยยืนตามคำสั่งของอธิบดีแล้ว ถ้าผู้คัดค้านยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดีหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณีให้ถือว่าผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอนั้นในวันเดียวกับวันที่ผู้จดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ยื่นคำขอ และให้ถือว่าเป็นการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของผู้คัดค้านด้วย ในกรณีเช่นนี้ผู้โต้แย้งจะยื่นคำคัดค้านคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของผู้คัดค้าน เพราะเหตุคนมีสิทธิดีกว่านั้นไม่ได้

ในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ให้แก่ผู้คัดค้านนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจพันธุ์พืชใหม่ตามมาตรา 20 ของผู้ขอคัดค้านด้วย

มาตรา 26 ในกรณีที่มีผู้คัดค้านตามมาตรา 23 และอธิบดีได้วินิจฉัยว่าผู้คัดค้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้อธิบดีส่งยกคำคัดค้านนั้นผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อคณะกรรมการ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี

มาตรา 27 เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัยตามมาตรา 25 หรือมาตรา 26 แล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้อุทธรณ์และคู่กรณี

มาตรา 28 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ ตามมาตรา 20 (2) แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานการตรวจสอบเสนออธิบดี

เมื่ออธิบดีพิจารณารายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุขัดข้องในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน คุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้จดทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อผู้จดทะเบียนได้ชำระค่าธรรมเนียมตามวรรคสองแล้ว ให้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่และออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้แก่ผู้ขอภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการชำระค่าธรรมเนียม ถ้าผู้จดทะเบียนไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าละทิ้งคำขอหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 29 การตั้งชื่อพันธุ์พืชใหม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 30 เพื่อประโยชน์ในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่อธิบดี

อาจขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การของรัฐ หรือสำนักงาน หรือองค์การของรัฐต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของเอกชน ที่ไม่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืช นั้น ตรวจสอบพันธุ์พืช ตามมาตรา 20 (2) ได้ และอธิบดีอาจถือถือว่าเป็นการปฏิบัติงานเป็นการตรวจสอบนั้นเป็นการปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้

มาตรา 31 หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ให้มีอายุดังต่อไปนี้

- (1) พืชปีเดียวและพืชสองปีมีอายุ 10 ปี
- (2) พืชหลายปีทั่วไปมีอายุ 15 ปี
- (3) พืชหลายปีที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้มีอายุ 25 ปี

อายุหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ตามวรรคหนึ่งให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

มาตรา 32 ผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่เท่านั้นมีสิทธิในการผลิตเพื่อขาย ขาย หรือการจำหน่ายด้วยประการใด เสนอขาย นำเข้ามาในราชอาณาจักร ส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือมีไว้เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวให้แก่บุคคลที่มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการเพาะปลูกซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่นับตั้งแต่

- (1) การกระทำใดๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัยเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาพันธุ์พืช
- (2) การกระทำใดๆ โดยสุจริตเกี่ยวกับพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง
- (3) การเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์โดยเกษตรกรในแปลงของตนเอง ซึ่งพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง โดยใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิต (ทั้งนี้ไม่เกินปริมาณที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย)
- (4) การกระทำใดๆ เกี่ยวกับพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง เพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า
- (5) การกระทำใดๆ ตามวรรคหนึ่งเกี่ยวกับส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง ซึ่งถูกนำออกจำหน่ายในหรือนอกราชอาณาจักร โดยผู้ทรงสิทธิหรือด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิ

มาตรา 33 ผู้ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่จะต้องแสดงเครื่องหมายให้ปรากฏที่พันธุ์พืชใหม่ ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อพันธุ์พืชใหม่

เครื่องหมายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 34 ผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ จะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิในพันธุ์พืชที่จดทะเบียนของตนตามมาตรา 32 หรือจะโอนสิทธิในพันธุ์พืชให้แก่บุคคลอื่นก็ได้

ในกรณีที่บุคคลหลายคนเป็นผู้ทรงสิทธิร่วมกัน การโอนหรือการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธินั้นแต่เพียงผู้เดียว จะกระทำได้ก็แต่ด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิทุกคน

การโอนหรือการอนุญาตสิทธิตามวรรคหนึ่ง ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 35 การขอจดทะเบียนการรับโอนสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่โดยทางมรดก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางอาหาร การป้องกันโรค หรือรักษาอนามัยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การป้องกันผูกขาดทางการค้า หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศต่อประชาชนทั่วไป เพื่อห้ามมิให้มีการใช้พันธุ์พืชที่ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำประกาศ

เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่ง เมื่อเห็นสมควร รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศต่อประชาชนทั่วไปให้กระทำการตามมาตรา 32 วรรคหนึ่งโดยเสียค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่เจ้าของพันธุ์พืช โดยประกาศดังกล่าวจะต้องกำหนดระยะเวลาและอัตราค่าตอบแทนไว้ด้วย

มาตรา 37 เมื่อพันกำหนดสามปีนับแต่วันจดทะเบียน บุคคลอื่นจะขอใช้สิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ต่ออธิบดีก็ได้ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ยื่นคำขอดังกล่าว ไม่มีการขายส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการคุ้มครองต่อสาธารณชน หรือมีการขายส่วนขยายพันธุ์ดังกล่าวในราคาสูงเกินควร หรือไม่พอสองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักร เว้นแต่ผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่จะพิสูจน์ได้ว่า การที่ไม่มีการขายส่วนขยายพันธุ์หรือการที่มีการขายส่วนขยายพันธุ์ในราคาสูงนั้นเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ตนไม่อาจควบคุมได้

อธิบดีอาจอนุญาตให้มีการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งได้ โดยให้ผู้ขอใช้สิทธิจ่ายค่าตอบแทนที่เพียงพอแก่ผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

การขอใช้สิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่และการกำหนดค่าตอบแทนการใช้สิทธิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 38 ผู้ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีตามอัตรา วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และต้องชำระภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ และของทุกๆ ปีต่อไป

มาตรา 39 ถ้าผู้ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา 38 ต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีเพิ่มร้อยละสามสิบของเงินค่าธรรมเนียมรายปีที่ค้างชำระ ถ้าผู้ได้รับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปี และค่าธรรมเนียมรายปีเพิ่มภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา 38 ให้หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่สิ้นอายุ

มาตรา 40 ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เป็นสิทธิที่ไม่สมบูรณ์

- (1) พันธุ์พืชนั้นไม่มีลักษณะตามมาตรา 6
- (2) สิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ที่ได้ออกไปโดยไม่ชอบด้วยมาตรา 7 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 17 มาตรา 18 มาตรา 19
- (3) ผู้ทรงสิทธิไม่ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์พืช หรือข้อมูลใดๆ แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกให้ส่ง

ความไม่สมบูรณ์ตามวรรคหนึ่ง บุคคลใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการจะฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่นั้นก็ได้

คำสั่งเพิกถอนสิทธิตามวรรคสอง ให้มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง

หมวด 3

การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า

มาตรา 41 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้ และกฎหมายอื่น เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์พืชในท้องถิ่น และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ย่อมมีสิทธิในการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพันธุ์พืชดังกล่าว

บุคคลที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์หรือการพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจ่ายค่าธรรมเนียมและทำสัญญาส่วนแบ่งรายได้ เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้า ของรายได้รวมที่ได้จากการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชนั้น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

สัญญาส่วนแบ่งรายได้ตามวรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ การทำสัญญาที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ เป็นโมฆะ

มาตรา 42 การอนุญาตให้ใช้พันธุ์พืชตามมาตรา 41 จะกำหนดเงื่อนไข ข้อจำกัดสิทธิ หรือค่าตอบแทนในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่ชอบธรรมไม่ได้

เงื่อนไข ข้อจำกัดสิทธิ หรือค่าตอบแทน ในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่ชอบธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

การกำหนดเงื่อนไข ข้อจำกัดสิทธิ หรือค่าตอบแทน ที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ เป็นโมฆะ

มาตรา 43 ส่วนแบ่งรายได้ตามมาตรา 41 ให้ตกเป็นของชุมชน ซึ่งเป็นผู้อนุรักษ์ พัฒนาหรือใช้ประโยชน์ในพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

กรณีที่มีชุมชนมากกว่าหนึ่งชุมชนขึ้นไปเป็นผู้อนุรักษ์ พัฒนา หรือใช้ประโยชน์ในพันธุ์พืช ตามวรรคหนึ่ง ให้ชุมชนที่มีผู้นำเอาพันธุ์พืชไปใช้ เป็นผู้ได้รับส่วนแบ่งรายได้เป็นสัดส่วนร้อยละห้าสิบ ของส่วนแบ่งรายได้ทั้งหมด ส่วนแบ่งรายได้ที่เหลือให้นำเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

กรณีที่บุคคลใดในชุมชนเป็นผู้อนุรักษ์ พัฒนา หรือใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืช ให้บุคคลนั้นได้รับส่วนแบ่งรายได้เป็นร้อยละสามสิบของรายได้ทั้งหมดที่ชุมชนได้รับ

มาตรา 44 บุคคลตามมาตรา 43 วรรคสาม หรือชุมชน มีสิทธิเรียกร้องส่วนแบ่งรายได้ ตามมาตรา 41

ในกรณีที่ชุมชนมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนนั้นก่อนที่มีการใช้พันธุ์พืชเพื่อการปรับปรุงพันธุ์ มีอำนาจใช้สิทธิเรียกร้องแทนชุมชน

มาตรา 45 พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นที่ได้รับความคุ้มครองตามหมวดนี้ ต้องเป็นพันธุ์พืชที่ประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นพันธุ์พืชที่มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น
- (2) เป็นพันธุ์พืชที่มีความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์

มาตรา 46 พันธุ์พืชที่มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น ได้แก่ พันธุ์พืชที่แตกต่างจากพันธุ์อื่น

อย่างเด่นชัด ไม่ว่าด้านสถานศึกษา สรีรวิทยา หรือมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นผลเนื่องจากการแสดงออกของสภาพทางพันธุกรรมแตกต่างจากพันธุ์พืชอื่น

ในการพิจารณาความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 9

มาตรา 47 ชุมชนที่เป็นแหล่งกำเนิด อนุรักษ์ พัฒนาพันธุ์ หรือใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น เป็นผู้มิลิทธิขอขึ้นทะเบียนรับความคุ้มครอง

ห้ามมิให้รับขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นแก่ชุมชนที่ทำลายหรือมีส่วนร่วมในการทำลายประชากร หรือแหล่งพันธุกรรมของพันธุ์พืชนั้น

มาตรา 48 คำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

คำขอจดทะเบียนให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพันธุ์พืช และลักษณะสำคัญของพันธุ์พืช
- (2) ประวัติความเป็นมาของพันธุ์พืช
- (3) ช่วงเวลาที่พืชให้ผลในแต่ละปี
- (4) รายการอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 49 ในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบดังนี้

- (1) ตรวจสอบคำขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามมาตรา 48
- (2) จัดทำรายละเอียดของพันธุ์พืชจากพืชที่ปลูกในชุมชน
- (3) ตรวจสอบลักษณะของพันธุ์พืชว่าเป็นไปตามมาตรา 45 ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 50 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบตามมาตรา 49 แล้ว ให้รายงานการตรวจสอบเสนอต่ออธิบดี

เมื่ออธิบดีพิจารณารายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุขัดข้องในการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พร้อมให้ประกาศโฆษณาการรับจดทะเบียนพันธุ์พืชดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 51 เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา 50 แล้ว ชุมชนหรือบุคคลใดเห็นว่าคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นไม่ชอบด้วยมาตรา 45 หรือมาตรา 47 จะยื่นคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ นับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา 50

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาคำคัดค้านไปยังผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ยื่นคำโต้แย้งภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน ถ้าผู้ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ไม่ยื่นคำโต้แย้งให้ถือว่าละทิ้งคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น คำคัดค้านและคำโต้แย้งดังกล่าว ให้ยื่นหรือมหักรฐานประกอบ

มาตรา 52 ในการพิจารณาคำคัดค้านและคำโต้แย้งผู้คัดค้านหรือผู้โต้แย้งจะนำพยานหลักฐานมาแสดง หรือแถลงเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

เมื่ออธิบดีได้วินิจฉัยและมีคำสั่งตามมาตรา 53 แล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งไปยังผู้คัดค้านและผู้โต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผล

มาตรา 53 ในกรณีที่ผู้คัดค้านตามมาตรา 51 และอธิบดีได้วินิจฉัยว่าการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น เป็นไปโดยมิชอบ ให้อธิบดีสั่งยกคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ผู้จดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี

ในกรณีที่อธิบดีได้วินิจฉัยว่า การจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น เป็นไปโดยชอบ ให้อธิบดีสั่งยกคำคัดค้าน ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี

เมื่อรัฐมนตรีได้วินิจฉัยตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้อุทธรณ์และคู่กรณี

มาตรา 54 ชุมชนผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ได้รับ การรับจดทะเบียน

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับแก่

(1) การขาย จำหน่าย หรือได้มาซึ่งส่วนขยายพันธุ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัยเพื่อสาธารณะประโยชน์

(2) การขายส่วนขยายพันธุ์ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายพันธุ์พืชนั้น

มาตรา 55 ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยชุมชนที่เป็นผู้ทรงสิทธิมีหน้าที่ในการดูแลรักษาพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

สิทธิที่ผู้ทรงสิทธิได้มาตามวรรคหนึ่ง อาจขอขยายเวลาต่อได้คราวละสิบปี หากอธิบดีเห็นว่าพันธุ์พืช นั้นยังประกอบด้วยลักษณะตามมาตรา 45 และชุมชนมีคุณสมบัติตามมาตรา 47

การขอขยายอายุสิทธิ และการอนุญาตให้ขยายอายุสิทธิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด 4

คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

มาตรา 56 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ปลัดกระทรวงพาณิชย์) เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรหรือผู้แทน อธิบดีกรมวิชาการเกษตร (อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา)หรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทยหรือผู้แทน ผู้แทนสมาคมปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกสิบเอ็ดคน โดยจะต้องเป็นเกษตรกรหรือทนาย นักวิชาการด้านปรับปรุงพันธุ์พืช

จากสถาบันการศึกษาหนึ่งคน นักวิชาการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากสถาบันการศึกษาหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสองคน และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนหนึ่งคน ทั้งนี้ให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตร (อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา) เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเกษตรกร ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญด้านพันธุ์พืชและมีประสบการณ์การอนุรักษ์ พัฒนาพันธุ์พืช โดยให้คัดเลือกจากการเสนอชื่อของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์การเกษตรของทกภูมิภาค และต้องมีกรรมการจากภูมิภาคอย่างน้อยหนึ่งคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามวรรคหนึ่ง ให้คัดเลือกจากรายชื่อที่เสนอโดยองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

หลักเกณฑ์ และวิธีการการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 57 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 58 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 59 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่กรรมการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใดๆ ห้ามมิให้กรรมการผู้นั้นเข้าร่วมประชุม

มาตรา 60 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามมาตรา 12 และ 36
- (2) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 18 มาตรา 20 มาตรา 34 มาตรา

37 มาตรา 38 มาตรา 41 วรรคสอง มาตรา 42 มาตรา 48 มาตรา 49 และมาตรา 55

- (3) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่ง ของอธิบดีตามมาตรา 25 และ มาตรา 26
- (4) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในเรื่องใดๆเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืช
- (5) ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการว่าไม่มีการจำหน่ายพันธุ์พืชที่ได้รับความคุ้มครอง มีการจำหน่ายในราคาที่สูงเกินสมควรหรือขึ้นราคาพันธุ์พืชดังกล่าวสูงกว่าอัตราการเพิ่มดัชนีราคาผู้บริโภคโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการแจ้งต่อคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด
- (6) ให้ความเห็นชอบในสัญญาส่วนแบ่งรายได้จากการใช้พันธุ์พืช ตามมาตรา 41 วรรคสาม
- (7) บริหารกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำความในมาตรา 59 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 62 ในกาปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 63 เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัย ตามมาตรา 25 หรือมาตรา 26 แล้ว ถ้าผู้จดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ หรือผู้คัดค้าน แล้วแต่กรณี ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ มีสิทธิอุทธรณ์ไปยังศาลภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ถ้าไม่ดำเนินคดีดังกล่าวให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด

ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ตามพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ศาลสั่งให้คณะกรรมการหรืออธิบดี เสียค่าฤชาธรรมเนียมแทนฝ่ายอื่น

มาตรา 64 ในกรณีตามมาตรา 40 อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ก็ได้

หมวด ๘

สิทธิเกษตรกร และกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

มาตรา 65 บรรดาสิทธิหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น เกษตรกรที่รวมกลุ่มเป็นชุมชนให้ได้รับสิทธิเกษตรกรตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

สิทธิเกษตรกรได้แก่สิทธิดังต่อไปนี้

- (1) ได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า จากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ถึงการเข้าถึงพันธุกรรม หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชทั่วไป และพันธุ์พืชป่าในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ แล้วแต่กรณี
- (2) ให้ข้อเสนอแนะในการขึ้นบัญชีพันธุ์พืชตาม มาตรา 12
- (3) เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับกาขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช และผลการตรวจสอบพันธุ์พืชที่จะให้ความคุ้มครอง
- (4) มีส่วนร่วมในการส่งตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

(5) เข้าร่วมเป็นโจทก์ หรือฟ้องร้องคดีเป็นคดีอาญา หรือคดีแพ่ง หรือคดีอื่นๆ ซึ่งชุมชนที่ตนเป็นสมาชิกเป็นผู้เสียหาย หรือถูกโต้แย้งสิทธิ

(6) ได้รับความเสียหายและทดแทนความเสียหายอย่างเพียงพอ อันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองที่มีชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ลดลงซึ่งพันธุกรรม หรือพันธุ์พืช หรือสภาวะแวดล้อมในชุมชน

(7) เสนอแนะ หรือเรียกร้องให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา 60 (5)

(8) ได้รับการสนับสนุนจากวิธีในการอนุรักษ์และพัฒนา พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

(9) ร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งระงับการกระทำที่จะนำไปสู่การทำลายหรือทำให้ลดลงซึ่งพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

(10) แต่งตั้งที่ปรึกษา หรือตัวแทน เพื่อใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้

(11) ได้รับการยกเว้น หรือลดหย่อนด้านภาษีนำเข้า ส่งออก ซึ่งอุปกรณ์และวัตถุดิบเพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าทดลอง หรือดำเนินการเพื่อการปรับปรุงพันธุ์พืชที่มีใช้เพื่อการค้า

(12) ในการเสนอแนะ และเรียกร้องให้มีการดำเนินการที่เหมาะสมต่อการใช้การเก็บรักษาตลอดจนการผลิต หรือขายซึ่งสารเคมี ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือยาปราบศัตรูพืช การคุ้มครองผู้บริโภค ตามกฎหมายเพื่อการนั้น

มาตรา 66 ภายใต้บังคับมาตรา 65 (1) (4) หากการใช้สิทธิของเกษตรกรตามพระราชบัญญัตินี้เกิดข้อขัดแย้งกันระหว่างชุมชน ให้อาศัยหลักกติกายกย่องที่กติกายกย่องที่ได้ตกลงร่วมกัน

ข้อตกลงที่ได้ตกลงร่วมกันเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้เป็นอันใช้บังคับได้

มาตรา 67 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า 'กองทุนพัฒนาพันธุ์พืช' ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบไปด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชหรือที่ได้ตามที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เงินค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

(4) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศ

(5) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

(6) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

เงินและทรัพย์สินอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องส่งเข้ารายได้แผ่นดิน

หลักเกณฑ์ และวิธีการ การบริหารกองทุนและการจัดสรรกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา 68 เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(1) ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์พืช

(2) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นใช้ เพื่อการอุดหนุน วิจัย เพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน

(3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

หมวด 6

เบ็ดเตล็ด

มาตรา 69 ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่หรือพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นตามมาตรา 32 หรือมาตรา 54 แล้วแต่กรณี ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียผลประโยชน์ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของผู้ทรงสิทธิด้วย

มาตรา 70 บรรดาพันธุ์พืชหรือสิ่งที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำการอื่นเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่หรือพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นตามมาตรา 32 หรือมาตรา 54 แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีฯ หรือผู้แทนอธิบดีฯ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรอาจมีคำสั่งให้ทำลายพันธุ์พืชหรือสิ่งดังกล่าว หรือดำเนินการอย่างอื่น เพื่อป้องกันมิให้มีการนำพันธุ์พืชหรือสิ่งดังกล่าวออกจำหน่ายอีกได้

มาตรา 71 หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่หรือพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นของผู้ใดสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้เจ้าของรับใบแทนหนังสือสำคัญดังกล่าวนั้นได้ตาม หลักเกณฑ์ วิธี การที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 72 บรรดาคำขอ คำคัดค้าน คำโต้แย้ง และคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

หมวด 7

ความผิดและกำหนดโทษ

มาตรา 73 เจ้าพนักงานผู้ใดซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ใช้ ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ส่งมอบให้แก่ตนตามมาตรา 18 (3) หรือให้แก่บุคคลอื่นซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ส่งมอบให้แก่ตนตามมาตรา 18 (3) โดยมีชอบด้วยกฎหมาย หรือมิได้รับความยินยอมจากผู้ยื่นขอจดทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 74 ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เพื่อจูงใจให้มอบส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชที่ขอขึ้นทะเบียน หรือพันธุ์กรรมที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ตามมาตรา 18 (3) แก่ตนหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 75 บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา 32 หรือ มาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 76 บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดปลอมแปลง หรือใช้เครื่องหมายเลียนแบบ หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้บุคคลอื่นหลงเข้าใจผิดว่าพันธุ์พืชนั้นเป็นพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สอง

หมิ่นถึงสองแสนบาท

มาตรา 77 บุคคลใดขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่หรือพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น โดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานเพื่อให้ได้ไปซึ่งหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ หรือพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 78 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา 79 พันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครองไว้แล้วนอกราชอาณาจักร และยังคงมีระยะเวลาคุ้มครองเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าห้าปี และมีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่นที่มีอยู่แพร่หลาย หรือมีอยู่ทั่วไปในราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นพันธุ์พืชใหม่ตามมาตรา 8 และให้ถือว่าเป็นพันธุ์พืชที่มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่นตามมาตรา 11 อาจนำมาขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปได้ ในระยะเวลาไม่เกินระยะเวลาคุ้มครองที่เหลืออยู่ตามกฎหมายของประเทศนั้น ทั้งนี้โดยไม่เกินระยะเวลาคุ้มครองที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่ให้ใช้บังคับกับพันธุ์พืชที่มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ภายในราชอาณาจักร

บทบัญญัติของมาตรานี้ ให้ใช้บังคับได้ห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

ผู้สนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

(ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน : ฉบับประชาชน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน

พ.ศ. . . .

หลักการและเหตุผล

สังคมไทยมีรากเหง้าพื้นฐานเป็นสังคมเกษตร และชุมชนชนบทประกอบเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในอดีตสมัยที่ป่ายังอุดมสมบูรณ์ วิถีชีวิตของประชาชนทั่วไปก็อาศัยหาเลี้ยงชีพด้วยการบุกเบิกหักร้างถางพง ทนทานากิน และดำรงชีพอย่างผูกพันกับป่ามาเป็นเวลาช้านาน ทางราชการเองก็ได้ให้การสนับสนุนและรับรองสิทธิในที่ทำกินที่บุกเบิกนั้น แม้กระทั่งเมื่อมีการเปิดประเทศเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านม ทางราชการมีนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อส่งออกหารายได้มาทำการพัฒนาบ้านเมืองให้ทันสมัย ก็ได้อาศัยชาวนาชาวไร่ในเองที่ตอบสนองนโยบายของทางราชการทำการบุกเบิกหักร้างถางป่าขยายพื้นที่ทำกินและเพิ่มผลผลิตในภาคเกษตร จนเป็นผลให้ประเทศไทยมีชื่อเสียงในด้านการส่งออกข้าวต่อมาในช่วง 30 ปีที่แล้วทางราชการมีนโยบายขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ฯลฯ เพื่อส่งออกตอบสนองความต้องการของตลาดโลก และเป็นการหารายได้เข้าประเทศเพื่อนำมาใช้จ่ายในการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม ชาวนาชาวไร่ไทย ก็คงเป็นกลุ่มประชากรที่ทราบดีว่าท่านรับและตอบสนองนโยบายของทางราชการด้วยดีตลอดมา

ด้วยเหตุนี้เอง ทั้งโดยวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ และโดยนโยบายของทางราชการ จึงทราบดีวิถีชีวิตของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นกับป่า ดำเนินควบคู่กันไปด้วยความผูกพันและเอื้ออำนวยต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นก็คือ ประวัติศาสตร์ของการบุกเบิกที่ป่าให้เป็นชุมชนและพื้นที่ทำการเกษตร ภายในกระบวนการดำรงชีวิตของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้ ก็ได้มีการสั่งสมประสบการณ์ และภูมิปัญญาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ในลักษณะที่คนกับธรรมชาติ คือ ป่า สามารถดำรงอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งหมดประกอบเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่มีคุณค่าสำคัญและจำเป็นต่อแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนอันเป็นที่ปรารถนา และแสวงหากันในขณะนี้โลกและสังคมมนุษย์กำลังต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตความเสื่อมโทรมของธรรมชาติแวดล้อม

ยิ่งไปกว่า...

ยิ่งไปกว่านั้น พื้นที่ป่าของไทยเป็นป่าเขตร้อน อุดมสมบูรณ์ไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมอันทรงคุณค่าทั้งในด้านการพัฒนา และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างมหาศาล แต่ใน ขณะเดียวกัน พื้นที่ป่าของประเทศสายอันทรงคุณค่าต่อการวิจัยและการพัฒนา กลับถูกใช้ประโยชน์ไปในทาง ที่เป็นแหล่งผลิตไม้เพื่ออุตสาหกรรมและการส่งออก ยังผลให้เห็นที่ป่าลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มาโดยตลอด

ในสภาพการณ์ที่ประเทศกำลังเผชิญหน้ากับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ เรายังพบว่า มี "ป่าชุมชน" ที่ชาวบ้านชุมชนท้องถิ่นทำการปกป้องรักษาอยู่มากมายหลายร้อยหลายพันแห่งทั่วประเทศ หลักการพื้นฐานของการจัดการป่าชุมชน คือ การยอมรับว่าป่าเป็นสิทธิร่วมกันของชุมชน สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นจึงมีสิทธิร่วมกันถึงสิทธิ และหน้าที่ในการดูแลจัดการ และใช้ประโยชน์จากป่าไม้พร้อมๆ กัน สมาชิก ร่วมกันในสิทธิของชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนา จารีตประเพณี วิถีปฏิบัติ และกฎระเบียบเกี่ยวกับการ - จัดการและใช้ประโยชน์จากป่าที่สืบทอดเรื่อยมาหลายชั่วอายุคน อย่างไรก็ตาม สิทธิและอำนาจของชุมชน ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังไม่ได้รับการยอมรับว่ามีสถานะทางกฎหมาย รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ซึ่งกำลังคืบคลานขณะนี้ มิได้เอื้ออำนวยต่อการจัดการป่าในรูปแบบการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน - และให้ชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรป่าไม้

ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน เพื่อเป็นการรองรับสิทธิประเพณีของชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการป่าชุมชนและได้รับประโยชน์จากป่าชุมชน ซึ่งจะยังผลให้ราษฎรในชุมชนท้องถิ่นมีความรู้สึก เป็น เจ้าของทรัพยากรป่า อันจะช่วยรักษาระบบธรรมชาติและสภาพแวดล้อม อีกทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ราษฎรในชุมชนให้ดีขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่าง
พระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. . . .

.....
.....
โดยเห็นเป็นการสมควรฯ ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน
.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป่าชุมชน" พ.ศ. . . .

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"ป่าชุมชน" หมายความว่า พื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นเขตป่าชุมชนและชุมชนที่เข้าประโยชน์ในพื้นที่ยังกล่าว ซึ่งได้กำหนดไว้ให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

"สิทธิชุมชน" หมายความว่า สิทธิร่วมกันของสมาชิกชุมชน ในการยึดถือปฏิบัติตามความเชื่อจารีตประเพณี วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตที่สืบเนื่องต่อกันมา ทั้งที่มีได้ตราไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือตาม

กฎเกณฑ์ที่ตราไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดูแลจัดการไร่ ประโยชน์และอนุรักษทรัพย์ากร และ เป็นสิทธิที่มีได้ เป็นของรัฐหรือของปัจเจกบุคคลใด

"ชุมชน" หมายความว่า บุคคลที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งเป็นผู้ใช้ - ประโยชน์จากป่าชุมชน

"ผู้แทนชุมชน" หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่สมาชิกของชุมชน ซึ่งบรรลุนิติภาวะ ได้ให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกของชุมชนที่มีสิทธิ์ในการคัดเลือกทั้งหมด คัดเลือกขึ้นมาเป็นผู้แทนในการดำเนิการตามพระราชบัญญัตินี้

"คณะกรรมการหมู่บ้าน" หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ - ปกครองท้องที่

"สภาตำบล" หมายความว่า สภาตำบลตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล

"ไม้ใช้สอย" หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็น ต้น กอ หรือ เถา ไม้ที่ยังยืนต้น หรือล้มลง และให้หมายความรวมถึง ราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษปลาย หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม้ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ฝ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใดเพื่อนำมา

1. บล็อกสร้าง ซ่อมแซมบ้านเรือน และสิ่งก่อสร้าง เพื่ออยู่อาศัยและสาธารณูปโภคในชุมชน
2. ทำพื้นและถ่านใช้ในครัวเรือน
3. ประดู่และจักสานเป็นเครื่องใช้ภายในครัวเรือนและในชุมชน

"ของป่า" หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่า เป็นต้นว่า

1. ไม้พืชม่าน เปลือกไม้ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชันไม้และยางไม้
2. หัว อ้อ พง แสม บรีอ ตา กก กระจูด กส่วยไม้ กูด เห็ด และอื่น ๆ
3. ซากสัตว์ ไข่ หนัง เขา นอ งา คราม ขนวย กระดุก ขน รังนก ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง

และมูลค้างคาว

"ความหลากหลายทางชีวภาพ" หมายความว่า ทรัพยากรของชาติที่มีความสืบเนื่องความแตกต่าง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทั้งมวลในสิ่งมีชีวิตหรือระหว่างชนิดของสิ่งมีชีวิต หรือระหว่างชนิดของสิ่งมีชีวิตและสภาวะแวดล้อม ทั้งที่อยู่บนบก ใต้ดิน ใต้น้ำ หรือในอากาศ

"คณะกรรมการป่าชุมชน" หมายความว่า คณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้ง และรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้แทนของชุมชนในการบริหารจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน" หมายความว่า บุคคลในชุมชนซึ่งอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าชุมชนแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ 1

การกำหนดเขตป่าชุมชน

มาตรา 6 พื้นที่ป่าที่จะกำหนดให้เป็นเขตป่าชุมชนตามพระราชบัญญัติ ได้แก่ พื้นที่ป่าที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือพื้นที่ป่าในเขตที่ดินรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือพื้นที่ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ป่าในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือพื้นที่ป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้ดูแลจัดการป่าชายเลน ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่เขตนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก - เขตเศรษฐกิจ ข ตลอดจนถึงพื้นที่ที่อยู่ในที่จับสัตว์น้ำโดยห่างจากชายฝั่ง 3 กิโลเมตร หรือพื้นที่ป่าที่ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้ หรือพื้นที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งชุมชน หรือหน่วยงานตามกฎหมายนั้นประสงค์ที่จะกำหนดให้เป็นเขตป่าชุมชน

มาตรา 7 การกำหนดเขตพื้นที่ป่าบริเวณใดให้เป็นเขตป่าชุมชนต้อง เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามความเป็นจริงของพื้นที่ดังกล่าวต่อไปนี้

(1) เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบนิเวศน์และความหลากหลายทางชีวภาพ

(2) เพื่อรักษาไว้...

(2) เพื่อรักษาไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

(3) เพื่อการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนาสภาวะแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

(4) เพื่อตอบสนองการใช้ประโยชน์ในการยังชีพของชุมชน

(5) เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสิทธิของชุมชนตามความเชื่อ วัฒนธรรมจารีตประเพณี หรือวิถีชีวิต

แห่งท้องถิ่นที่ผูกพันกับการใช้ การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืน

(6) เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

การตรวจสอบหรือการติดตามวัตถุประสงค์ในวรรคแรก ไม่เป็นเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่อ้างเหตุจำเป็นของทางราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ในการทำโครงการอื่นใด หรือมีให้ปฏิเสธ หรือจำกัดตัดทอนเจตนารมณ์ของผู้ยื่นคำขอที่กำหนดพื้นที่ป่าให้เป็นเขตป่าชุมชนโดยสุจริตว่าขัดต่อวัตถุประสงค์ในข้อหนึ่งข้อใด

มาตรา 8 เขตป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่พื้นที่ป่าที่ชุมชนดูแลรักษาว่างหวะ ระเบียบตามจารีตประเพณีที่สืบทอดกันมา หรือ อนุรักษ์ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารทางการเกษตร หรือใช้ประโยชน์จากไม้ใช้สอยที่จำเป็นเพื่อการยังชีพ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือพื้นที่ป่าที่ชุมชนมีความประสงค์จะกำหนดเป็นเขตป่าชุมชนและดูแลรักษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7

การกำหนดพื้นที่ป่าบริเวณใดเป็นเขตป่าชุมชน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตป่าชุมชนแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

การทำแผนที่แสดงเขตป่าชุมชนตามวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำแนวเขตและทำแผนที่ในพื้นที่ป่าชุมชนจริงร่วมกับผู้แทนชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบล

การกำหนดเขตป่าชุมชนโดยพระราชกฤษฎีกา มีผลเป็นการเพิกถอนเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายอื่นในเขตป่าชุมชนนั้น โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายอื่น

มาตรา 9 ให้เขตป่าชุมชนที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 8 เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน การดูแล บริหารและองค์การในการจัดการในเขตป่าชุมชนดังกล่าวให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 10 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ พื้นที่ป่าบริเวณใดที่

(1) มีการดูแลรักษาโดยชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบล แล้วแต่กรณี

(2) มีกฎระเบียบ จารีตประเพณีของชุมชนในการดูแล กำกับควบคุมการใช้ การอนุรักษ์และ การพัฒนาทรัพยากรป่า

(3) การดำเนินการตาม (1) และ (2) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7

ให้ผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบล ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ ตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลที่ชุมชน หรือ หมู่บ้าน หรือตำบลเลือกตั้งขึ้นมา จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน เพื่อทำ แผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าที่จะกำหนดเป็นเขตป่าชุมชน และภายในหกสิบวันนับตั้งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ได้ทำแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชุมชนแล้วเสร็จ และยื่นคำขอให้รัฐมนตรีกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตป่าชุมชน ให้แล้วเสร็จ

ในกรณีที่การกำหนดเขตป่าชุมชนตามวรรคสอง ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด สามารถขอ ขยายเวลาต่อรัฐมนตรีได้อีกไม่เกินสองครั้งๆ ละสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดและให้ถือ เป็นที่สุด

มาตรา 11 ภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ พื้นที่ป่าบริเวณใดที่ผู้แทนชุมชน หรือ คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลมีความประสงค์ที่จะขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชน เมื่อผู้ยื่นคำขอแสดง ให้ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่า

(1) การขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชนเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในมาตรา 7

(2) มีผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลพร้อมที่จะดูแลรักษาป่าบริเวณที่ จะขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชน

ให้รัฐมนตรีกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตป่าชุมชน

การดำเนินการกำหนดพื้นที่ป่าให้เป็นเขตป่าชุมชนตามวรรคสามให้นำมาตรา 10 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 12 คายขอให้กำหนดพื้นที่ป่าเป็นเขตป่าชุมชน จะต้องไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางเจตนารมณ์ของผู้ยื่นคำขอในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7 และอย่างน้อยต้องมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์
- (2) เนื้อที่ป่าที่จะขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชน
- (3) อาณาเขต และเขตติดต่อ
- (4) คณะกรรมการหรือองค์กร หรือกลุ่มบุคคลที่ดูแลรักษาพื้นที่ป่าอยู่ก่อนที่จะกำหนดเป็นเขต

ป่าชุมชน

(5) รายละเอียดเกี่ยวกับจารีตประเพณี หรือวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การอนุรักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ป่ารวมทั้งกฎระเบียบของชุมชน

- (6) แผนที่แสดงเขตพื้นที่ป่า ตาม (2)

ในการใช้พื้นที่ที่ผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลมีความประสงค์ที่จะขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชนตามมาตรา 11 คายขอนั้นไม่จำเป็นต้องมีรายละเอียดใน (4) และ (5)

มาตรา 13 บรรดาคายขอและรายละเอียดที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำก่อนเสนอให้มีการกำหนดพื้นที่บริเวณใดเป็นเขตป่าชุมชน ไม่ถือว่าเป็นความลับของราชการ หากปรากฏว่าคayขอและรายละเอียดดังกล่าวคลาดเคลื่อน หรือไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ยื่นคำขอทั้งหมด หรือบางส่วน ให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

การปฏิเสธการแก้ไข หรือการแก้ไขคayขอ และรายละเอียดตามวรรคแรกให้ระบุเหตุผลด้วย ในการใช้ให้มีการแก้ไขปรับปรุงคayขอ และรายละเอียดตามวรรคแรกให้ถือว่าวันที่ได้ปฏิบัติตามมาตรานี้แล้วเสร็จ เป็นวันแรกของการยื่นคำขอตามมาตรา 10, 11 และ 14

มาตรา 14 พื้นที่บริเวณใดที่ผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลประสงค์จะขอให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชนซ้ำกัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการตกลงร่วมกันก่อนที่ยื่นคำขอก่อนกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตป่าชุมชน

หากไม่สามารถ...

หากไม่สามารถตกลงกันได้ตามวรรคแรก ให้ผู้แทนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาตำบลที่เกี่ยวข้องมีมติและหน้าที่ร่วมกันภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้

ในกรณีที่มีการโต้แย้งกันระหว่างผู้แทนชุมชนสองชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้านสองหมู่บ้าน หรือสภาตำบลสองตำบลขึ้นไป ว่าเห็นควรจะยื่นคำขอให้กำหนดพื้นที่ดังกล่าว เป็นเขตป่าชุมชนหรือไม่ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการตกลงร่วมกันให้มีการกำหนดเป็นเขตป่าชุมชนแล้วจึงยื่นคำขอ กำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตป่าชุมชน

การดำเนินการตกลงร่วมกันในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามให้กระทำโดยเปิดเผย

มาตรา 15 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชนจัดให้มีหลักเขต และป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชนไว้ตามสมควร เพื่อให้เห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน

มาตรา 16 คณะกรรมการป่าชุมชนใด มีความประสงค์จะขอขยายเขตป่าชุมชนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7 ให้คณะกรรมการป่าชุมชนยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อตรวจสอบ และนำเสนอต่อรัฐมนตรีให้กำหนดเป็นเขตป่าชุมชน โดยให้นำมาตรา 11, 12 และ 14 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา 17 การขยายเขตป่าชุมชน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขต ที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และให้นำมาตรา 15 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

หมวดที่ 2

คณะกรรมการป่าชุมชน

มาตรา 18 พื้นที่ป่าบริเวณใดที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตป่าชุมชน ให้มีคณะกรรมการขึ้นมากลุ่มหนึ่งประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่หนึ่งคน สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของชุมชนไม่น้อยกว่าห้าคน ผู้ใหญ่บ้าน และหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ละเขตหมู่บ้านเขตป่าชุมชนคนหนึ่ง รวมทั้ง

ผู้ทรงคุณวุฒิที่บุคคลดังกล่าวข้างต้นเห็นสมควรไม่น้อยกว่าสองคนเป็น "คณะกรรมการป่าชุมชน" มีวาระการดำเนินงานคราวละสี่ปี

กรรมการป่าชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้งตามวรรคแรก ต้องเป็นสมาชิกของชุมชนที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกของชุมชนในเขตป่าชุมชน ผู้ใหญ่บ้านและหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต้องมีถิ่นฐานภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนนั้น

คุณสมบัติของกรรมการป่าชุมชน วิธีการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของสมาชิกของชุมชนในเขตป่าชุมชน เป็นผู้กำหนด

ในกรณีที่เขตป่าชุมชนเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์ และดูแลรักษาร่วมกันอย่างน้อยสองชุมชน สองหมู่บ้าน หรือสองสภาตำบลขึ้นไป ให้คณะกรรมการป่าชุมชนมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกของชุมชนสมาชิกของหมู่บ้าน หรือสมาชิกสภาตำบลทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยให้มีสัดส่วนของผู้แทนแต่ละชุมชนแต่ละหมู่บ้าน หรือแต่ละสภาตำบลเป็นจำนวนเท่าๆ กัน การดูแลรักษาและจัดการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 3 ว่าด้วยการบริหารจัดการป่าชุมชน

มาตรา 19 ภายหลังจากที่ผู้มีการดำเนินการเลือกตั้ง และสรรหาบุคคลให้มาเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนในมาตรา 18 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำรายชื่อบุคคลดังกล่าวเสนอต่อรัฐมนตรีให้แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนโดยพลัน

มาตรา 20 ภายหลังจากการที่คณะกรรมการป่าชุมชนได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 19 แล้ว ภายในวันให้มีการนัดประชุมโดยเร็วโดยให้กรรมการผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานชั่วคราว เพื่อคัดเลือกประธานและกำหนดตำแหน่งตามความเหมาะสม จากคณะกรรมการป่าชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้ง และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 21 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 18 กรรมการพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ได้รับความเจ็บป่วยหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) สมาชิกของชุมชนลงมติเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

มีข้อมูลประจักษ์แจ้งชัดว่ากรรมการไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

- (6) เมื่อรัฐมนตรีมีคำสั่งให้คณะกรรมการป่าชุมชนพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 25

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการป่าชุมชนร่วมกับสมาชิกของชุมชน พิจารณาสรรหาสมาชิกของชุมชนที่ใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชนขึ้นแทนได้

กรรมการที่มาแทนบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสองอยู่ในตำแหน่งตามวาระ เท่าที่ผู้ใดแทน

การแต่งตั้งบุคคลขึ้นมาแทนบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสองให้นำมาตรา 19 มาใช้บังคับ

โดยอนุโลม

มาตรา 22 การประชุมคณะกรรมการป่าชุมชน ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 23 การประชุมทุกคราวต้องมีการประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมด
จึงจะ เป็นองค์ประชุม

มาตรา 24 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการป่าชุมชน ภายในสามสิบวันนับแต่การกำหนดเป็นเขตป่าชุมชนแล้วเสร็จ

มาตรา 25 ในเขตป่าชุมชนใดเมื่อความปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าคณะกรรมการป่า-
ชุมชนจริงหรือละเว้นการกระทำใดๆ ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ในสาระสำคัญ โดยเพิกเฉยต่อคำทักท้วงของ
เจ้าพนักงานเกินกว่าสองครั้งติดต่อกัน

ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีพึงรายงานตรวจสอบข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการตรวจ-
สอบข้อเท็จจริง และได้มีคำเตือนเป็นหนังสือแล้ว หากยังเพิกเฉยฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตามคำแนะนำจาก -
รัฐมนตรีให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อรัฐมนตรี เพื่อมีคำสั่งให้คณะกรรมการป่าชุมชนพ้นจากตำแหน่ง เสียก็ได้

ภายในเวลาสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนใหม่ โดยให้นำมาตรา 18, 19, และ 20
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามวรรคสอง
ต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายจำนวนเจ็ดคน โดยให้มีสมาชิกของชุมชนที่เข้าประโยชน์ในเขตป่าชุมชน
ดังกล่าว นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน รวมกันไม่น้อยกว่าสามคน และบุคคลอื่นใดที่มีความเหมาะสม

มาตรา 26 คณะกรรมการป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ควบคุม กำกับ ดูแล การใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ประสงคินามาตรา

(2) ควบคุมดูแลป้องกันและรักษาป่าชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ให้คงสภาพสมบูรณ์
มีความสมดุลย์ทางนิเวศน์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

(3) จานแนกพื้นที่ ...

(3) จำแนกพื้นที่ป่าชุมชนออกเป็นประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสม ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับ

การอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์พืชมณฑปชุมชนทุกประเภท โดยความเห็นชอบรวมกันของสมาชิกชุมชน และประกา

ใช้กฎระเบียบดังกล่าวให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

(4) วางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าชุมชน ตลอดจนความสมดุลย์ของทรัพยากรธรรมชาติ
อื่น ๆ ในพื้นที่ป่าชุมชน

(5) มีอำนาจในการพิจารณาและดำเนินการจัดการทรัพยากรที่ดิน น้ำ ป่าในพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อ
เป็นประโยชน์แก่ชุมชน โดยไม่เป็นการเสียหายทางชีวภาพของป่าชุมชน

(6) มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะ -
กรรมการป่าชุมชนมอบหมาย

(7) ส่งเจ้าหน้าที่ผู้ใดออกจากป่าชุมชน หรือห้ามนักเดินทาง การกระทำใด ๆ ในเขตป่าชุมชนตลอดจน
จับกุมผู้กระทำความผิดที่มิมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(8) มีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกของชุมชนเป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนในการดูแลรักษาป่าชุมชน

(9) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่า
ชุมชน

(10) พิจารณาการจัดสรรกองทุนป่าชุมชน ที่ได้รับการบริจาคจากสมาชิกของชุมชน หรือ -
หน่วยงานรัฐ หรือองค์กรพัฒนาเอกชน หรือบุคคลภายนอกชุมชน ให้ใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการป่าชุมชน
โดยได้รับความเห็นชอบจากการประชุมร่วมกันของสมาชิกของชุมชน

(11) ออกกฎระเบียบในการบริหารจัดการป่าชุมชน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ใน มาตรา 7
และสอดคล้องกับกฎระเบียบจากรัฐประเพณีของชุมชน ตลอดจนควบคุมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป่าชุมชน
กำหนดไว้

(12) โกล่เกลี่ยประนีประนอม เมื่อสมาชิกของชุมชนเกิดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จาก
ป่าชุมชน

(13) ให้ทำบันทึก รายงานการบริหารจัดการ และการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะ
กรรมการป่าชุมชน

หมวดที่ 3 การบริหารจัดการป่าชุมชน

มาตรา 27 ในเขตป่าชุมชน มีหน้าที่นับบัญชีผู้เข้าด้วยการทำไม้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ - กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายสวนป่า และกฎหมายอื่นมาบังคับใช้

มาตรา 28 นอกเหนือการเข้าประโยชน์ของชุมชนในหมวดนี้ ไม่ว่าจะ เป็นการเข้าประโยชน์ โดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านบุคคล หรือส่วนราชการและองค์กรของรัฐ หรือองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นการเข้าประโยชน์โดยตรง หรือผ่านตัวแทน หรือการร่วมลงทุน ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของ ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นต้องได้รับสิทธิประโยชน์ตอบแทนด้วย

มาตรา 29 ภายใต้บังคับมาตรา 10 ในเขตป่าชุมชนซึ่งเดิมเป็นเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตพื้นที่ป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้สงวนรักษาไว้เป็นเขตต้นน้ำลำธาร หรือเขตพื้นที่ป่าที่ชุมชน อนุรักษ์ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หรือเขตพื้นที่ป่าที่ชุมชนเขารักษาไว้ตามความ เชื่อ วัฒนธรรม จารีตประเพณีหรือเขตพื้นที่ป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้ดูแลจัดการป่าชายเลนซึ่งแบ่ง เป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก หรือที่จับสัตว์น้ำห่างจากชายฝั่ง 3 กิโลเมตร ห้ามมิให้เข้ายึดถือ ครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก้นสร้าง แผ้วถาง เผาไม้ ทาไม้หรือกระทำด้วยประการ ใด ๆ อันเป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชน ทาลายระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของ ป่าชุมชน เว้นแต่

(1) การเข้าประโยชน์ไม้ใช้สอยจากป่าชุมชน เพื่อวัตถุประสงค์ในการยังชีพเท่านั้น ตามกฎ ระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนกำหนด ซึ่งไม่เป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชนไม่ทาลายระบบนิเวศน์และ ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน

(2) การเก็บหาของป่า ตามกฎระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนกำหนดซึ่งไม่เป็นการเสียหาย แก่สภาพป่าชุมชน ไม่ทาลายระบบนิเวศน์และความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน

(3) การเก็บ รวบรวม ศึกษา วิจัย ค้นคว้า เกี่ยวกับทรัพยากรและความหลากหลายทาง ชีวภาพ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยความยินยอมของคณะกรรมการป่าชุมชน

(4) การกระทำ...

(4) การกระทำของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชนซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 26

(5) การดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 36

ในเขตป่าชุมชนซึ่งเดิมเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ความกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา 30 ภายใต้งบบังคับมาตรา 10 ในเขตป่าชุมชนนอกจากเขตพื้นที่ป่าตามมาตรา 29 ห้ามบุคคลเด็ดเดี่ยว ครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน กั้นสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ หรือกระทำด้วยประการอื่นอันเป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชน ทาลายระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน เว้นแต่

(1) การใช้ประโยชน์ไม้ใช้สอยจากป่าชุมชน เพื่อวัตถุประสงค์ในการยังชีพตามที่ถูกระเบียบคณะกรรมการป่าชุมชนกำหนด ซึ่งไม่เป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชน ไม่ทาลายระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชนป่า

(2) การเก็บหาของป่า การเลี้ยงสัตว์ การจับสัตว์ การปลูกพืช หรือการใช้ประโยชน์อื่นในเขตป่าชุมชน ตามที่ถูกระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนกำหนด ซึ่งไม่เป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชน ไม่ทาลายระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน

(3) การเก็บรวบรวม ศึกษา วิจัย ค้นคว้า เกี่ยวกับทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าชุมชน

(4) การกระทำของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และคณะกรรมการป่าชุมชนซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 26

(5) การดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 36

มาตรา 31 ห้ามมิให้มีการเก็บ รวบรวม ศึกษาวิจัย ค้นคว้าเกี่ยวกับทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ พืช หรือจุลชีพ ในเขตพื้นที่ป่าชุมชน โดยบุคคลหรือส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐ หรือองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะกระทำโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านตัวแทน ลูกจ้าง หรือการร่วมลงทุน เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าชุมชน

การกำหนดเงื่อนไขการให้ความเห็นชอบตามวรรคแรก ให้คำนึงถึงองค์ความรู้ หรือภูมิปัญญา แห่งท้องถิ่น การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี การอบรม ตลอดจนสิทธิประโยชน์ตอบสนองต่อชุมชนท้องถิ่น

ในเขตป่าชุมชนที่เข้าประโยชน์ในเขตป่าชุมชน ตามสัดส่วนที่เหมาะสมจากประโยชน์ตอบแทนที่บุคคล ดังกล่าวได้รับจากการเข้าประโยชน์จากการเก็บ รวบรวม ศึกษาวิจัย ค้นคว้าทรัพยากรและความหลากหลาย ทางชีวภาพในเขตป่าชุมชนดังกล่าว

มีอำนาจบัญญัติในวรรคแรกมาใช้บังคับ ในกรณีที่สมาชิกของชุมชนที่เข้าประโยชน์เพื่อการยัง- ชีพในเขตป่าชุมชน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นตัวการ ตัวแทน ลูกจ้าง นายจ้าง หรือการร่วมลงทุนทางธุรกิจ กับบุคคลอื่น

มาตรา 32 ในเขตป่าชุมชนนอกจากเขตพื้นที่ป่าตามมาตรา 29 การทำไม้ใช้สอย ต้องขอ อนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน โดยกำหนดจำนวนไม้ที่ตัด ประเภทของไม้ที่ตัด จำนวนไม้ที่ต้องปลูกทดแทน ที่ตัดในแต่ละครั้ง และประเภทของไม้ที่ปลูกทดแทนตามกฎหมายระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนกำหนดขึ้น

มาตรา 33 ในกรณีที่ชุมชนปลูกป่าฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนซึ่งเดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติที่ เสื่อมสภาพแล้ว หรือพื้นที่ป่าที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนเข้าประโยชน์ร่วมกันหรือในเขตที่ดิน รกร้างว่างเปล่า ชนิดของไม้ที่ปลูกและการใช้ประโยชน์ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7 และการทำ ไม้ใช้สอย ตลอดจนการปลูกทดแทน ให้ตามมาตรา 32 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 34 ให้คณะกรรมการป่าชุมชนจากพื้นที่ป่าชุมชนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะ ทางกายภาพ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ของชุมชน เช่น ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ ป่าชุ่มน้ำ ป่าใช้สอย ป่าวัดป่า พิธีกรรม ป่าทะเลเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

มาตรา 35 การจัดการทรัพยากรที่ดิน ป่า และน้ำ ทั้งที่ดินและบนบก ในเขตป่าชุมชนต้อง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7 และตามกฎหมายระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนกำหนด ซึ่งต้องไม่เป็น การเสียหายแก่สภาพของป่าชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน

มาตรา 36 การใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชนเป็นสิทธิร่วมกันของชุมชน สิทธิในการใช้ประโยชน์ดำรงอยู่ควบคู่กับหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

มาตรา 37 การใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชน ห้ามมิให้สมาชิกของชุมชน หรือคณะกรรมการป่าชุมชน หรือบุคคลอื่นใดดำเนินการที่เป็นไปตามกรณีหนึ่งกรณีใดต่อไปนี้

- (1) การทำไม้เพื่อการค้า หรือการทำไม้สัมปทานตามกฎหมายอื่น
- (2) การอนุญาตให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดทำไม้เพื่อการค้า
- (3) นำพื้นที่ป่าชุมชนส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดไปขาย หรือ โอน หรือจำนอง หรือขายฝาก แก่บุคคลที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในเขตป่าชุมชน หรือให้บุคคลใดเช่า หรือใช้ประโยชน์

หมวดที่ 4

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 38 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ หน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) แนะนำ ส่ง เสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) ร่วมกับคณะกรรมการทำแนวเขต และทำแผนที่ป่าชุมชนและรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกำหนดเขตป่าชุมชน และขยายเขตป่าชุมชน
- (3) ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และวางกฎระเบียบที่สมาชิกของชุมชนร่วมกันกำหนดขึ้น
- (4) รายงานต่อรัฐมนตรีให้ยับยั้งการดำเนินการของคณะกรรมการป่าชุมชน และตรวจสอบตลอดจนทำหนังสือเป็นคำเตือน และข้อเสนอนำการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชน และดำเนินการให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนเมื่อเห็นว่าคณะกรรมการป่าชุมชนกระทำการใดๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชน
- (5) มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 39 การจับกุมหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ำที่พนักงาน
เจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการป่าชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวดที่ 5 บทกำหนดโทษ

มาตรา 40 ผู้ใดกระทำให้เกิดความเสียหายทำลายซึ่งหลักเขตป่าฯ หรือเครื่องหมายอันใด
ที่จัดให้มีขึ้นตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดเข้ายึดถือ ครอบครอง ทาประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน กั้นสร้าง แผ้วถาง
เผาไม้ ทาไม้หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสียหายแก่สภาพป่าชุมชน ทาลายระบบนิเวศน์ และ
ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน โดยไม่มีเหตุซึ่งทำกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 29
หรือมาตรา 30 ถ้าในเขตป่าชุมชนตามมาตรา 29 ผู้นั้นผู้จ้างวาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน คนงาน ตลอดจนบริวาร
ของผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าในเขตป่าชุมชนตามมาตรา 30 ผู้นั้นและผู้จ้างวาน ผู้รับจ้างผู้แทน คนงาน ตลอดจน
บริวารของผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสน
บาท

หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 42 ผู้ใดขัดขวางการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการป่าชุมชนหรือผู้ที่คณะกรรมการ-
การป่าชุมชนมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ชุมชนในการดำเนินการตามมาตรา 26 หรือขัดขวางการดำเนินงาน
ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่พนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายตามมาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 43 ผู้ใดขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือคณะกรรมการป่าชุมชน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
 ท้องตามมาตรา 26 (7) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 44 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 ผู้ขึ้นและผู้จ้างวาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน คนงาน ตลอดจน
 บริวารของผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสน
 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 45 ในกรณีที่ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
 กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษตามบทบัญญัติว่าด้วย

ความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าคนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น

หมวดที่ 6

บทเฉพาะกาล

มาตรา 46 ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
 การชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงการดำเนินการกำหนดเขตป่าชุมชน การบริหารจัดการป่าชุมชน และอำนาจ
 หน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีการกำหนดเขตป่าชุมชนให้ทั่วถึง ในเขตพื้นที่
 ที่ประชาชนยื่นคำขอให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ประสงฆ์ในมาตรา 7

ภาคผนวก ช

(ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน : ฉบับกรมป่าไม้)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่างที่ สกค.ตรวจพิจารณาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ราษฎรในชุมชนที่อยู่ใกล้ป่า ได้มีส่วนร่วมในการจัดการดูแลรักษาป่า และได้รับประโยชน์จากพื้นที่ป่าทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการนี้จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการจัดการป่าโดยชุมชน และเพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เน้นถึงการปลูกและบำรุงรักษาป่า เพื่อใช้สอยแบบครัวเรือน หรือใช้ในงานกิจการสาธารณะนอกเหนือจากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย ซึ่งจะทาให้ราษฎรในชุมชนนั้นมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของทรัพยากรป่าไม้ อันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการช่วยรักษาระบบธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ลดการบุกรุกทำลายป่า อีกทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนให้ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

.....
.....
.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ป่าชุมชน" หมายความว่า พื้นที่ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

"ไม้" หมายความว่า...

"ไม้" หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม้ที่ยังยืนต้นหรือล้มลงแล้ว และหมายความรวมถึง ราก หน่อ ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลาย หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของ ไม้ไม่ว่าจะถูกตัด หั่น เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือ กระทบโดยวิธีการอื่นใด

"ของป่า" หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าตามธรรมชาติ ได้แก่

- (1) ไม้พื้ ถ่าน เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชัน และยางไม้
- (2) หญ้า อ้อ พง แยม ปรีอ คว กก กระจูด กกล้วยไม้ กูด เห็ด และพืชอื่น
- (3) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง และมูลค้างคาว
- (4) ดิน หิน กรวด และทราย

"ท่อนไม้" หมายความว่า ตัด หั่น กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลาก ไม้ที่มี อยู่ในป่า หรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าออกจากป่าด้วยประการใด ๆ

"สภาพป่า" หมายความว่า สภาพป่าตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล

"คณะกรรมการหมู่บ้าน" หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าลักษณะ ปกครองท้องถิ่น

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน" หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมป่าไม้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติก็ได้ แต่ต้องไม่อยู่ใน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือ ไม้เป็นพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้สงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะ หรือไม้เป็นพื้นที่ป่าที่มีการสงวนหรือหวงห้ามไว้ใช้ประโยชน์ในราชการตามกฎหมาย

พื้นที่ที่มีการกำหนดเป็นป่าชุมชนแล้วให้คงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติต่อไป แล้วแต่กรณี เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 5 ป่าชุมชนมีสองประเภทดังต่อไปนี้

(1) ป่าชุมชนประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ พื้นที่ป่าที่มีสภาพเหมาะสมที่จะอนุรักษ์ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หรือรักษาสภาพไว้เป็นแหล่งพันธุกรรม หรือเพื่อความเชื่อถือของท้องถิ่น

(2) ป่าชุมชนประเภทที่สอง ได้แก่ พื้นที่ป่านอกจาก (1) ที่มีสภาพเหมาะสมที่จะใช้ปลูกและบำรุงรักษาป่า เพื่อใช้สอยในครัวเรือนและการใช้สอย เพื่อสาธารณประโยชน์ของราษฎรในเขตหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนนั้น

มาตรา 6 คณะกรรมการหมู่บ้านใดประสงค์จะจัดการป่าชุมชนอาจขอให้กำหนดพื้นที่ป่าในเขตหมู่บ้านนั้น เป็นป่าชุมชนได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นอยู่ในเขตพื้นที่แล้ว

ในกรณีที่พื้นที่ป่าที่ขอกำหนดเป็นป่าชุมชน อยู่ในเขตหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไป และคณะกรรมการหมู่บ้านเหล่านั้นประสงค์จะ ขอให้กำหนดพื้นที่ป่านั้น เป็นป่าชุมชนหากสภาตำบลเห็นสมควร ให้สภาตำบลเป็นผู้ขอและจัดการป่าชุมชนนั้น

มาตรา 7 ในกรณีที่คณะกรรมการหมู่บ้านใดไม่ประสงค์จะจัดการป่าชุมชนหรือสภาตำบลไม่ให้ความเห็นชอบในการขอให้กำหนดพื้นที่ป่า เป็นป่าชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้านใด ด้ยราษฎรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนตั้งแต่สามสิบห้าคนขึ้นไป รวมตัวกันเป็นกลุ่มป่าชุมชน เพื่อเลือกคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน เป็นผู้ขอและจัดการป่าชุมชนในเขตหมู่บ้านนั้นก็ให้กระทำได้ เว้นแต่ในหมู่บ้านนั้นมีกลุ่มป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยชอบตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อจัดการป่าชุมชนในพื้นที่นั้นอยู่ก่อนแล้ว

วัตถุประสงค์ การจัดตั้งและยุบเลิกกลุ่มป่าชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มป่าชุมชนการดำเนินการของกลุ่มป่าชุมชน การเลือกคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน การระดมการดำเนินงานกรรมการกลุ่มป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 8...

มาตรา 8 การยื่นคำขอให้กำหนดพื้นที่ป่า เป็นป่าชุมชนให้ เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยให้ยื่นแผนการจัดการและแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตป่าชุมชนที่ขอกำหนดด้วย

มาตรา 9 เมื่อได้รับคำขอให้กำหนดพื้นที่ป่า เป็นป่าชุมชนแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบสภาพป่าและรายงานผลการตรวจสอบต่ออธิบดีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขอ การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นด้วยว่า สภาพป่าตามคำขอนั้นควรกำหนดเป็นป่าชุมชน หรือไม่ เพียงใด และควรเป็นป่าชุมชนประเภทใด

มาตรา 10 เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา 9 ถ้าอธิบดีเห็นสมควรให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นป่าชุมชนตามประเภทที่กำหนดในมาตรา 5 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนแนบท้ายประกาศด้วย

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นสมควรที่จะให้กำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นป่าชุมชนทั้งแปลง หรือบางส่วนหรือตามประเภทที่ขอ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอทราบ และให้ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

หนังสือแจ้ง อุทธรณ์ และคำวินิจฉัย ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดเจน

มาตรา 11 พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำมีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชนไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน และให้สภาพาลดคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน แล้วแต่กรณี ให้ความร่วมมือในการนี้ด้วย

มาตรา 12 ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร สภาพาลด คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน อาจขอขยายหรือร่นเขตป่าชุมชนหรือเลิกจัดการป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนได้แต่ต้อง

แสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดเจนและให้หน้ามาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 13 อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ป่าชุมชนได้รับความเสียหายมาก และสภาพล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือ คณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป

(2) สภาพล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือระเบียบที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนนั้นเสียหาย ทั้งนี้ ให้หน้ามาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มิใช่การเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา 14 ในการจัดการป่าชุมชน สภาพล คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน แล้วแต่กรณี มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต บ้ายหรือเครื่องหมายอื่น ตามมาตรา 11

(2) ควบคุมดูแล ป้องกัน บล็อกและบำรุงรักษาป่าชุมชน รวมทั้งดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้องสภาพและใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

(3) ทามแนวกันไฟรอบป่าชุมชน

(4) ทาความสะอาดป่าชุมชนเพื่อป้องกันไฟ

(5) ตัดแต่งกิ่งไม้ และอนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านนากิ่งไม้ เศษไม้ หรือปลายไม้จากการตัดแต่งไปใช้ประโยชน์ได้

(6) ทาไม้ที่ถูกภัยธรรมชาติล้มลงแล้วหรือยืนต้นตายตามธรรมชาติหรืออนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านทาไม้ดังกล่าวเพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือำงานกิจการสาธารณะ

(7) ควบคุม...

(7) ควบคุมดูแลให้มีการดำเนินตามมาตรา 18 และมาตรา 19

(8) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการตาม (2) และ (6) ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย ตลอดจนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายเข้าไปในป่าชุมชนเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัว และให้ผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายแสดงหนังสือมอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และให้บุคคลดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 16 เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) แนะนำ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ตรวจสอบดูแลการดำเนินการและกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน

(3) ส่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชนหรือห่างไกลเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(5) รายงานอธิบดีเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้องเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนตาม

มาตรา 13

(6) ดำเนินการ...

(6) ดำเนินการตามมาตรา 21 วรรคสอง

มาตรา 17 ในป่าชุมชนทั้งสองประเภทตามมาตรา 5 ห้ามบุคคลใดเข้ายึดถือครอบครอง
ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทาไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วย
ประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(1) การกระทำของสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน
ตามมาตรา 14

(2) การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย ตาม
มาตรา 15

(3) การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามมาตรา 16

(4) การเก็บหาของป่าและการกระทำของราษฎรในหมู่บ้านตามมาตรา 18

(5) การทำไม้ของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือใช้ในกิจการสาธารณะ
เฉพาะในพื้นที่สองตามมาตรา 19

(6) การปลูกและบำรุงรักษาป่าของราษฎรในหมู่บ้าน

มาตรา 18 ราษฎรในหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนอาจเก็บหาของป่า เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์ซึ่งมีเขี้ยว
สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ปลูกพืชควมหรือการไร่ประโยชน์อื่น ๆ ในป่าชุมชนนั้นได้ แต่ต้อง
เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 19 ในป่าชุมชนประเภทที่สอง ราษฎรในหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนดังกล่าวอาจทำไม้
เพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือใช้ในกิจการสาธารณะได้

การทำไม้ในป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 20 บรรดาไม้หรือของป่าที่ได้จากป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับยกเว้น
ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ในการแปรรูปไม้ การมีไม้หรือของป่าไว้ในครอบครองการ

นารัมหรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ การเสียค่าธรรมเนียมค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา 21 สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนอาจวางข้อบังคับเพื่อการจัดการหรือการดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ป่าชุมชนให้เหมาะสมกับป่าชุมชนได้ แต่ข้อบังคับดังกล่าวจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 14(2) และ (6) มาตรา 18 หรือมาตรา 19

ในกรณีที่ข้อบังคับของสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามต้องชดเชยค่าเสียหาย หากผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามไม่ยอมชดเชยค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยกับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามชดเชยค่าเสียหายนั้น ถ้าผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามไม่ยอมชดเชยและสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนแล้วแต่กรณี ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้อง และให้สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนนั้นเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

เมื่อได้รับคำร้องขอจากเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามวรรคสอง ให้พนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหายให้แก่สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชน

มาตรา 22 ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 23 ผู้ใดทราบดีว่าเสียหาย หรือทำลายหลักเขต ป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดที่จัดให้มีขึ้นตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 24 ผู้ใดจัดขวางการจัดการป่าชุมชนของสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือ คณะกรรมการกลุ่มป่าชุมชนในการดำเนินการตามมาตรา 14 หรือการดำเนินงานของผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 25 ผู้ใดขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนที่สั่งตามมาตรา 16 (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 26 ผู้ใดเข้ายึดถือ ครอบครอง ทาประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน กั้นสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทาไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชนโดยไม่มีเหตุจำเป็นให้กระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 17 มาตรา 18 หรือมาตรา 19 ถ้าป่าชุมชนนั้นเป็นป่าชุมชนประเภทที่หนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าป่าชุมชนนั้นเป็นป่าชุมชนประเภทที่สอง ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 27 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ซ

(ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน : ฉบับพรรคความหวังใหม่)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

เนื่องจากป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร แต่ในปัจจุบันป่าไม้ได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งแหล่งต้นน้ำลำธารและเพื่อรักษาภาวะแวดล้อม สมควรให้มีการกำหนดเขตป่าชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาป่า เพื่อเป็นการสร้างความรับผิดชอบ ความรัก ความหวงแหนในป่า และเพื่อให้มีขบวนการของการจัดการป่าไม้ที่มีพื้นฐานมาจากความเห็นโดยส่วนรวมของประชาชน อันจะเป็นวิธีการดูแลรักษาป่าที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฟพ
พระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราช
บัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"ป่าชุมชน" หมายความว่า ป่าที่กำหนดให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

"ไม้" หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่ายังยืนต้นหรือล้มลงแล้ว
และหมายความรวมถึง ราก ไม้ ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลาย หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของ
ต้นไม้อื่นไม่ว่าจะถูกตัด หั่น เลื่อย ฝ่า ตาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

"ของป่า" หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าตามธรรมชาติ ได้แก่

- (1) ไม้พิน ต่ำน เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ช่ำน และขางไม้
- (2) หงษ์ อ้อ พง แวม ปรีอ คาก กก กระจุค กล้วยไม้ ฤค เพ็คหรือพืชอื่น
- (3) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง และมูลค่างคาว
- (4) คิน คิน กวค ทวาย

"ท่าไม้" หมายความว่า ตัด พิน กาน โคน ลิด เลื่อย ฝา ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้
ที่มีอยู่ในป่า หรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าออกจากป่าด้วยประการใด ๆ

"สภาตำบล" หมายความว่า สภาตำบล ตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล

"คณะกรรมการหมู่บ้าน" หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ
ปกครองท้องที่

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ป่าที่จะกำหนดให้เป็นป่าชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นป่าตามกฎหมาย
ว่าด้วยป่าไม้หรือป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติและไม่ได้อยู่ในบริเวณที่มีการ
สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ

มาตรา 6 หมู่บ้านใดประสงค์จะให้กำหนดป่าที่อยู่ในเขตหมู่บ้านของตนเป็นป่าชุมชน
เพื่ออนุรักษ์ไว้ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เพื่อความเชื่อถือของท้องถิ่น เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมไว้เป็น
แหล่งพันธุ์พืช หรือเพื่อใช้ประโยชน์ไม้ ของป่า เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำและปลูกพืชควบ ให้คณะกรรมการ
หมู่บ้านโดยความเห็นชอบของสภาตำบลยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยแผนงานการดำเนินงาน
และแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตป่าที่ขอให้กำหนด

ถ้าเขตป่าที่ขอให้กำหนดเป็นป่าชุมชนอยู่ในเขตหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไป ให้สภา
ตำบลเป็นผู้ยื่นคำขอ

การยื่นคำขอตามมาตรา ๖ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๗ เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบสภาพป่า และรายงานผลการตรวจสอบต่ออธิบดีภายในทศสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘ เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๗ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศ กำหนดพื้นที่ป่าสงวนแล้วเป็นป่าชุมชน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศ ด้วย พร้อมทั้งให้ออกเอกสารรับรองและแผนที่แสดงขอบเขตมอบให้กับผู้ขอตามมาตรา ๖ ด้วย

มาตรา ๙ การขอขยายเขตหรือการขอเพิกถอนป่าชุมชนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน โดยความเห็นชอบของสภาตำบลสำหรับป่าชุมชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้านเดียว หรือสภาตำบลสำหรับป่าชุมชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไป ยื่นคำขอต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่และให้นำมาตรา ๖ และมาตรา ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การขยายเขตหรือการเพิกถอนป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีข้อกล่าวหาเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดให้ให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้าย ประกาศด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ขอตามมาตรา ๖ ด้วย

มาตรา ๑๐ เมื่อได้กำหนดพื้นที่ป่าสงวนแล้ว ให้อธิบดีแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนที่ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมป่าไม้เป็นผู้ควบคุมดูแลและรักษาป่าชุมชนนั้น โดยมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและให้คำแนะนำและควบคุมการดำเนินงาน ของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาตำบลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

(๒) สั่งให้ผู้ที่มิใช่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ป่าชุมชนหรือพนักงานราชการกระทำใด ๆ ในเขตป่าชุมชน ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาตำบล

(๓) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย แก่ป่าชุมชน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาตำบล

(๔) รายงานอธิบดีเมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาตำบล ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘

มาตรา 11 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจรังวัดแนวเขตป่าชุมชนและจัดให้มีหลักเขต และป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชนไว้ตามสมควรเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชนโดยให้สภาพตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนให้ความร่วมมือในการนี้ด้วย

มาตรา 12 ในเขตป่าชุมชนห้ามมิให้บุคคลใดขุดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดินก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำการด้วยการประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่

- (1) การทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามมาตรา 14 การใช้ประโยชน์ตามมาตรา 17
- (2) การกระทำของสภาพตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านตามมาตรา 18
- (3) การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 19

มาตรา 13 ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 14 การทำไม้และเก็บหาของป่าในป่าชุมชนราษฎรในหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนอาจตัดหรือโค่นไม้ เก็บหาของป่า แปรรูปไม้ ฝักไม้หรือของป่าไว้ในครอบครอง นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ และตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคนได้แต่การตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยเครื่องจักรให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

มาตรา 14 การทำไม้และเก็บหาของป่าในป่าชุมชนให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การทำไม้เพื่อใช้สอยส่วนตัวหรือสาธารณประโยชน์ สำหรับป่าชุมชนที่มือปลูกเดิม ตามธรรมชาติหรือที่ปลูกสร้างขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงป่าชุมชนที่อนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร
- (2) การทำไม้เพื่อการค้า สำหรับป่าชุมชนที่ปลูกสร้างขึ้น
- (3) การเก็บหาของป่า เพื่อการค้าหรือใช้สอยส่วนตัวหรือสาธารณประโยชน์สำหรับป่าชุมชนที่มือปลูกเดิมตามธรรมชาติ หรือที่ปลูกสร้างขึ้น

บรรดาไม้หรือของป่าที่ทำหรือเก็บหาออกจากป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง หรือค่าบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

การทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา 15 เงินที่ได้จากการทำไม้หรือเก็บหาของป่าเพื่อการค้าตามมาตรา 14 ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาษีอากรใด ๆ และให้สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี นำไปใช้จ่ายในการดูแลรักษาหรือปลูกและบำรุงป่าชุมชน หรือกิจการสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ของชุมชนได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดโดยอนุมัติอธิบดี

มาตรา 16 การนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้าต้องมีหนังสือรับรองของสภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณีกำกับไปด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบที่สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดโดยอนุมัติอธิบดี

มาตรา 17 การเลี้ยงสัตว์ การจับสัตว์น้ำ การปลูกพืชควม และการใช้ประโยชน์อื่น ๆ ในเขตป่าชุมชนต้องเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วย ทั้งนี้ตามระเบียบที่สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดโดยอนุมัติอธิบดี

มาตรา 18 ให้สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี จัดให้มีการควบคุมดูแลป้องกัน รักษาหรือปลูกและบำรุงป่าชุมชน ตามระเบียบที่สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนดโดยอนุมัติอธิบดี

มาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการศึกษาการวิจัยทางวิชาการ หรือการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่สังกัดกรมป่าไม้มีอำนาจเข้าไปในป่าชุมชนเพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำหรือดำเนินการได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่สังกัดกรมป่าไม้ แสดงบัตรประจำตัว พร้อมด้วยหนังสือมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ต่อประธานสภาตำบลหรือประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี และให้สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 20 การจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 21 ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี ไม่จัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชนไว้ตามมาตรา 11
- (2) สภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี ไม่จัดให้มีการควบคุม ดูแล ป้องกันรักษา หรือปลูกหรือบำรุงป่าชุมชนตามมาตรา 18
- (3) เมื่อปรากฏว่าสภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 22 ผู้ใดขัดคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 10 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 23 ผู้ใดขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่สังกัดกรมป่าไม้ตามมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 24 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 หรือมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา 25 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

.....สถาบันวิทยบริการ
.....
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายกิตติ ยิ่งปัญญาโชค สำเร็จการศึกษา พานิชยศาสตรบัณฑิต (การเงิน) จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2529 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2534 นิติศาสตรบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2536 และเข้าศึกษาต่อปริญญาโทสาขานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2537.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย